

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

<https://rantey.org>

Yedek ve Duyuru Kanallarımız

Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

- Telegram: <https://t.me/birkitapbir>
- WhatsApp Kanalımız : <https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4lvMoc0Y>

siyahbeyaz

EYMÜR'ÜN AYNASI

EYMÜR'ÜN AYNASI

ESKİ MİT YÖNETİCİSİ ANLATIYOR

Ferhat Ünlü

siyahbeyaz

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - <https://www.kitaparsivi.org>

EYMÜR'ÜN AYNASI

Eski MİT Yöneticisi Anlatıyor

Ferhat Ünlü

Ferhat Ünlü 1975 yılında Adana'da doğdu. İlk ve orta öğrenimini bu ilde tamamladıktan sonra 1993 yılında İstanbul Üniversitesi İletişim Fakültesi Gazetecilik Bölümüne girdi. Gazetecilik mesleğine 1995 yılında *Yeni Şafak* gazetesinde başladı. İstihbarat, güvenlik, kaçakçılık ve çeteler konularında çok sayıda haber, araştırma ve röportajı yayımlandı. Halen *Yeni Şafak*'ta çalışmayı sürdüren yazarın, *Susurluk Gümrüğü* adlı bir kitabı yayımlanmıştır (Birey Yay., Mayıs 2000, İstanbul).

Siyahbeyaz Dizisi, özerk, bağımsız ve araştırmacı gazeteciliği teşvik etmeyi, medyanın genelinde haber olamayan –ya da eksik, yanlış veya çarpıtılmış bir şekilde yansıyan– kişi, olay ve temalara, kendilerini kamu önünde ifade olanağı yaratmayı, ve bu yolla toplumun haber alma hakkını ve olanaklarını geliştirecek katkılarda bulunmayı amaçlamakta, kelimenin gerçek anlamıyla hayatın her alanına el atmayı hedeflemektedir. Kitaplar geleceğe taşınan belge ve başvuru kaynaklarıdır aynı zamanda; bugünün güncelliğine bakış biçimimiz, yarının yakın tarih bilinci olacaktır.

Metis Yayınları
İpek Sokak 9, 80060 Beyoğlu, İstanbul

Siyahbeyaz Dizisi 13
EYMÜR'ÜN AYNASI
Eski MİT Yöneticisi Anlatıyor
Ferhat Ünlü

© Ferhat Ünlü, 2001
© Metis Yayınları, 2001
İlk Basım: Şubat 2001

Dizi Yayın Yönetmeni:
Ruşen Çakır

Kapak ve Grafik Tasarım: Semih Sökmen
Dizgi ve Baskı Öncesi Hazırlık: Metis Yayıncılık Ltd.
Kapak ve İç Baskı: Yayıncılık Matbaacılık Ltd.
Cilt: Sistem Mücellithanesi

ISBN 975-342-301-2

EYMÜR'ÜN AYNASI

ESKİ MİT YÖNETİCİSİ ANLATIYOR

Ferhat Ünlü

siyahbeyaz

MEHİR GÜNCEL

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi: <https://kitapcihan.org>

Metafizik ođlum Ateş'e

İçindekiler

Teşekkür 7

İlksöz 9

Bu Kitapta Kim Kimdir? 17

Tarihlerle Mehmet Eymür 25

1 Tarık Ümit Denklemi 27

2 Namlı'nın İtalyan Merakı 37

3 Londra'da "Güvenli" Bir Macera 45

4 Eymür'ün Yeşil'i Sorguda 53

5 Mercedes'te MİT-Ordu Kavgası 61

6 Eymür'e Niyet, Atasagun'a Kısmet 69

7 Araya Yumruk Girdi 77

8 MİT'in Bin Ladin Avı 87

9 Ağar'la Bitmeyen Kavgası 93

10 Eski Dost, Yeni Rakip: Atasagun 103

11 Eymür Anlatıyor 111

Susurluk Kronolojisi 131

Ekler: Eymür'ün MİT Raporları 133

Mehmet Eymür'e, Emin Aslan'a, Hanefi Avcı'ya, Ruşen Çakır'a, Necdet Açıan'a, Faruk Mercan'a, İdris Saruhan'a, Ercan Korkmaz'a, Şimal'e ve adının saklı kalmasını isteyen kamu görevlilerine, kitabın hazırlık sürecindeki katkılarından ötürü teşekkür ederim.

Bu kitap yalnızca bir MİT yöneticisinin yaşamındaki keskin virajları anlatmak için değil, aynı zamanda Türkiye yakın tarihinin epey karanlıkta kalmış bir yüzü konusunda kamuoyunu bir ölçüde bilgilendirmek için yazılmıştır.

Türkiye'nin yakın istihbarat tarihi, birçok yönüyle sırlar içeren bir aynadır. Ancak bu sırlar, camı aynaya dönüştüren kimyasal madde olmaktan çok, onu karartan gizli olaylar bütünüdür. Türkiye tarihi son yıllarda öyle büyük, öyle ilginç olaylar depolamıştır ki artık ayna bunları taşıyamaz hale gelmiştir. Böylece kamuoyu, aynadaki devinimi fark etmiş ve onun sırlarını çözmek üzere harekete geçmiştir.

Elinizdeki kitapta bütün gerçek olayların etkin öznesi gibi görünen Mehmet Eymür, saklamaya ve yeri geldiğinde açığa vurmaya elverişli zihinsel yapısı ve eylemleriyle, yakın tarihin aynasında yer kaplayan kişiliklerden birisidir. Ancak Eymür'ün de dahil olduğu ayna, olduğu gibi salt gerçeği yansıtan bir ayna değil, gerçeğin bazı unsurlarını gizleyen, dışa vurduğu unsurlarını da yorumlayarak, değiştirerek, hatta kimi zaman içeriğinden soyutlayarak sunan bir aynadır. Zaten aynanın "sırlar" içermesinin nedeni de budur. Ayna istihbaratın bazı ilkesel problemlerinden kaynaklanan yanlışları gizlemektedir.

Yıllardır medyada ve son olarak kendisine ait internet sitesinde konuşan Mehmet Eymür, konuşacağı şeyleri hâlâ tüketmemiştir. Bunun nedeni, kendi kişisel tarihinin olay örgüsü bakımından karmaşıklığı değil, istihbarat dünyasının karanlık, gizli ve hatta agnostik yapısıdır.

Yakın tarihteki deneyimler Türkiye'nin bugününe ve geleceğine, aynı anda pek çok gücün yön verdiğini göstermektedir. Bu güçler askeri ve sivil bürokrasi ile siyasal alana serpiştirilmiş gruplardan oluşmaktadır. Ve bunların birbirleri arasındaki mücadele, anlaşmazlık ya da işbirliği ulusal/uluslararası politikanın rotasını çizmektedir. Bu güçler arasında bir "kişi" olarak yer alan Eymür'ün konuşma çabasının, kamuoyunun "gizli" tutu-

lan konular hakkında aydınlatılması için büyük bir katkı olduğu kesindir. Ancak yanlışlıkları gözler önüne sermek için Eymür-Atasagun çekişmelerini beklemeye, ya da yeni Susurluklar olması için dua etmeye gerek olmamalıdır. Dünyanın en etkili gizli servislerinin başında gelen CIA –Susurlukvari kazaları beklemeye gerek duymaksızın– otuz yıl öncesine ait gizli kalmış dosyalar hakkında Amerikan kamuoyuna detaylı bilgi sunmaktadır. Bu dosyaların kapsamında kimi zaman komplolar, dezenformasyonlar ve istikrarsızlaştırma projeleri de yerlerini aynen korumaktadır.

Bu, yönetim değişikliklerinden bağımsız bir tasarruftur, bir anlamda da "papazın günah çıkarması"dır. Normal koşullarda günah çıkarmaya gelen Hristiyanları affeden papaz, bu kez kilise mensuplarından kendisi için af dilemektedir. Yani her yönetim, yıllar önce devletin işlediği günahları kamuoyuna sunarak kendini affettirmek, meşrulaştırmak istemektedir. Türk gizli servisinin de gelişmenin –ya da gelişme çabasının– gerektirdiği biçimde bu kısmi şeffaflığı sağlamaması için hiçbir neden yoktur.

Diğer taraftan aynanın içerdiği yanlışların büyük bir kısmı, uygulamalardan kaynaklanmaktadır ve yakın tarihi karanlık kılan asıl etkenlerin en önemlilerinden biri de budur. MİT eski Müsteşarı Sönmez Köksal'ın Başbakanlık Teftiş Kurulu eski başkanı Kutlu Savaş'a söylediği üzere, "MİT her zaman doğru kişilerle çalışmamaktadır." Kamuoyu, "Yeşil" kod adlı Mahmut Yıldırım ya da Abdullah Çatlı gibi isimler özelinde MİT'in hangi yöntemlerle çalıştığını sezmiştir. Bugün hâlâ Türkiye'nin ya da dünyanın pek çok bölgesinde adı bilinmeyen Yıldırım'lar ve Çatlı'lar, bilinen yöntemlerle çalışmaktadır.

Bu gerçek göz önüne alınırsa MİT Müsteşarı Şenkal Atasagun'un, "MİT'in artık kendi yağıyla kavrulacağı" şeklindeki açıklaması fazla iyimser bir temenniden öteye geçmemektedir. MİT'in illegal faaliyet gösteren isimlerle çalışmış ve halen çalışıyor olması mevzuattan beslenen bir uygu-

lama sorunudur ve değişime pek de açık değildir. Ayrıca MİT'in kimlerle çalıştığından daha da önemli olan şey nasıl çalıştığıdır. Herhangi bir bölgede ve herhangi bir operasyonda rol alan ve aynı amaç için faaliyet gösteren MİT mensubu ile dışarıdan çalışan MİT elemanı arasında teknik bakış açısı dışında bir fark yoktur. MİT'in devletin resmi elemanlarını deşifre etmemek için kurum harici "karanlık" isimlerle çalışması istihbaratın kendi özel mantığı içinde anlaşılabilir bir şeydir. Hem istihbarat mantığı hem de sivil bakış açısıyla anlaşılır olmayan şey ise bu isimlerin istikrarsızlaştırma ya da kaos yaratmak için ülkenin belirli bir bölgesinde emirler doğrultusunda eylem yapmış/yapıyor olmasıdır.

İlke ve uygulamadan kaynaklanmayan, ancak neredeyse her ikisi kadar ciddiyet taşıyan bir diğer husus MİT yöneticileri ve hatta klikleri arasındaki mücadelelerdir. Türkiye kamuoyu bu mücadelelere Susurluk öncesi ve sonrası süreçte defalarca tanıklık etmiştir. Güç dengesinin ya da "dengesizliğin" yarattığı kaos, Susurluk'ta ortaya çıkan yapının biricik nedenidir. Susurluk, devletin büsbütün şeffaflaşması için değil, devlet içindeki bazı grupların –şeffaflaşmaksızın– tasfiyesi için gerekçe olmuştur. Pek çok olaya adı karışan ve mantıklı olarak tek başına hareket etmeyen Mehmet Ağar, belki yargılanamamış ama yalnız bırakılmış ve siyasi geleceği açısından büyük yaralar almıştır. Ağar ekibini deşifre eden Mehmet Eymür ise MİT'teki tasfiye operasyonunda dostu Şenkal Atasagun'un isteğiyle kurumdan uzaklaştırılmıştır. Ordunun isteğiyle MİT Müsteşar Yardımcısı yapılan Mikdat Alpay da yakın bir geçmişte yine Atasagun operasyonu ile tıpkı Eymür gibi Washington'a atanmak istenmiş, ancak bu istek Köşk'ten dönmüştür.

Pek çok şeyi gözler önüne seren, ancak hemen hiçbir şeyi değiştirmeyen Susurluk kazası güç dengeleri arasındaki çatışmaların son rauntlarını ateşlemiştir. Son rauntta güçlerin bir kısmı birbirlerini tasfiye etmiş, ringte onlardan boşalan yerleri başka güçler almıştır. Şu halde öz ve nitelik aynıdır, farklı olan sadece biçim ve niceliktir.

Bu kitap, güvenlik bürokrasisi içindeki kavga ya da anlaşmaların yakın tarihin en önemli yönlendiricisi olduğunu ortaya koymak amacıyla yazılmıştır. Kitabın hazırlanmasında, Washington'da görüştüğüm Mehmet Eymür'ün "kayıtlı" ve "kayıt dışı" anlatımları, MİT ve Emniyet içindeki gelişmeleri yakından takip eden güvenlik bürokrasisine mensup kamu görevlilerinin verdiği bilgi ve fikirler, devlet operasyonlarının detaylarını gözler önüne seren "çok gizli" raporlar, Susurluk sürecinde hazırlanan "daha az gizli" rapor ya da iddianameler ile kitap, gazete, dergi gibi açık kaynaklardan faydalanılmıştır. Bu harmanlama sonucunda elde edilen on ayrı olayla ilgili bilgiler detaylarıyla anlatılmış ve Eymür'le yapılan röportajın tamamı verilmiştir. Ayrıca okuyucunun kitapta adı geçen kişileri daha yakından tanıması için düzenlenen "Kim Kimdir?" bölümü kitabın girişine konulmuş, Eymür'ün bürokrasi hayatı ve Susurluk süreci de küçük birer kronoloji ile sunulmuştur.

Bu kitaptan, "Eymür'ün kişisel evriminin aynı zamanda Türkiye yakın tarihinin bir parçası olduğu ve o tarihe belirli ölçüde yön verdiği" genel sonucunu çıkarmak mümkündür. Eymür'ün kendi kişisel tarihinin belirli yönlerini açığa çıkarma ve böylelikle bir dönemi sınırlı da olsa aydınlatma çabalarının benzerini başka güç temsilcilerinden de beklemek gerekir. Bir başka deyişle, en çok susulması gereken yerde konuşmayı neredeyse ilke edinen askeri-sivil bürokratik güçler ve siyasi odaklar, en çok konuşulması gereken yerde susmamayı da bilmelidirler. Aynadaki sırları gerçek anlamda çözmenin ve biz araştırmacıların çabalarındaki yanlışlıkları düzeltmenin, eksiklikleri gidermenin tek yolu budur. Ayna, ancak bu yolla olumsuz da olsa gerçeğin bire bir yansımısını bize sunacaktır. Tıpkı Pamuk Prenses ve Yedi Cüceler Masalı'ndaki çirkin cadıya sunduğu gibi...

Ferhat Ünlü, Ocak 2001

Bu Kitapta Kim Kimdir?

Şenkal Atasagun: 1941 yılında Kars'ta doğdu. Galatasaray Lisesi ve Fransa Grenoble Üniversitesi mezunu. 1967 yılında girdiği MİT'te önemli görevler üstlendi. İstanbul Bölge Başkan Yardımcılığı, Ankara Bölge Başkanlığı ve Operasyon Başkanlığı bunlardan bazılarıydı. Operasyon Başkanlığı'nı yürütürken 1997 yılında Londra'ya atandı. Sönmez Köksal'ın görevden ayrılmasıyla başlayan makam yarışında tek rakibi Mikdat Alpay'ı geride bırakarak Şubat 1998'de MİT Müsteşarlığı'na getirildi. Bu görevini halen sürdürüyor.

Mehmet Ağar: 1951'de Elazığ'da doğdu. Polisliğe adım attıktan sonra mesleğinde hızla yükselmeye başladı. İstanbul'da etkin görevlerde bulundu ve Ankara Emniyet Müdürlüğü'ne atandı. Erzurum Valiliği'ni yürütürken kaçak Haluk Kırıcı'nın eşinin nikâh şahitliğini yaptı. Emniyet Genel Müdürlüğü döneminde PKK'ya karşı sıradışı bir mücadele başlatan isim olarak öne çıktı. Susurluk'tan sonra bu mücadeleyi MGK'da alınan kararlar doğrultusunda yürüttüğünü açıkladı. Yoğun baskılar üzerine İçişleri Bakanlığı'ndan istifa etti. Halen Elazığ Bağımsız Milletvekili olarak TBMM'de bulunuyor.

Sönmez Köksal: 1940 yılında doğdu. Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi mezunu. Dışişleri Bakanlığı Birleşmiş Milletler Dairesi'nde aday memur olarak diplomatlığa başladı. Ardından yurtdışında çeşitli görevlerde bulundu. Bağdat Büyükelçiliği döneminde Saddam Hüseyin'in Kuveyt'i işgal edeceğini ilk haber alan kişi olması ününü artırdı. 1992'de Tansu Çiller'in başbakanlığı döneminde MİT Müsteşarlığı'na getirildi. Susurluk kazası meydana geldiğinde bu görevdeydi. 1998'de Mesut Yılmaz tarafından Paris Büyükelçiliği'ne atandı. Bu görevine devam ediyor.

Hıram Abas: 1932 yılında İstanbul'da doğdu. Saint Joseph Lisesi'ni ve Ankara Siyasal Bilgiler Fakültesi'ni bitirdi. Yedek subaylığının ardından MİT'te çalışmaya başladı. ABD'de istihbarat eğitimi gören Abas, 1972'de Fındıkzade Operasyonu sırasında THKP-C militanı Ziya Yılmaz'la girdiği çatışma sırasında yaralandı. 1978'de kendi isteğiyle MİT'ten ayrıldı. 1983'te tekrar teşkilata döndü. Özal'ın MİT'i sivilleştirme projesi ekseninde MİT Müsteşar Yardımcılığı'na getirildi. Mesleki yaşantısı boyunca Mehmet Eymür'ü koruyup kolladı. Yardımcısı Eymür'ün 1987'de hazırladığı MİT Raporu'yla ilgili tartışmalardan ötürü kurumdan ayrılmak zorunda kaldı. 1990'da Dev-Sol'un üstlendiği bir suikasta kurban gitti.

Hanefi Avcı: 1956 yılında Kahramanmaraş'ta doğdu. 1973'te polisliğe başladı. Üç yıl sonra komiserlik unvanı aldı. İlk görev yerleri Mersin'in Gülnar ve Mut ilçeleriydi. Adını 1983'te İçel'de görev yaptığı dönemde hayali ihracat olayını soruştururken duyurdu. Altın kaçakçılığı raporunda 24 Ocak kararlarının hayali ihracatın önünü açtığı yorumuna yer verdi. 1984 ile 1992 arasında Diyarbakır İstihbarat Şubesi'nde görev yaparken itirafçılara silah taşıma belgesi verdiği ileri sürüldü. İstanbul İstihbarat Müdürlüğü döneminde Susurluk sürecinde açıklayacağı pek çok önemli bilgi elde etti. Susurluk'ta ilgili tartışmalar sırasında verdiği bilgilerle "dü-

rüst polis şefi" imajıyla öne çıktı. Polislik mesleğine Emniyet Ana Kumanda Kontrol Merkezi'nde devam ediyor.

Mesut Yılmaz: 1947 yılında İstanbul'da doğdu. Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Maliye ve İktisat Bölümü mezunu. 1972-1974 yılları arasında Almanya'da Köln Üniversitesi'nde yüksek lisans eğitimi gördü. 1983 yılında ANAP'ın kuruluşu ile birlikte genel başkan yardımcısı oldu. Birinci Özal Hükümeti'nde Devlet Bakanlığı yaptı. 1986 yılında Kültür ve Turizm Bakanlığı'na atandı. 1987 seçimlerinde yeniden Rize Milletvekili seçildi ve İkinci Özal Hükümeti'nde Dışişleri Bakanlığı yaptı. 1991'deki ANAP kongresinde genel başkan seçildi. Başkanı olduğu 55. Hükümet, Türkbank ihalesindeki ihmal nedeniyle gensoruyla düşürüldü. Ecevit Hükümeti'nin Başbakan Yardımcısı olarak görevini sürdürüyor.

Teoman Koman: 1936 yılında doğdu. Harp Okulu mezunu. 1956 yılında Asteğmen olarak katıldığı Türk Silahlı Kuvvetleri'nin çeşitli kademelerinde görev yaptıktan sonra 1981'de Tuğgeneralliğe terfi etti. 1981-1985 yılları arasında Tuğgeneral, 1985-1989 yılları arasında Tümgeneral olarak görev yaptı. Ağustos 1988'de MİT Müsteşarlığı'na getirildi. Müsteşarlık yaptığı 1989 yılında Korgeneralliğe terfi etti. 1992'de Kolordu Komutanı olarak Gelibolu'ya tayin edildi. 1993 yılında Orgeneralliğe yükseltildi ve 3. Ordu Komutanlığı'na getirildi. 1995 yılında da Jandarma Genel Komutanı oldu. 28 Şubat'ın önde gelen isimlerinden biri olarak da bilinen Koman'ın döneminde gerçekleşen faili meçhul cinayetler tartışmalara neden oldu. Emekli olduktan sonra İnterbank'ta görev yaptı.

Çevik Bir: Emekli Orgeneral. 1995 ile 1998 arasında Genelkurmay İkinci Başkanlığı yaptı. 28 Şubat kararlarının alındığı dönemde adı ön plana çıktı. PKK yöneticilerinden Şemdin Sakık'ın sözde ifadeleri doğrultusunda bazı köşe yazarlarının yıpratılması için düzenlenen andıç belgesine imza attığı ortaya çıktı. Kamuoyu onu adı bilinen tek Genelkurmay İkinci Başkanı olarak tanıyor. Cumhurbaşkanlığı adaylığından vazgeçip köşesine çekildi.

Çetin Saner: Çevik Bir ekibine yakınlığıyla bilinen Genelkurmay eski İstihbarat Başkanı emekli korgeneral. Altıncı Kolordu Komutanlığı da yaptı. MİT'in Abdullah Öcalan operasyonundan önce Suriye'deki askeri ataşeye telefon açıp operasyonun öğrenilmesine neden olan kişi olduğu Mehmet Eymür tarafından ileri sürülüyor.

Mahmut Yıldırım: 1953 yılında Bingöl'de doğdu. Elazığ'a yerleştikten sonra MİT ve Jandarma ile ilişki kurdu ve Yeşil adıyla anılmaya başlandı. Bu dönemde Doğu ve Güneydoğu'da pek çok eyleme girişti. Birlikte çalıştığı Ahmet Cem Ersever'in ölümünden sorumlu tutuldu. Tunceli'de çalışırken anlaşmazlığa düştüğü Emniyet Müdürü Ahmet Demir'den esinlenerek onun adını aldı. Bu sahte adla pek çok haraç olayına karıştı. 1996'nın son ayında MİT'le ilişkisi kesildi. O tarihten beri yaşayıp yaşamadığı ve eğer yaşıyorsa nerede olduğu –en azından kamuoyunca– bilinmiyor.

Abdullah Çatlı: 1956 yılında doğduğu Nevşehir'de ülkücü hareketle tanıştı. Daha sonra Ankara'ya yerleşerek Ülkü Ocakları İl Başkanlığı'na getirildi. O dönemde militan eğilimleriyle öne çıktı. Bahçelievler katliamına adı karıştıktan ve hakkında gıyabi tutuklama kararı çıkarıldıktan sonra ortadan kayboldu. ASALA'ya karşı devletin desteği ile mücadele etti. Sahte kimlik ve pasaportlarla yurtdışında pek çok eyleme girişti. Fransa'da cezaevinde yattıktan sonra Türkiye'ye döndü ve 3 Kasım 1996'daki Susurluk kazasında öldü.

Tarık Ümit: Nisan 1947 Düzce doğumlu. Abhaza asıllı. Almanya'daki eğitimini 1969 yılında yarım bırakarak Türkiye'ye döndü. İstanbul'da yeraltı dünyasına adım attı. Dündar Kılıç'ın yanında çalışırken hızla yükselmeye başladı. Daha sonra MİT'le irtibat kurdu ve yeraltı dünyasındaki gelişmeleri kuruma aktarmaya başladı. Eymür'le çalışırken Emniyet'te Ağar ekibine de angaje oldu. Kıbrıs'taki First Merchant Bank'a uyuşturucu parasıyla ortak olduğu ileri sürüldü. Mart 1995'te esrarengiz bir şekilde ortadan kayboldu. Karmaşık parasal hesaplar yüzünden kaçırıldığı ve öldürüldüğü düşünülüyor.

Korkut Eken: 1945 yılında doğdu. Orduda yarbaylığa kadar yükseldi. 1980'li yıllarda Özel Harekât timlerinin eğitimiyle ilgilendi. Daha sonra Mehmet Eymür'le tanıştı ve MİT'e girdi. MİT'te Eymür'ün yardımcılığı görevini yürüttükten sonra Birinci MİT Raporu'yla birlikte kurumdan ayrıldı. 1994'te Emniyet'e çalışmaya başladı. Mehmet Ağar ekibine yakınlaştığı için Mehmet Eymür'le arası bozuldu ve Eymür tarafından Tarık Ümit cinayetini organize etmekle suçlandı. Susurluk davasında 6 yıla mahkûm oldu. Şu anda Ankara'da bir otopark işletiyor.

Yavuz Ataç: 1966 yılında Harbiye'den mezun oldu. Özel Harp kökenli olup MİT'te Daire Başkanlığı yapan isim olarak biliniyor. Mayıs 1987'de MİT'te Güvenlik Dairesi Şube Müdürü olarak göreve başladı. Göreve başladıktan birkaç ay sonra Alaattin Çakıcı ile tanıştı. Çakıcı'nın Fransa'da yakalanması üzerine görevli olduğu Çin'den Türkiye'ye çağırıldı ve MİT'le ilişkisi kesildi. Mafya lideri Çakıcı'ya kırmızı pasaportu temin eden kişi olarak sunuldu. ABD'de Çakıcı'ya yönelik operasyon öncesinde ona haber uçurduğu gerekçesiyle DGM'de yargılandı.

Nurettin Güven: 1957 yılında Malatya'da doğdu. 1976'da İstanbul Hukuk Fakültesi'ne girdi ancak bu okulu bitiremedi. İstanbul'da küçük çaplı kaçakçılık işlerine başladıktan sonra, önce ruhsatsız silah taşımaktan, sonra da uyuşturucu kaçakçılığından gözaltına alındı. Malatyaspor'un Başkanlığı'nı yürüttükten sonra yurtdışına çıktı. Mayıs 1989'da İtalya'daki, 1993'te de Fransa'daki bir uyuşturucu kaçakçılığı olayına adı karıştı. Dursun Karataş'a ulaşmak için İngiltere'ye gönderilen uyuşturucunun pazarlayıcısı olduğu söylendi. Halen İngiltere'de olduğu biliniyor.

Hakkı Yaman Namı: Çetenin bankası olarak adlandırılan First Merchant Bank'ın en ilginç ortağı olarak öne çıktı. Geçmişte Engin Civan'la kurduğu dostluklar ve Tarık Ümit'le ilişkileri hep tartışıldı. Kara para faaliyetlerine giriştiği için MİT'e Av-

rupa ve Ortadoğu'daki kara para ilişkilerine dair bilgi verdiği belirtildi. 1998'de İtalyan yargısının isteği üzerine tutuklandı, ancak İtalyanların şaşılacak bir şekilde prosedürü ihmal etmeleri yüzünden serbest kaldı. Şu anda yurtdışında olduğu sanılıyor.

Mehmet Cemal Kulaksızoğlu: 1956 yılında Karabük'te doğdu. Londra Üniversitesi'nde üç yıl işletmecilik okudu. İngiliz İç Güvenlik Örgütü MI5'ten istihbarat eğitimi aldığı söylendi. 1988'de MİT'in Kontr-Espiyonaj Bölümü'ne girdi. Adı ilk kez İnsan Hakları Derneği Genel Başkanı Akın Birdal'ın suikastçıları hakkında açılan soruşturma sırasında, "azmettirici" olarak duyuldu. Mikail Sarı ve Nafiz Karacan sahte isimlerini kullandığı açıklandı. Yavuz Ataç'ın yakın adamı olduğu biliniyor.

Kaşif Kozinoğlu: Özel Harp kökenli olarak MİT'e çalışan ilginç isimlerden biri olarak öne çıktı. Hırslı ve asabi yapısıyla Özel Harp'te kısa sürede yükseldi. MİT adına Afganistan bölgesinde faaliyet gösterdiği söylendi. Ayrıca Doğu Türkistan'da Çin Halk Cumhuriyeti'ne karşı bağımsızlık mücadelesi veren kadroları eğittiği de ileri sürüldü. Yavuz Ataç'ın ekibindeki en etkili isimlerden biri olarak öne çıktı. Nerede olduğu bilinmiyor.

Doğu Perinçek: 1942 yılında Gaziantep'de doğdu. Kasım 1968'de *Aydınlık* dergisini yayımlamaya başladı. Mayıs 1969'da Türkiye İhtilalci İşçi Köylü Partisi'ni (Tİ-İKP) kurdu. 12 Mart muhtırasından sonra Mayıs 1972'de tutuklandı. 1974 affıyla serbest kaldı. 12 Eylül 1980 darbesinden sonra yine tutuklandı, önce 12 yıla, sonra 8 yıla mahkûm edildi. 1985 Martında serbest bırakıldı. Susurluk kazasının ardından Mehmet Ağar ve Mehmet Eymür'ü "Çiller Özel Örgütü"ne üye olmakla suçladı. İşçi Partisi'nin Genel Başkanlığı'nı sürdürüyor.

Haluk Kırıcı: 1958 yılında Erzurum'da doğdu. İlk gençliğinde ülkücü çevreye dahil oldu. 1980'de Bahçelievler Katliamıyla ilgili verdiği ifadede katliamı Abdullah Çatlı ile birlikte gerçekleştirdiğini detaylarıyla anlattı. 1989'da "yanlışlıkla" tahliye edilince serbest kaldı. 1992'de Mehmet Ağar'ın nikâh şahitliğiyle evlendi. Susurluk kazasından 10 ay önce Küçükçekmece'de yakalandı. Ancak firar etti. 1999'da yakalandı. Halen çeşitli suçlardan cezaevinde. Şubat 2001'de Susurluk davasında 4 yıla mahkûm oldu.

Seyit Ahmet Altıntaş: 1964 yılında Kayseri'de doğdu. 1978 yılında askeri okula girdi ve Türk Silahlı Kuvvetleri'nde jandarma olarak göreve başladı. İstanbul İl Jandarma Komutanlığı İstihbarat Şubesi'nde çalışırken Tarık Ümit olayını soruşturdu. Soruşturma sırasında Tarık Ümit'in First Merchant Bank'a ortak olduğu bilgisi başta olmak üzere pek çok önemli ipucuna ulaştı. Özel timsileri sorgulamak istediği için İbrahim Şahin engeliyle karşılaştı. Sonra ansızın Ümit soruşturmasından alınıp Gazi Mahallesi olayını soruşturmakla görevlendirildi. Ardından da Diyarbakır'a atandı. Jandarma'daki görevini sürdürüyor.

İbrahim Şahin: 1955 Tokat Reşadiye doğumlu. Emniyet Genel Müdürlüğü Özel Harekât Daire Başkanvekilliği döneminde Topal cinayetine karıştığı öne sürülen Özel Timcileri koruduğu iddiası ve Tarık Ümit olayında adı geçtiği gerekçesiyle soruşturmaya tabi tutuldu. Susurluk Komisyonu'na Abdullah Çatlı'yı Mehmet Özbay olarak tanıdığını söyledi. DGM'de açılan Susurluk ana davasında 6 yıla mahkûm oldu. 1997'de tahliye edildikten sonra 2000'de trafik kazası geçirdi. Bu kazadan sonra geçmişe ilişkin pek çok şeyi anımsamadığı ileri sürüldü.

Ayhan Çarkın: 1962 yılında Trabzon'da doğdu. Topal cinayetine karıştığı gerekçesiyle 28 Ağustos 1996'da gözaltına alındı. Susurluk Komisyonu'na ifade verirken Topal cinayetiyle suçlandığında Yalova'ya gittiğini, Yaşar Okuyan ve Ağâh Oktay Güner'in kendisine yurtdışına kaçmayı teklif ettiklerini ileri sürdü. Çeşitli polis operasyonlarındaki öldürme olaylarıyla ilgili olarak da yargılanıyor. Susurluk davasında 4 yıla mahkûm oldu.

Ercan Ersoy: 1960 İzmir Balçova doğumlu. Ömer Lütfi Topal cinayetine karıştığı ileri sürülen Sedat Bucak'ın altı korumasından biri. Susurluk kazasının ardından Mercedes'e ulaşan Özel Timciler arasındaydı. Çete davasına ilişkin olarak teslim olduğu Devlet Güvenlik Mahkemesi tarafından tutuklandı. Susurluk ana davasının da yargılandığı ve 4 yıla mahkûm oldu.

Abuzer Uğurlu: 1943 yılında Malatya'nın Pötürge ilçesinde doğdu. 1970'li yılların başında aile büyüklerini örnek alarak kaçakçılığı seçti. "Sallama" yöntemiyle yurtdışından sigara ve elektronik eşya getirdi. 1973 yılında İstanbul'da büyük bir silah kaçakçılığı davasının sanığı olarak gıyabında yargılandı. Bulgaristan'da uzun yıllar kaldığı için Bulgar Gizli Servisi'nin denetiminde faaliyet gösteren Kintex şirketi ile pek çok kaçakçılık faaliyetinde işbirliği yaptı. Atilla Osmanağaoğlu takma adıyla MİT'e uzun yıllar çalıştı. Abdi İpekçi cinayetinde Ağca'yı yönlendiren kişi olduğu iddia edildi. 1998'de yakalandı. Halen cezaevinde.

Alaattin Çakıcı: 1953 yılında Trabzon'da doğdu. 17 yaşındayken bir İETT görevlisini yaralama olayına adı karıştı. 1980 sonrasında ülkeyi eylemlerde bulundu. 1989'da tutuklandı, aynı yıl cezaevinden çıktı. 1991'de gazeteci Hincal Uluç'u vurdu. Yurtdışında iken MİT tarafından kullanıldığı ileri sürüldü. Rüşvet davasında adı geçen Engin Civan'ı ve eski eşi Uğur Kılıç'ı vurdu. Ağustos 1998'de Fransa'nın Nice kentinde yakalanıp Türkiye'ye getirildi. Başbakan Yılmaz, Çakıcı'nın Türkiye'ye gelişinden sonra onunla ilişkili olduğu gerekçesiyle Mehmet Eymür'ü Washington'a atadı. Eymür ise Çakıcı'yı kullananın Müsteşar Atasagun olduğunu savundu. Çakıcı halen cezaevinde yatıyor.

Askar Smitko: 1953 yılı İran Urumiye doğumlu. Eylül 1985'te İstanbul'da bulundu. İran İstihbarat Servisi Savama'daki görevlilerle irtibatlı olduğu söylendi. İstanbul'da faaliyet gösteren Şah ve Halkın Mücahitleri Örgütü üyelerinin çalışmalarını Savama'ya bildirdi. Uyusturucu kaçıran MİT'e de bilgi verdiği için teşkilat ta-

rafından korundu. Emniyetçe sınır dışı edilmek istendiği halde MİT'in müdahalesiyle serbest bırakıldı. Parasal bir anlaşmazlık nedeniyle Ocak 1995'te Ataköy Polat Rönesans Oteli'nden çıkarken arkadaşı Lazım Esmaeili ile birlikte kaçırıldı. Cesedi 28 Ocak 1995'te bulundu.

Lazım Esmaeili: 1945 yılında İran Urumiye'de doğdu. Tıpkı arkadaşı Askar Smitko gibi Savama'yla irtibatlı çalıştı. Beyazıt Dış Ticaret Limited Şirketi'nin ortaklığını ve müdürlüğünü yaptı. Emniyet Genel Müdürlüğü'nden 21 Mayıs 1991 tarihinden 20 Eylül 1992'ye kadar Türkiye'de çalışma izni aldı. Smitko gibi MİT'e bilgi verdiği için 1993'te iki yıl süreyle oturma izni aldı. Tarık Ümit'le uyuşturucu alışverişinde bulunduğu biliniyor. Smitko ile birlikte kaçırıldıktan sonra Silivri Kerevderesi için de ölü olarak bulundu.

Sami Hoştan: 1947 yılında İstanbul Fatih'te doğdu. Arnavut Sami olarak tanınıyor. İkinci MİT Raporu'nda Dev-Sol ile irtibatlı olduğu ve uyuşturucu kaçakçılığı yaptığı ileri sürüldü. Tarık Ümit'in, kaçırıldıktan sonra Çatlı tarafından Hoştan'ın evinde sorgulandığı da iddialar arasında yer aldı. İstanbul Devlet Güvenlik Mahkemesi'nde İbrahim Şahin'lerle birlikte Susurluk ana davasının sanığı olarak yargılandı. Yeşil kod adlı Mahmut Yıldırım, bir sorgusunda onu "çok güçlü bir adam" diye özetledi. Susurluk davasında 4 yıla mahkûm oldu.

Yaşar Öz: Şubat 1959'da Düzce'de doğdu. Çatlı'nın akrabası. Ocak 1994'te Adana Havalimanı'nda yakalanan Metin Bozdoğan'ın ifadeleri doğrultusunda İstanbul'da gözaltına alındı. Ancak Mehmet Ağar'ın isteğiyle serbest bırakıldı. 6 Aralık 1995'te ABD'de Erdal Aydın, Mehmet Ercengiz ve Metin Dokur adlı kişilerle DEA ajanlarına eroin satarken son anda kaçarak kurtuldu. İstanbul DGM'de uyuşturucuyla ilgili yargılanırken söyleyemeyeceği nedenlerden ötürü uyuşturucu kaçırdığını itiraf etti. Halen uyuşturucu kaçakçılığı suçundan cezaevinde yatıyor. Susurluk davasında 4 yıla mahkum oldu.

Ömer Lütfi Topal: 1942 Malatya Doğanşehir doğumlu. Uyuşturucu kaçakçılığından sabıkası bulunduğu halde adı üzerindeki küçük bir değişiklik kumarhane sahibi yapıldı. 1977'de New York'ta eroinle yakalanan iki kişinin ifadeleri üzerine ABD mahkemelerince beş yıl hapis cezasına çarptırıldı. 1978'de Belçika'da uyuşturucu ile yakalanınca üç yıl Belçika'da, dört yıl da ABD'de hapis yattı. Nisan 1996'da eski ortağı Hikmet Babataş'ı öldürttüğü gerekçesiyle aranıyordu. Temmuz 1996'da tam olarak bilinmeyen nedenlerden ötürü öldürüldü.

Nesim Malki: 1952 yılında doğdu. İstanbul Sultanhamam'da iplik piyasasına adım attı. Kısa bir sürede büyüyen Musevi asıllı işadamı, tefecilik de yapmaya başladı. Piyasada dönen parasını bir yerde toplamak için banka kurmak istedi, ancak Hazine engeliyle karşılaştı. Bunun üzerine Kıbrıs'ta Tuncabank'ı kurdu. Cavit Çağlar ve Erol Evcil'le çalıştı. 28 Kasım 1995'te Bursa'da bir cinayete kurban gitti. Erol Evcil'in borcundan ötürü Malki'yi öldürttüğü varlığı makamlarınca iddia ediliyor.

Dursun Karataş: 1953 yılında Elazığ'da doğdu. İstanbul Üniversitesi Orman Fakültesi'ni bitirmeden terk etti. Daha sonra Çiftelahavuzlar'da bir çatışmada öldürülecek olan Sabahat Karataş ile 1977 yılında evlendi. 1978 yılında Dev-Yol bünyesinde çıkan görüş ayrılığı nedeniyle ayrılıp Devrimci Sol örgütünü kurdu. 12 Eylül darbesinden sonra tutuklandı ancak 1989'da firar etti. Mart 1994'te Suriye'nin başkenti Şam'da DHKP-C'yi kurdu. Yurtdışından eylem emirleri vermeye devam ediyor.

Abdullah Öcalan: 1948 yılında Şanlıurfa'da doğdu. Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi'ndeki öğrencilik yıllarında siyasi doktrinlerle tanıştı. Aşırı sol eylemlere katıldığı gerekçesiyle 1972'de tutuklandı. 7 Kasım 1978'de PKK örgütünü kurdu. Şam'dan ve Beyrut'tan pek çok eylemi yönetti. Türk güvenlik birimlerinin, bilinen iki suikast girişiminden sağ kurtuldu. 1999'da Türk gizli servisinin operasyonu ile Kenya'daki Yunanistan Büyükelçiliği'nden alınarak Türkiye'ye getirildi. Halen cezaevinde bulunuyor.

Usame Bin Ladin: 1957 yılında Suudi Arabistan'da doğdu. Kral Abdulaziz Üniversitesi'nde yöneticilik ve ekonomi dersleri aldı. Afganistan'da Sovyetlere karşı savaştı. Buradaki başka ülkelerden gönüllülerle El Kayda adlı örgütü kurdu. ABD ve Yahudilere karşı cihad ilan etti. Amerikan hedeflerine yönelik saldırılar nedeniyle FBI tarafından aranmaya başladı. Hakkında 5 milyon dolarlık ödül konan Bin Ladin Afganistan'da yaşıyor.

Tarihlerle Mehmet Eymür

1943: İstanbul'da doğdu.

1966: Milli İstihbarat Teşkilatı Takip Şefliği'nde göreve başladı. Babası Mazhar Eymür de istihbaratçıydı. Ancak görev yaptığı dönemde oğlu Mehmet'in MİT'e girmesine izin vermemişti.

1967: Daha sonra üstadı ve amiri olacak Hiram Abas'ı –takip memurluğunu yürüttüğü– İstanbul'da tanıdı. Aynı yıl, Yunanistan'la olan gerginlikten ötürü Türkiye'deki Yunanlı ajanları takip etti.

1968: Takip şefliğindeki görevinden ayrılıp askere gitti.

1970: Askerden döndü ve yine MİT'e çalışmaya başladı. İstanbul'da Kontr-Espiyonaj birimi emrine verildi. Ortadoğu ülkeleri ile ilgili çalışmaya başladı.

1971: MİT'teki diğer takip memurlarıyla birlikte fiili kadroya alındı. Böylece resmen MİT'in çalışanı oldu. Takip şefliğinin başına vekaleten atandı. Aynı yıl Hiram Abas'la çalışmaya başladı. Muhtıradan sonra işkenceleriyle ünlü Ziverbey Köşkü'nde pek çok sorguya katıldı.

1972: Hiram Abas'ın yaralandığı THKP-C'li'lere yönelik Fındıkzade Operasyonu'na katıldı. Aynı yıl, Niksar'ın Kızıldere köyünde gerçekleşen Mahir Çayan ve arkadaşlarının öldürüldüğü baskında da yer aldı.

1973: İstanbul'da görevliyken çok sayıda ünlü kaçakçının gözaltına alındığı Babalar Operasyonu'nu yürüttü. Aynı yıl amiri Hiram Abas'la birlikte Cumhurbaşkanına ve Başbakan'a gönderilen imzasız şikâyet mektuplarıyla ilişkilendirildi. Ancak *Analiz* adlı kitabında bu mektuplarla bir ilgisi olmadığını yazdı.

1975: Ankara Bölge Başkanlığı Takip Şube Müdürlüğü'ne tayin edildi.

1977: CIA ve SIS'e bilgi ve belge sızdırmakla suçlanan MİT İstihbarat Başkan

Yardımcısı Sabahattin Savaşman'ın suçüstü yakalandığı operasyonu Hiram Abas'la birlikte yürüttü. CIA üyesi William Philips'e belge verirken yakalanan Savaşman, yıllar sonra Genelkurmay'a yazdığı mektupta Mehmet Eymür'ün kendisine işkence yaptığını iddia etti.

1978: Ecevit Hükümeti döneminde bir CHP milletvekilinin oğlunu tartakladığı gerekçesiyle hakkında Danıştay'da dava açıldı. MİT'ten alınması istendi. Ancak sadece Takip Şube Müdürlüğü görevine son verildi ve MİT Okulu'na atandı. Demirel Hükümeti döneminde eski görevine döndü.

1980: Kaçakçılık faaliyetlerinin yoğun olarak yönetildiği Bulgaristan'a gizli görevle atandı. İsmail Hacısüleymanoğlu ve onunla ilişkili kaçakçıların arasına sızıp Ankara'ya bilgi aktardı.

1982: Deşifre olunca Ankara'ya döndü ve Mardin MİT Bölge Müdürlüğü'ne tayin edildi.

1983: Ankara'da Kaçakçılık Şube Müdürlüğü'ne atandı. Aynı yıl terfi etti ve Kontr-Espiyonaj Daire Başkan Yardımcısı oldu.

1984: Ünlü "Babalar Operasyonu" için Genelkurmay'dan olur alınca düğmeye bastı. Behçet Cantürk, Dünder Kılıç ve MİT'le ilişkili Abuzer Uğurlu gibi babaları sorguladı.

1985: Ansızın pasif göreve, MİT Okulu'na tayin edildi. Aynı yıl MİT Müsteşarı Burhanettin Bigalı'ya yazdığı mektupta Abdullah Çatlı, Oral Çelik ve Mehmet Ali Ağca'nın Abuzer Uğurlu ve Bekir Çelenk gibi kaçakçılarla irtibatlı olduğunu bildirdi.

1986: Bir süre önce MİT'ten ayrılan amiri Hiram Abas teşkilata Müsteşar Yardımcısı olarak tekrar dönünce daha etkin görevler almaya başladı ve Güvenlik Daire Başkanlığı'na atandı.

Kasım 1987: Ünlü Birinci MİT Raporu'nu kaleme aldı. Aralarında üst düzey komutanlar, polis şefleri ve siyasilere de bulunduğu pek çok kişiyi yeraltı dünyasıyla ilişkili olmakla suçlayan rapor büyük fırtınalar kopardı. Raporun, Özal'ın siyasi rakiplerini yok etmek için sızdırıldığı iddia edildi.

Aralık 1987: Emniyet Genel Müdürlüğü, Ünal Erkan ve Mehmet Ağar gibi ünlü polis şeflerinin adının geçtiği raporu MİT'ten istedi.

Şubat 1988: MİT Raporu 2000'e Doğru dergisinde yayımlandı. Başta Necdet Üruğ olmak üzere raporda suçlanan pek çok isim olayın kamuoyuna yansımalarına büyük tepki gösterdi.

Nisan 1988: Eymür, MİT Raporu'yla ilgili tartışmalar büyüdüğü için amiri Hiram Abas ve yardımcısı Korkut Eken'le birlikte MİT'ten ayrıldı. Daha sonra Antalya'da bir buz fabrikası işletmeye başladı.

Eylül 1990: MİT eski Müsteşar Yardımcısı Hiram Abas İstanbul'da çapraz ateş sonucu öldürüldü. Eylemi Dev-Sol üstlendi.

Şubat 1994: Eymür, Tansu Çiller'in Başbakanlığı döneminde Özel İstihbarat Daire Başkanı olarak MİT'e geri döndü.

Ağustos 1998: Washington'da görevli olduğu sırada Fransa'da yakalanan Alaattin Çakıcı ile ilişkili olduğu iddiaları ortaya atıldı. Eşi Janset Eymür, Çakıcı'yı MİT'e empoze edenin Müsteşar Şenkal Atasagun olduğunu ileri sürdü.

Ekim 1998: Washington'dan Türkiye'ye çağırıldı ve Başbakan Mesut Yılmaz tarafından Şeker Fabrikaları Genel Müdürlüğü emrine atanmak istendi. Bunun üzerine MİT'ten ayrılmaya karar verdi. İstanbul DGM'ye Emniyet'in Karataş operasyonu ile ilgili ifade verdi. Ardından ABD'ye yerleşti.

Tarık Ümit Denklemi

İstanbul Bebek'teki caminin imamını pek çok kişi tanırdı. Ancak ünü imamlığından değil, aykırı geçmişinden ve kimliğinden kaynaklanıyordu. Semt sakinlerinin aklına cami deyince önce o gelirdi. Adı Cuma'ydı. Çevresi çok genişti. Uzun yıllar önce, 1970'lerde ülkücü-devrimci çatışmalarında sağ kanatta yer almıştı. İmam Cuma, o dönemde herkesin bir tarafta yer alması gerektiğini iyi biliyordu. Fakat o, seçimini "en kötü karar bile kararsızlıktan iyidir" felsefesiyle yapmamış, bilinçli bir tercihle, sağ eğilimli gençlere her açıdan destek olmayı seçmişti. Daha sonra 12 Eylül öncesinin hareketli ülkücüsü, 1980'li yılların dingin imamı olacaktı. Ama yine de çevresi onu, "ülkücü imam" diye bilecekti.

İmam Cuma, 1990 yazında yıllardır tanıdığı MİT'in eski bir yöneticisini telefonla aradı. Eski MİT'çi o sıralar Bebek'te, annesinin evinde tatilin keyfini çıkarıyordu. O sıra –hele de İmam'dan– öyle bir telefon beklemiyordu. MİT eski Güvenlik Daire Başkanı Mehmet Eymür, İmam'ı yıllardır tanırdı. Yıllar sonra bu kitabın yazarına İmam'la yaptığı telefon görüşmesini anlatırken şaşırmadığını söyleyecekti. Nitekim onun yemek davetine olumlu yanıt vermişti.

Eymür, İmam Cuma ile yalnız olacaklarını sanıyordu. Halbuki İmam'ın niyeti farklıydı. Öyle ki bu görüşme Eymür'ün daha sonraki kişisel evriminde çok önemli bir yer tutacaktı. Çünkü Eymür'ü oldukça ilginç bir buluşma bekliyordu. Bu tecrübe Eymür'ün, ileride yapacağı kilit tercihleri belirlemede önemli bir rol oynayacaktı. O dönemde faal görevde olmayan istihbaratçı, bu buluşmadan belli bir süre sonra tekrar MİT'te görev alacak ve Mehmet Ağar grubu ile bu grubun en etkili isimlerinden Abdullah Çatlı'yla yıllar boyu mücadele etmek durumunda kalacaktı.

Eski MİT'çi, Güneş Restoran'a gidince, İmam Cuma'nın yanında Abdullah Çatlı'nın oturduğunu gördü. Çatlı, 1982 yılından beri çeşitli suçlardan aranan bir "gladyatör"dü ve Eymür bunu biliyordu.¹ Kısa selamlaşma seremonisinden sonra iki taraf da gardını aldı

1. Acaba Eymür'ün, bu buluşmadan sonra Çatlı'nın yerinin belirlenmesi ya da yakalanması noktasında bir çabası oldu mu? Böyle bir çabası olduysa –Çatlı'nın o dönemde yakalanmadığı düşünülürse– bu neden sonuç vermedi? Ayrıca ve daha önemlisi bir imamın, aynı anda hem üst düzey bir MİT'çiyi, hem de yıllardır aranan bir kanun kaçağını tanıması, üstelik onları bir araya getirmesi normal miydi? Ve İmam bu buluşmayı kendi kişisel tercihini kullanarak mı organize etmişti? Bu soruların yanıtını verebilecek en önemli isim olan İmam Cuma ne yazık ki artık hayatta değil.

ve beklenen tartışma başladı. Mehmet Eymür'ün eski yardımcısı Korkut Eken gazinoya geldiğindeyse tartışma iyice alevlenmişti. Kanun kaçağı Abdullah Çatlı, eski MİT yöneticisine –biraz da ses tonunu yükselterek– vatan için yıllarca çalıştıkları halde korunmak bir tarafa hep bazı çevrelerce harcanmak istendiklerinden şikâyet ediyordu. Eymür ise en büyük tepkinin tepkisizlik olduğunu düşünerek bir süre sessiz kalmayı tercih etmiş ve sonunda, "Biliyorsunuz teşkilattan ayrıldım. Kaldı ki ayrılmadan önce de söylediklerin hakkında fikir yürütebilecek mevkiye değildim," demişti.

Çatlı tatmin olmamış ve MİT'le bir şekilde yeniden bağ kurma isteğini dile getirmişti Eymür'e. O ise yapabilecek bir şeyi olduğunu sanmıyordu ve daha önemlisi hassas bir süreçte elini taşın altına sokmaya hiç niyeti yoktu. Eski MİT'çinin kayıtsızlığı Çatlı'yı çileden çıkarmıştı. Öyle ki sesini iyiden iyiye yükseltip ona kızacak kadar... Eymür, bu görüşmeyi anlatırken, "Hakikaten tatsız bir gündü," diyecekti.

Bu görüşmenin gerçekleştiği günlerde Abdullah Çatlı –başta Ankara Bahçelievler katliamı olmak üzere– çok sayıda suçtan aranıyordu ve Paris günlerinden bu yana herhangi bir devlet kurumuyla sağlam bir bağ kuramamaktan mustarıptı. Gerçi o, her zaman korunduğunu biliyordu ama böylesi bir organik bağ kurmanın daha avantajlı olduğunu deneyimle görmüştü. Onun bu eğilimini keşfedenler, yeni ve güçlü bir başlangıcın ilk adımlarını atmışlardı. Çatlı kâşifleri, yine devletin etkili makamlarındaki isimlerden oluşacak ve "küskün gladyatör" bu kez Emniyet adına çalışacaktı. İmam Cuma'nın organize ettiği görüşme, Çatlı'nın MİT'le, en azından Mehmet Eymür'le son bağlarını da koparmasına vesile olacaktı. Artık yeni bir dönem başlıyordu. En maceraperest insanların bile adrenalinini yükseltecek yeni bir dönem...

Eymür yıllar sonra, Şubat 1994'te Başbakan Tansu Çiller'e yapılan telkin üzerine MİT'e yeniden döndüğünde Çatlı'yla bir şekilde karşı karşıya geleceğini biliyordu. Ve giderek Çatlı'yı kullandığını düşündüğü Mehmet Ağar'la da...

Eymür, teşkilata döndüğü dönemde –daha sonra yollarının ayrılacağı– yakın dostu Şenkal Atasagun dışında pek çok isme karşı mesafeli davranmış, hatta kendini bir ölçüde korumaya alma gereksinimi duymuştu. Tecrübeli istihbaratçı yıllardır tanıdığı Mikdat Alpay'a bile güvenmiyordu.

Özel İstihbarat Başkanlığı'nın başına getirilen Eymür, MİT'e ikinci kez dönüşünde, yıllar önce Atilla Aytek'in vasıtasıyla tanıştığı Tarık Ümit'in bu süre içerisinde geliştirmiş olduğu ilişkileri görüp hayrete düşmüştü. Teşkilata, akrabası, MİT Dış İstihbarat Başkanı Abdullah Argun'un yönlendirmesiyle giren ve daha sonra Eymür'e yaklaşan Tarık Ümit, artık –Eymür'ün hiç hazzetmediği– Emniyet içindeki klikle de çalışıyordu. Eymür, ilk zamanlar bunun önüne geçmek için ciddi çaba sarfetti, başarılı olamayınca da bu çabasını en azından bir süre için askıya aldı.

Ümit, yaklaşık bir yıl sonra yani 3 Mart 1995'te esrarengiz bir şekilde ortadan kaybolunca Eymür, yıllar önce bir gazinodaki tartışmada gardını aldığı Çatlı ve –onu koruduğuna inanılan– dönemin Emniyet Genel Müdürü Mehmet Ağar'a karşı daha temkinli davranacaktı. Çünkü Eymür, elemanları sayesinde bir süre sonra Tarık Ümit'in ortadan kaybolmasının ne anlama geldiğini anlamış ve üç bilinmeyenli denklemi kısmen çözmüştü.

Ümit, ortadan kaybolduktan bir gün sonra arabası Çerkeköy'de terk edilmiş olarak bulundu. Araçta bulunan eşyalar Jandarma tutanaklarına şöyle geçmişti:

"İstanbul Cumhuriyet Savcısı'na bir olay sebebiyle verdiği ifadenin iki adet fotokopisi, iki adet ince uzun 34 ZU 478 teneke plaka, bir adet Cemal Reşit Rey Konser Salonu 1994-95 yılı faaliyet el kitabı, bir adet rot balans ayar etiketi, altı tabletlik olmakla birlikte dört tanesi eksilmiş cinsel güç hapi."²

Tutanakta ayrıca araç içinde hiçbir şüpheli durum olmadığı ve yapılan araştırmada parmak izine rastlanmadığı bilgisine de yer veriliyordu.

Eymür, Tarık Ümit'in Çatlı grubunca kaçırıldığı ve o grup tarafından sorgulandığı bilgisini edinmişti. İşte tam da bu yüzden Ağar'ı aramış ve "Tarık Ümit'in Sami Hoştan'ın çiftliğinde Çatlı tarafından sorgulandığını öğrendik. Onu serbest bırakırsanız bir daha Abdullah Çatlı'nın alanına girmeyecek," demişti.

Ağar, "Ben hallederim," deyip durumu kabullenmektense "Benden habersiz iş yapmazlar, bir bakayım," demekle yetinmişti. Eymür ise bunun üzerine Özel Harekât Daire Başkan Vekili İbrahim Şahin'i aramış ve benzer bir notu ona da iletme gereği duymuştu.

Mehmet Eymür, Haluk Kırıcı'nın İstanbul Emniyet Kaçakçılık ve Organize Suçlar Şubesi'ne verdiği ifadesinden sonra Tarık Ümit'in kaybolması olayıyla ilgili spesifik önlemler de almıştı. Kırıcı, Çatlı'nın Ümit olayıyla ilgili yaklaşımı ve Eymür'ün bu konudaki tedbirlerini şöyle sıralıyordu:

"Tarık Ümit'i hayatımda hiç görmedim. Kaçırılması olayına iştirakim yoktur. Çatlı'nın Tarık Ümit'i tanıyıp tanımadığını bilmiyorum. Bir gün ben Ankara'da iken bana telefon açtı ve gazetelerden birini alıp üçüncü sayfasını açmamı söyledi. Bu olayla hiçbir alakası olmadığını, bu konuyu Muhsin Yazıcıoğlu ve Şevkat Çetin'e anlatmamı istedi. Ayrıca bana şimdi hatırlayamadığım 0542'li bir telefon numarası vererek, Muhsin ve Şevkat'in bu numaradan Eymür'ü aramalarını ve konunun kendisiyle alakalı olmadığını izah etmelerini istedi. Yazıcıoğlu'nu bulamadım, Şevkat Çetin ile görüşerek konuyu anlattım. Ayrıca Çatlı ölmeden 20 gün veya bir ay kadar önce Ankara Etap Otel'i'nde görüştüğümüzde bana Eymür'ün kendisini Ankara'da görüşmek üzere yanına davet ettiğini, bir müddet sohbet ettiklerini, bu esnada kendisine 'Tarık Ümit'i sen öldürmedin ama kimin öldürdüğünü biliyorsun,' dediğini, kendisinin de bilsem bile söylemem diye cevap verdiğini, bu konuşmaları Eymür'ün kameraya aldığını öğrendiğini söyledi."

Mehmet Eymür'ün, –her ne kadar yüzüne karşı "Ümit'i sen öldürmedin" dese de– Çatlı'dan hoşlanmadığı için Tarık Ümit'in kaçırılmasından onu sorumlu tutması kuşkuyla karşılanabilirdi. Ancak uzun bir süre sonra düzenlenecek bir jandarma belgesi Eymür'ün karinelerini doğrulayacaktı. Eğer belgeyi MİT düzenlemiş olsaydı pek çok kişi, o belgeden, "Eymür'ün elemanını kaybetmenin acısıyla Çatlı ve grubunu hedef gösterdiği" yorumunu çıkarabilirdi. Ancak belge jandarma tarafından düzenlenmişti ve dahası belgeyi düzenleyen isimlerin gruptan herhangi birine dahil olmadıkları biliniyordu. 26 Temmuz 1996 tarihli bu belgenin altında İstanbul İl Jandarma Alay Komutanı Baki Onurlubaş ve İstihbarat Şube Müdür Vekili Hüseyin Şener'in imzası vardı. Bu belgede aynen şöyle deniyordu:

"Konu: İşadamı Tarık Ümit'in kaybolması olayı.

Haber: 1994 yılı içerisinde Tekirdağ ili bölgesinde esrarengiz bir şekilde ortadan kaybolan Tarık Ümit'in öldürülmüş olabileceği ve bu olayı terör amaçlı suçlardan aranan Nevşehir ili Merkez Ka-

pıcıbaşı köyü nüfusuna kayıtlı Ahmet oğlu 1956 doğumlu Abdullah Çatlı'nın organize ederek Tarık Ümit'i ortadan kaldırdığı yolunda güvenilir bir kaynaktan haber alınmıştır. Adı geçen Abdullah Çatlı'nın sahte polis kimliği ile dolaştığı, en son 22/07/1996 günü Ankara Sheraton Otel'i'nde kaldığı haber alınmıştır.

Yapılan işlem: Alınan haber ilgili birimlere ve emniyet müdürlüklerine bildirildi. İstihbarat faaliyetlerine devam edilmektedir.

Yorum ve öneri: Adı geçen Abdullah Çatlı'nın 1982 yılından bu yana çeşitli örgütsel suçlardan arandığından sahte kimliklerle dolaştığı ve lüks otellerde kaldığı değerlendirilmektedir."³

İşin ilginç, İstanbul Jandarma Bölge Komutanlığı'na, Tekirdağ İl Jandarma Komutanlığı'na, İstanbul İl Emniyet Müdürlüğü'ne ve MİT İstanbul Bölge Müdürlüğü'ne gönderilen bu yazı Susurluk kazasından yaklaşık dört ay önce hazırlanmıştı. Jandarma'nın, her ne kadar yazının girişinde Tarık Ümit'in ortadan kaybolduğu döneme ilişkin olarak 1995 yılı yerine yanlışlıkla 1994 yılı yazıldıysa da, güvenilir bir kaynağına dayanarak belgeleştirdiği bu bilginin sonuçları nedense değerlendirilmedi. Ne Abdullah Çatlı'nın Tarık Ümit'i kaçıran kişi olup olmadığı gerçek anlamda anlaşıldı, ne de Çatlı Susurluk kazasından önce Ankara Sheraton Otel'i'nde hangi gün kaldığı bilindiği halde yakalanıp adalete teslim edildi.

Jandarma, Tarık Ümit olayı konusunda yalnızca bir belge düzenlemekle yetinmemiş konuyu olabildiğince soruşturmuştu. Ümit'in kaybolduğu günden sonra görevlendirilen Jandarma Astsubay Ahmet Altıntaş, yaptığı incelemeler sonucunda önemli ipuçlarına ulaştı ve hatta Tarık Ümit'i İstanbul Erenköy'deki Divan Pastanesi'nden Özel Tim mensupları Ziya Bandırmalıoğlu ile Ayhan Akça'nın aldığını tespit etti. Daha sonra Avşar Kederoglu'nun cep telefonu vasıtasıyla Özel Timci polisler Ayhan Akça ve Ayhan Çarkın'a ulaştı.

Ancak Ataköy'de karşılaştığı bu isimlerin ifadesine Jandarma Bölgesi'nde olmadıkları için başvuramadı. Devlet adına hareket ediyormuş süsü verip güç gösterisi yapmaya alışkın güvenlik bürokrasisinin üst düzey yöneticileri, Ümit olayının çözülmemesi için ellerinden geleni yapmışlardı. Bu isimlerin başında Emniyet

3. İstanbul İl Jandarma Komutanlığı'nın 26/07/1996 tarihli ve 3590-207-96 sayılı yazısı.

Genel Müdürlüğü Özel Harekât Dairesi eski başkanı İbrahim Şahin geliyordu. Şahin, Özel Timci polislerin isteği üzerine Ataköy Karakolu'na giden Astsubay Altıntaş'a, "Sen kim oluyorsun da polislerimi sorguluyorsun? Bu işe karışma" tarzında açık tehdit içeren sözler sarfetmişti.

Nitekim Altıntaş, Ümit'i ortadan kaldırması muhtemel isimlerin şifresini ve giderek Tarık Ümit denklemine çözmeye adım adım yaklaşırken soruşturmadan uzaklaştırıldı. İlk Gazi olaylarının soruşturmasında görevlendirildi, hemen ardından da Diyarbakır'a tayin edildi. Böylece Ümit dosyası –Susurluk kazasından sonra bir kez daha açılıp açılmayacağı bilinmeksizin– kapandı. Bütün bu olanlar, Tarık Ümit denkleminin sadece bir ayağını oluşturuyordu. Ümit, hangi güç tarafından ortadan kaldırılmış olursa olsun, birden fazla kliğin dostluğunu ya da düşmanlığını kazanabilecek kadar ilginç bir kişilikti.

Tarık Ümit 1969 yılında Almanya'daki öğrenimini yarım bırakarak Türkiye'ye döndükten sonra kerevit ihracatı yapmıştı. Ümit, yaralama suçundan hapis cezasına çarptırılınca yurtdışına kaçtı. Ancak Abuzer Uğurlu gibi büyük kaçakçıların da yararlandığı 1974 affıyla tekrar Türkiye'ye döndü. Ümit, 1979 yılında Hayri Domaniç ile birlikte Gentaş İnşaat ve Sanayi A.Ş.'yi kurdu.

Gerçek ününüyse 1990'lı yıllarda kazandı. Hem uyuşturucu kaçakçıları, hem de devletin güvenlik birimleriyle irtibatlı çalışmak ona para ve güç kazandırdı. Tarık Ümit, artık kendinin bile önünde duramayacağı fırtınaların etkin nedeni haline gelmişti. Hakkı Yaman Namı ile birlikte ortak olduğu First Merchant Bank, yalnızca Kıbrıs'ın değil, dünyanın sayılı off-shore bankaları arasında yerini aldı. Ortadan kaybolmadan önce büyük paralar kazanan ve İstanbul'da vergi sıralamasında ilk 20'ye giren Tarık Ümit'in Nur İnuğur adlı bir sevgilisi vardı. İnuğur, Ümit'in kaybolduğu Mart 1995'ten sonra pek ortalarda görünmemeye özen gösterdi.

Ümit, Nurettin Güven ve Yaşar Öz gibi "emniyet uzmanı" sıfatına sahip iki önemli ismi Mehmet Ağar'a yakınlaştıran şahıs olarak da öne çıkmıştı. Aslında MİT'teki patronu Eymür, Ümit'in başına gelecekleri önceden biliyor, en azından tahmin ediyordu. Çünkü Ümit, Çatlı ve Korkut Eken grubuyla son derece karmaşık ilişkilere girmişti. Kimilerine göre bunlar, Çatlı ve Eken grubunun Tarık Ümit'i büsbütün haraca bağlamasına yol açacak kadar ileri giden

ilişkilerdi. Bu ilişkilerin izlerini Tarık Ümit'in kaçırılmadan 25 gün önce MİT görevlilerine verdiği "saklı" ifadede bulmak mümkün:

"Yaşar Öz telefon etti bana, yanıma geldi. Günah çıkarttı, 'Biz hemşehriyiz, sen bana kızıyorsun. Ben seni bırakamam, bir şey için geldim buraya aman dikkatli ol, polis seni vurduracakmış,' dedi. 'Bir kuyumcudan 4 milyon dolar para almışsın, kuyumcunun hakkını vermemişsin.' Aynen buydu tam kelimesi.

"Korkut ile ben almışız ya. Korkut'un hakkını vermemişiz. Bundan ötürü Korkut ile benim aram açılmış. İyi güzel dediği doğru. Peki şimdi bu öyle zavallı bir manyak ki kendini de suçluyor, ondan sonra sağa sola bende bir tane şey varmış uzun menzilli bir Kanas tüfek varmış, getirtmişim uzaktan Korkut'u vurduracakmışım. O çocuğu çağırıyor. Tespit ettik ya. Kadıköy Emniyet Amirliği'ne çağırıyor. Colt tabanca veriyor ve 'Tarık Ümit'i vur,' diyor. Çocuk 'Sen ne diyorsun?' diye karşı çıkıyor.

" Bizim bütün dengemizi Korkut bozdu. Kaşif bana, 'Aman Korkut'la görüşme,' dedi. 'Niye?' dedim. 'Ya bildiğin gibi değil. Ben de buraya sokturmuyorum, yasaklattım. Bu kafayı yemiş,' dedi. Oradan çıktım İbrahim'e uğradım. İbrahim, 'Başım belada. Bu Mehmet Ağar'ın kafasına giriyor,' dedi. Gittim Mehmet Ağar'a, 'Bak,' dedim, 'Korkut benim arkadaşım. Benim de sizinle diyalogum koptu kopacak. Ama Korkut'un hastalıkları var tamam mı?' Bir gün geldi. '150 milyon borcum var,' dedi. Para istiyor. 'Müsait değilim,' dedim. İki karış surat, bir tavırlar. Sanki borcum var i... 'ye. Bunları Mehmet Bey'e anlattım. Bir gün bir hışımla telefon etti bu bana. Geldi, 'Siz parayı götürüyorsunuz. Bu işler böyle olmaz,' dedi. 'Ne parası?' dedim. 'Şeyin üzerinde 90 bin mark para varmış. Bu parayı aldınız,' dedi. Korkut'un dengesiz hareketleri beni o camiadan uzaklaştırdı.

"... Sonra Mehmet Ağar'dan yapılan işler mesela. Kim ben ona mani oldum, resmen mani oldum. Çok da iyi oldu. Topal'ı kaldıracaktık. Hiç lamı cimi yok, evine gittim, fotoğraflarını götürdüm verdim. Pazartesi günü Topal'ı kaldırıyorduk, ulan dedim Tarık Ümit akıllı ol, Mehmet Ağar çok akıllı ve çok tehlikeli adam, çok profesyonel.

"... Korkut idare edemedi. Korkut kendi kafasına göre organize edecekti. Ben de bir sürü çakal, çukalı burada toplayacaktım. Kafa koparacaktık."⁴

Ümit, kayboluşundan ve büyük olasılıkla ölümünden üç hafta önce bunları söylüyordu. Bu sözlerinden son dönemlerde, eskiden birlikte çalıştığı insanlarla parasal birtakım sürtüşmelere girdiği anlamı çıkıyordu. Gerçi Mehmet Eymür'e göre Tarık Ümit'in ortadan kaldırılmasının gerekçesi çok daha büyük bir parasal ihtilaftı. Eymür, Susurluk Komisyonu'na verdiği ifadede bu ihtilaflı net olarak ortaya koyamıyor ve bunu öğrenmek istediğini de belirtiyordu.

Eymür'ün söyledikleri bundan ibaretti. Jandarma'nın, "Ümit'i ortadan kaldırdığı kuşkusunu dile getirdiği" Abdullah Çatlı da hayata veda etmişti. Özetle Ümit denklemini çözme ihtimali en büyük olan Eymür ve Çatlı bunu yapmaktan oldukça uzak görünüyordular.⁵

1990 yılında Bebek'teki o renkli Güneş Gazinosu'nda bir araya gelen iki isim yıllar sonra Tarık Ümit denkleminin ötürü karşı karşıya gelmişlerdi. Ama artık onları bir araya getirecek yeni bir İmam Cuma yoktu.

4. Tarık Ümit'in 10/02/1995 tarihli ifadesi.

5. Mehmet Eymür'ün, Ümit'le özel ilişkisinden ötürü "Tarık Ümit denkleminin" çözülmesi için gösterdiği çabanın sonuç vermediği artık biliniyor.

Namlı'nın İtalyan Merakı

MİT Kontr-Terör Başkanı Mehmet Eymür'ün Yenimahalle MİT Karargâhı'ndaki ofisinin telefonu ansızın çaldı. Ankara'nın kuzeybatı bölgesinde çalan telefon, İstanbul'un göbeğindeki Emniyet binasında da hareketliliğe yol açmıştı. Karşıtlar bir araya gelmişti: Ankara-İstanbul...

Ve onların simgelediği MİT ve Emniyet...

Eymür, görüşmenin İstanbul Emniyeti'nin istihbarat birimince kaydedildiğinin üzerinde durmaksızın telefonu açtı:

– Alo...

– Alo, ağabey ben Hakkı, nasılsın?

– Sağol Hakkı, sen?

– Ben de iyiyim. Bu Suriyeliler Kıbrıs'ta bir off-shore banka kurmak istiyorlar. Bir aile. Güçlü bir aile bunlar. Hafız Esad'a falan yakınlar. Birlikte çalışalım diyorlar.

– Neyle uğraşıyor bunlar?

– Suriye'nin üst sermayesinden... Şirketleri, bankaları falan var. Kara paralarını bu bankalarda akıyorlar.

– Sen bir bak, eğer uygunsa gir.

– Ben yapalım diyorum.

– Tamam uygunsa yapalım.⁶

Eymür telefonu kapattı. Arayan ve kendisini Hakkı diye tanıtan kişi Hakkı Yaman Namli'ydı. Eymür işte bu görüşmenin, Suurluk kazasının ardından First Merchant Bank'a kendisinin de ortak olduğu iddialarının ortaya atılmasına neden olduğunu söylüyor. Ona göre Hanefi Avcı, Hakkı Yaman Namli ile arasında geçen bu görüşmenin bilgisini edinmiş ve eksik parçaları bir araya getirerek Eymür'ün Namli'nin hissesinin bulunduğu bir başka banka olan First Merchant Bank'a ortak olduğunu ileri sürmüştü. Eymür, bundan ötürü Hanefi Avcı'ya sitem ediyor.

MİT, Eymür'ün telefonda görüştüğü Namli'yı tıpkı Tarek Ümit gibi eleman olarak kullanıyordu. Namli, "adı kara para olaylarına karıştığı için" ulusal ve uluslararası kara para trafiğini iyi bilirdi. İşte tam da bu yüzden MİT yöneticisi Eymür'le koordinasyon içinde çalışıyor ve teşkilata bilgi veriyordu.⁷

6. Hakkı Yaman Namli, Eymür'ü, telefon görüşmesinde bahsi geçen banka ile First Merchant Bank'ın henüz resmi olarak kurulmadığı bir dönemde, 1993 yazında aramıştı.

7. Hakkı Yaman Namli'nin MİT'i bazı özel konularda bilgilendirdiği gerçeği Başba-

Almanya'da büyüyen Hakkı Yaman Namlı'nın, 1991'de kurduğu Moneytrone şirketine Emlakbank eski Genel Müdürü Engin Civan'ın da ortak olduğu ileri sürülüyordu. Şirket 1993'te yüklü miktarda borçla batacaktı.

Hakkı Yaman Namlı, son dönemlerde Suriyelilerle iş ilişkileri geliştiriyordu. Namlı'nın birlikte çalıştığı Arap kökenli başka isimler de vardı. Bunlardan biri Suud Prensi Faysal'ın Özel Kalem Müdürü, İngiliz vatandaşı Koyzer Mahmood Butt'tu. Namlı, 6 Temmuz 1995'te Kıbrıs'ta kurulan Sigma Reasürans adlı şirkete Cenk Ermiyah, Gürkan Tufanoğlu, M. Abzal Raja, Koyzer Mahmood Butt ve Standart Finance Limited şirketiyle birlikte ortaktı. Ancak resmi kayıtlarda babası Ahmet Cemal Namlı ortak olarak görünüyordu. Namlı ayrıca, 1991'de Belçika'da kurulan Royal Standart Reasürans adlı şirketini de Al Jazirah adlı Arap şirketi, David Cameron (İngiliz), NBT (İrlanda), J. Escobar (Kolombiyalı), Koyzer Mahmood Butt ile birlikte çalıştırıyordu.

Hakkı Yaman Namlı MİT'e bilgi verirken bir taraftan da yeni şirketlere ve off-shore bankalara ortak oluyordu. Birlikte çalıştığı isimler illegal yollardan elde edilen paranın aklanması konusunda uzman olan isimlerdi. Son olarak kendisiyle çalışmak isteyen Suriyeli aile de bu özelliğiyle biliniyordu ve MİT Hafız Esad'a yakın olan bu ailenin para faaliyetlerini izleyerek Esad'ı ve giderek PKK lideri Abdullah Öcalan'ı köşeye sıkıştırmayı planlıyordu.

MİT yöneticisi Eymür'e göre, PKK'ya para yardımında bulunması muhtemel olan Suriyelileri takip etmek zorunluydu. Bu yüzden Namlı'nın Suriyelilerle ortak olmasını teşvik etmişti.

Namlı o dönemlerde kurulması planlanan bir başka bankaya daha ortak olmak istiyordu. Bu banka da Kıbrıs'ta kurulacaktı ve ortakların bir kısmı yine yabancıydı. Uyuşturucu kaçakçılığı ve silah ticaretiyle irtibatlı isimlerin ortak olacağı bu bankanın kurulacağı yer olarak, off-shore sistemi için biçilmiş kaftan olan Kıbrıs'ın tercih edilmiş olması anlamlıydı. Adı First Merchant Bank olarak belirlenen ve 10 Aralık 1993 günü resmen kurulan bu bankanın ilk kayıtlı ortakları şunlardı: Valeri Konborev (Rus), Elena Tolstaia (Rus), Tarık Ümit (MİT elemanı), Şirin Berk, Ahmet Cemal Namlı,

Türkan Namlı, Nur İnuğur (Tarık Ümit'in sevgilisi), Gül Seyma Seçer, Ömür Özçelik (Mehmet Ağar'ın koruması), Ahmet Nedim Namlı, Standart Finance Limited Şirketi. Bankanın yönetim kurulunda Hakkı Yaman Namlı ve Cenk Ermiyah'ın yanı sıra Koyzer Mahmood Butt da bulunuyordu.

1995 ortalarında bankada bir hisse devri yaşanacak ve Valeri Konborev 4 bin 998, Türkan Namlı ise 998 adet hisseyi büyük ortak Standart Finance Limited Şirketi'ne devredeceklerdi. Banka Tarık Ümit'in ortadan kaybolduğu dönemden sonra adresini değiştirdi ve Lefkoşa'da Şerif Arzik Sokağına taşındı.⁸

First Merchant Bank'ın Unibank ve Alliance Investment Bank'la birlikte bulunduğu binada artık altı personel çalışır olmuştu. Bankanın kapısında her zaman TSS 891 Palm Beach Florida plakalı Lincoln marka bir otomobil duruyordu. First Merchant Bank'ın, Susurluk davasından sonra Tarık Ümit dosyasının açılmasıyla popülaritesi artacak ve kara para aklamak üzere kurulan offshore bankaların önde gelenlerinden biri olarak anılacaktı.

Hakkı Yaman Namlı'yı kullanan MİT Kontr-Terör Başkanı Mehmet Eymür'ün de bu bankaya ortak olduğu ileri sürülecekti. Bu iddianın sahibi Susurluk sürecinde yaptığı açıklamalarla dikkat çeken Emniyet Genel Müdürlüğü İstihbarat Daire Başkan Yardımcısı Hanefi Avcı'ydı. Avcı, Emniyet, MİT ve JİTEM içinde oluşan farklı grupların birbirleriyle mücadele içinde olduğunu söylüyor ve Mehmet Ağar'la Eymür'ü bu gruplara dahil ediyordu. Avcı, TBMM Susurluk Araştırma Komisyonu'na Eymür'ün First Merchant Bank'a ortaklığı iddiasından bahsederken kesin konuşmuyordu ama, "Onun da orada ortaklığının olması lazım," diyordu.

İddiayı ortaya atan Hanefi Avcı ve Mehmet Eymür'le First Merchant Bank konusundaki görüşmemizde, Avcı, "O konuda birtakım kuşkular vardı ama ispatlanacak bir şey değildi," açıklamasını yaptı; Eymür ise, "Hanefi dürüst bir adam. Ama tam bilmeden, telefon dinleyerek edindiği bölük pörçük bilgilerle neden benim oraya ortak olduğumu ileri sürdü anlamadım," dedi.

Mehmet Eymür, MİT Kontr-Terör Başkanlığı döneminde First Merchant Bank'ın faaliyetlerini yakından takip etmişti. Eymür, ban-

8. Mehmet Eymür, First Merchant Bank'ın ortaklarını ve bankada yaşanan sermaye değişikliğini sitesi ATIN'da açıkladı.

kanın ortağı Hakkı Yaman Namılı'yı First Merchant Bank konusu dışında da detaylı bir şekilde sorgulamıştı. Eymür, Namılı'nın bu sorguda yaptığı açıklamaları ABD'ye yerleştikten sonra kurduğu internet sitesi ATIN'de açıkladı. Namılı sorgusunda önce Moneytrone'un kuruluşunda yaşanan gelişmelere ilişkin çarpıcı bilgiler veriyordu:

"1991 sonunda biz kurulurken, ABC Menkul Değerler de kuruluyordu. Engin buna da gizli ortaktı. Engin Civan'ın Savaş Karakaya diye öz dayısı var. Bu şahıs komiser. Rahmetli Özal bunu havalanına polis komiseri yapmış, Engin Bey görevde iken. Görevden sonra sürekli yanında yer alan, götüren getiren, bu dayısıydı. Bizim şirkete 50.000 dolar para yatırdı. Kendisinin olması mümkün değil herhalde, komiserlikten emekli, Engin'in parasıydı. Benim ikinci evim Ataköy'de, Engin Bey'in de evi orada. Bir gün Yafes Öztürk vardı, rahmetli oldu, onun tesisine gitmiştim, bir de baktım 06 500 Mercedes, S'di plakası hiç unutmam, Rüşdü Saraçoğlu da içinde, onu orada görünce birden şaşırdım, meğer arkadaşmışlar. Pek bilinmez ama, hanımdan dolayı Engin'in de, Rüşdü Saraçoğlu'nun da Amerikan pasaportu var. İhya oldular. Nasıl ihya oldular: Dünya piyasalarında yatırım fonları var, siz 100.000 - 200.000 dolar bankaya yatırmıyorsunuz, bu fonlara yatırıyorsunuz, yılda yüzde 15-16-20-10 veya 30; riskine göre bir getiri getiriyor. Merkez Bankası'nın parası vardı içerde ve bu paradan, Türkiye Hükümeti'ne resmen yüzde 4-5 beyan ettiler, bunların faizi düşüktü yüzde 2-3'tü, ve geri kalan payı işte Halil, Engin, Rüşdü, artık beraber yapan kim varsa oturup paylaştılar."

Hakkı Yaman Namılı, Eymür'ün görevlendirdiği MİT mensuplarına Başbakanlık Teftiş Kurulu Başkanı Kutlu Savaş'a 16 Aralık 1997'de vermiş olduğu ifadeyi de detaylarıyla anlatmıştı:

"Kutlu Savaş'a bir hışımla gitmiştim, aslında hata etmişim, 'Ben sizi tanımıyorum,' dedi. Bir saat kadar görüştük. MİT'le ilişkim olup olmadığını sordu. Ben de 'Mehmet Eymür'le 1987'de tanıştım,' dedim. 'Size bazı sorular sormak istiyorum, askere ve DGM'ye verdiğiniz ifadeyi istiyorum,' dedi. Sözde benim verdiğim ifade kayıpmış. 'Tarık'ın ne derecede faili meçhul cinayetlere bulaştığını, Eymür'ün bunlarla bir ilgisi olup olmadığını, benim Yeşil'le görüşüp görüşmediğimi, bizle ortaklığı, hesabı olup olmadığını, daha çok Eymür'ün hesabı olup olmadığını, Eymür'ün Adil Öngen'le ilişkisinin ne olduğunu, benim ilgimin olup olmadığını'

sordu. 'Seni çalıştırdılar mı, sana iş yaptırdılar mı?' dedi. Kanaatim birtakım kişiler ve kuruluşlar, benim Eymür'ün ve ekibinin birtakım maddi işlerini yaptığım, yönettiğim ve paralarını sakladığım imajını vermiş. Daha sonra ikinci bir görüşme daha yaptık. Biz görüşürken iki bakan aradı, hiç kimseyi bağlatmadı. 'Senin güvendiğin insanlar beşinci elden para almışlar, bunu biliyor musun?' dedi. 'Görmedim, duymadım,' dedim. Eymür için diyor bunu. Nesim Malki üzerinde çok durdu. Tarık'tan dolayı tabii. Tarık, Malki ile görüşüyordu. Birtakım paralar almışlar, Tarık ve ekibi, Korkut ve ekibi, Ağar ve ekibi. 'Bunlar sizle bağlantılı mı, sence bu paralar nerede, Kıbrıs'ta mı, hesapları var mı?' diye sordu. Her sorduğu sorunun arkasından, 'Eymür'den mi, Ağar'dan mı?' diyor. Teoman Paşa'yla görüşüp görüşmediğimi sordu. Bir kere 92 veya 93'te Tarık Bey'in ofisinde gördüğümü söyledim. 'Bunun Kıbrıs'la bir alakası yok, Kıbrıs anten, esas kaynak burası, ondan sizin üzerinize gidiliyor, basına bilgi veren ya Emniyet ya da MİT'tir,' dedi. Ayrılırken benim cep telefonumu aldı, kartımı aldı. 'Tekrar görüşeceğiz, sizinle işlerimiz olacak,' dedi. Ondan sonra bana uzun uzun intibalarını anlattı. Bu işin hesabını kimsenin veremeyeceğini, çoğu işin 'okey-siz' yapıldığını, Tarık Bey'in ve onun kullandığı kişilerin bundan dolayı hedef olduklarını, aralarında mutlaka maddi manevi ihtilafların çıktığını, bu işin bir hesaplaşması olduğunu, arada insanların ezildiğini söyledi. Benim kara para, uyuşturucu gibi işlerle ilgim olmadığını söyledim. 'Sen hedef değilsin, Eymür ve ekibi hedef, şu anda onlar tasfiye halinde, birtakım 'okeysiz' işler yapmışlar, nasıl olur devlet memuru bunu bile bile yapar,' dedi. Ben de, Eymür'e inandığımı, güvendiğimi, kendisinin haysiyetli olduğuna inandığımı söyledim. 'O zaman niye sürüldü?' diye sordu. Ben de bilemem diye cevap verdim. 'Eymür'ün beşinci elden para aldığı duyumlarının olduğunu' söyledi. Benim şahsi kanaatim kafasında yanlış oluşumlar var, bu oluşumları raporuna da yansıtacağı kanaatindeyim. Çünkü bana bir şey anlattı, bir paragraf gibi, 'Bu raporda yer alacak,' dedi. 'Hepsinin verecek hesapları var,' dedi, 'bu Teoman Paşa'yı da kapsıyor, çünkü bu işin kaynağı Jandarma, Emniyet, MİT,' dedi. Bu işlerin kaynağının Ağar olduğunu, yetkilerini fazlasıyla kullandığını söyledi, 'Ağar'la askerlerin arasında mutlaka diyalog var, birtakım destek aldı ki bunları yaptı,' dedi. Bu cümleyi bitirirken, 'Siyaset de bunu yerine getirmezse ANAP biter. Zaten belki de

ANAP'ı bitirmek için bu raporu yazıyorum, yani bu rapor çıktığında gerekli yaptırımların yerine getirilmeyeceğinden korkuyorum. Bu ANAP'ı bitirir, belki de benden bu isteniyor,' dedi."

Hakkı Yaman Namlı, Eymür'ün elemanlarına Başbakanlık Teftiş Kurulu Başkanı Kutlu Savaş'ın intibalarını böyle açıklıyordu. Savaş, Namlı'nın Teftiş Kurulu'ndaki ifadesinin ardından MİT'te de sohbet havasında sorgulanacağını biliyor olmalıydı. Zaten bu yüzden Eymür'le ilgili görüşlerini açıklamış ve böylelikle Namlı'nın ona taşıyacağı mesajları birer birer vermişti. Hakkı Yaman Namlı da MİT adına çalıştığını açıklamadan, bildiklerinin bir kısmını Savaş'a anlatmıştı. Savaş'ın Namlı'ya söyledikleri de Eymür'e gönderilecek mesajlar niteliğini taşıması bakımından ilginçti.

Daha ilginç olan da Namlı'nın, Savaş'a ifade verdiği günlerde İtalyan makamlarının çıkardığı kırmızı bülten nedeniyle Interpol tarafından tüm dünyada aranıyor olmasıydı. Namlı'nın İtalya ile ilişkisi son derece karmaşıktı. Bu ilişki, *Aktüel* dergisi muhabiri Serhan Yedig'in hazırladığı özel dosyada tüm ayrıntılarıyla yer alıyordu. Haberde, First Merchant Bank'ın ortaklarından Tarık Ümit'in MİT Müsteşarlığı'na 22 Kasım 1994'te faksla geçtiği bir mesaja yer veriliyordu. Ümit, kısa mesajında, "15.11.1994 günü İsviçre'nin Lugano Gölü'nde bir restoranda Dr. Carlo Galeazzi ve yanındakilerle transfer için görüşüldü. Aynı akşam Como Gölü'ne gidildi. Vatikan yetkilisi Fabrizio Tagetti ve yanındakilerle görüşüldü. Dün akşam (21.11.1994) altı kişi Kıbrıs'a geldiler. Bugün görüşmelere devam edilecek. Detaylı bilgi alındıkça bildirilecek" diyordu.⁹

First Merchant Bank'ın ortaklarının Vatikan yetkilileriyle ne işi olabilirdi? Kara para akladığı belirtilen banka, localar ve İtalyan Gizli Servisi SISMI ile bağlantılı olduğu bilinen Vatikan'ın paraları ni da mı aklıyordu? Bunlar pekâlâ ihtimal dahilindeydi.

İtalyanlar Namlı hakkında 1996 yılında arama kararı çıkarırken onun Vatikan'la ilişkilerini biliyor olmalıydılar. İtalyan işadamlarıyla Kıbrıs'ta özel görüşmeler yapan Namlı, Vatikan'ın yüklü miktarda parasını bankası kanalıyla aklamakla suçlanıyordu. Altı İtalyan bankacının, Kıbrıs'taki bankanın ortaklarıyla görüştüğü biliniyordu. Namlı, ilkin Tarık Ümit'le birlikte Lugano'da OIR Bankası yetkilileriyle görüşmüştü. İtalyan bankacılar bu görüşmede

banka hesaplarındaki paraların küçük partiler halinde yurtdışındaki off-shore bankalara transfer edilmesi fikrini Namlı ve Ümit'e açmıştı. Aklanan toplam miktarın 5 milyar dolar olduğu söyleniyordu, ama bu paranın tamamı değil, belirli bir kısmı First Merchant Bank'a aktarılmıştı. Böylelikle yüklü miktarın Kıbrıs bankası kasasında görünmesinin önüne geçilecek ve hesapların dikkat çekmemesi sağlanacaktı. Bu konuyla ilgili pazarlık Kıbrıs'ta devam etmişti. Her ne kadar operasyonun gerçekleşmediği ileri sürülse de, İtalyanlar illegal paraları muhafaza etmesiyle tanınan OIR'in hesaplarındaki belirli bir miktarın Kıbrıs'a aktarıldığına inanıyor ve işte bu yüzden Namlı'yı arıyorlardı.

Susurluk kazasından sonra uzun süre ortalarda görünmeyen Hakkı Yaman Namlı, 2 Kasım 1998 tarihinde Emniyet Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Mücadele biriminin operasyonu ile yakalandı. Kırmızı bültenle aranmasına rağmen o âna kadar yakalanmaması zaten garipti. Emniyet'te dört gün sorgulanan Namlı çıkarıldığı mahkemece tutuklandı. Ancak Namlı'yı hararetle arayan İtalyan makamları, Interpol kanalıyla gerçekleştirilecek tutuklama prosedürünü nedense zamanında yerine getirmediler. Hal böyle olunca Namlı Türkiye'de serbest bırakıldı. Takvimler 11 Aralık 1998'i gösteriyordu.

İtalyanlar işi neden ağırdan almıştı? Elleri yeterli delil mi yoktu? Yoktuysa neden Namlı için kırmızı bültenle arama kararı çıkarmışlardı? "Temiz Eller" operasyonu ile nam salan İtalya, iki yıl boyunca aradığı bir Susurluk aktörüne bu kadar kolay mı özgürlük sunacaktı?

Bu soruların yanıtı Namlı'yı ilgilendirmiyordu. Serbest bırakılır bırakılmaz Türkiye'ye döndü ve uzun bir süre gözlerden uzak kalmayı tercih etti.

MİT'le ilişkileri ve kara para trafiğindeki rolüyle önem arzeden Hakkı Yaman Namlı 31 Ekim 2000'de sessizce yurtdışına çıktı. İtalya'da serbest kaldıktan sonra rahatlayan Namlı, Türkiye'de gözlerden uzak yaşarken ansızın yurtdışına çıkmayı tercih etmişti.

Hakkı Yaman Namlı, Eymür'ün kişisel evriminde yer alan kişiler ve olaylar örgüsünün merkezindeki bir isim olarak yakın geçmişe adını yazdırdı. Ama o, Eymür hakkında konuşmamıştı. Zaten son çözümlemede Mehmet Eymür'ün evrimi hakkında Eymür'ün kendisinden başka da konuşan yoktu.

Londra'da "Güvenli" Bir Macera

Türk polisinin yakından tanıdığı bir yolcu, Londra Heathrow Havaalanı'na inerken gümrükte nelerle karşılaşacağını bilmiyordu. İngiliz Gizli Servisi SIS'in uyuşturucu birimi, söz konusu yolcunun üzerinde uyuşturucu bulunduğunu öğrenmişti.

Yolcu bir Türk'tü ve adı Nurettin Güven'di. Güven, İngiltere güvenlik birimlerinin –istedikleri anda– ne kadar hassas olduklarını iyi biliyordu. Gerçi o sırada üzerinde Ankara'dan temin ettiği, biri yeşil olmak üzere iki adet Türk pasaportu, bir İngiliz pasaportu ve "emniyet uzmanı" kimliği vardı, ama Güven yine de tedirgindi.

İngilizler rutin kontrollerinin ardından Güven'i gözaltına aldılar. Gümrük görevlileri kontrolleri yaptıktan sonra önceden edindikleri bilginin verdiği özgüvenle Türk yolcuyu güvenlik birimlerine teslim ettiler. Güven'in Londra'ya sokmak istediği şeylerin izah edilebilir tarafı yoktu: Bir miktar uyuşturucu, toplu tabanca ve silah susturucusu...

İngiliz güvenlik birimleri, Türk yolcunun İngiliz pasaportuna ve "emniyet uzmanı" kimliğine de kulak asmamışlardı. Ne yapacaklarını daha önceden biliyormuşçasına hareket ediyorlardı. Biri si onu ihbar etmiş olabilirdi. 1994'te Heathrow'da gerçekleşen bu beklenmedik gözaltı Güven'i şaşırtmıştı.

Nurettin Güven'in üzerinden çıkan resmi belgeler, yaklaşık iki yıl sonra Türkiye'nin Balıkesir iline bağlı Susurluk ilçesinde meydana gelen kazada ölecek Abdullah Çatlı'ya verilen belgelerin aynısıydı. Hatta onun akrabası Yaşar Öz'e verilenlerin de...

İngiliz gümrük görevlileri Güven'in pasaportundaki ABD vizesini görmüşler, ama bunun –bir gerçeği ortaya çıkaracak belge olması bakımından– ne kadar önemli olduğunun farkına varmamışlardı. Londra'ya gelen birinin daha önce ABD'ye gitmiş olması, ya da en azından bu ülkenin vizesini alması son derece normaldi. Normal olmayan, Türkiye'de 1992 yılında cinayet suçundan tutuklanmış ve sabıka sicil kayıtlarına adı geçmiş birinin başka bir isimle resmi bir pasaport temin etmesi ve ABD vizesi alabilmesiydi. Bunu Century House ya da Scotland Yard müfettişleri değil bilse bilse Ankara bilirdi.

Kulüp başkanlığının yeraltı dünyasındaki ilişkiler ağında önemli yer tuttuğu bir dönemde Malatyaspor'un Başkanlığını yürüten Güven, uyuşturucu alacağı nedeniyle kardeşi Kadir Güven'le birlikte müteahhit Ahmet Bahadır Parlak'ı öldürmek suçundan tu-

tuklanmıştı. Cesedi 1992 yılında Büyükçekmece Gürpınar yolu kenarında bulunan Parlak'la ilgili olay, tutuklamaya rağmen aydınlatılamamış ve Nurettin Güven –daha önce hayali ihracat ve gasp suçlamalarından kurtulduğu gibi– bu olayda da tutuklandıktan sekiz ay sonra serbest bırakılmıştı. Üstelik 24 yıl hapse mahkûm edildiği halde...

Güven'in İngiltere'ye neden geldiği bilinmiyordu. Ama doğrusu Türk pasaportunun yanı sıra İngiliz pasaportu taşıyan ve gümrükte kendinden son derece emin görünen bu kişi, İngiltere'de pek çok şey yapabiliyordu. Sözgelimi, Ankara'dan resmi evrakları temin ettiği devlet birimleri adına İngiltere'de rahat bir şekilde örgütlendiği bilinen DHKP-C'ye yönelik bir faaliyette bulunabilirdi. Örgütün lideri Dursun Karataş'ın, İngiliz Gizli Servisi'nin örtülü ya da açık onayıyla Avrupa'dan Türkiye'deki eylemleri koordine ettiği söyleniyordu. Güven örgütle bir bağlantı sağlamak istiyor olabilirdi. Nitekim bu olasılığın doğru olduğu daha sonra ortaya çıkacaktı.

Peki Ankara'daki ilgili çevreler böyle bir iş için neden Nurettin Güven'i tercih etmişti? Aslında bu sorunun yanıtı da epey basitti. Uyuşturucu kaçakçısı Güven'in, Birleşik Krallık'ta güvenlik bürokrasisi tarafından korunduğu biliniyordu. Bu bilgiyi, İngiliz *The Sunday Times* gazetesi 5 Ocak 1997'de bir polis yetkilisinin beyanlarına dayandırarak açıkladı. Bu, Güven'in –CIA dışında pek çok istihbarat örgütü tarafından soğuk ve etkili bir gizli servis olarak görülen– SIS şemsiyesi altında korunduğu anlamına gelirdi. Şu halde İngilizlerin himayesindeki bir kaçakçı, yine İngilizlerin koruduğu söylenen bir örgüt liderine yönelik faaliyet yürütmek üzere Londra'ya gelmiş ve belki de sırf bu niyeti yüzünden polisler tarafından enselenmişti.

İngiliz güvenlik birimleri, Güven'in 1993 yılında Orlando adlı yatı ile Fransa kıyılarındaki Calais'de yarım milyon sterlin değerindeki 29 kilo eroin ile yakalandığını, 16 yıl hapis cezası almasına rağmen 40 gün sonra serbest bırakıldığını da biliyordu. Çünkü kendi vatandaşları Yohn Watson ve Roy Arthur Kearney, Güven'le ortaklık suçundan 8'er yıl hapse mahkûm edilmişti.¹⁰

Güven serbest kalır kalmaz soluğu İngiltere'de almıştı. Ve Fransa, İngiliz Interpol'ünden Güven'i hararetle geri istiyordu. Ka-

çakıcı Nurettin Güven, İngiltere'ye geldikten sonra Kuzey Londra Enfield'deki Hadley Wood semtinin Beach Hill sokağındaki evine yerleşmiş ve yine aynı bölgedeki DENA adlı taşıma şirketiyle görünürde legal faaliyetlerine devam etmişti. Bu şirket, 4 Nisan 1995 tarihinde DENA International Trading Ltd. adıyla kurulmuş ve İngiltere Şirketler Odası kayıtlarına 03288410 numara ile dahil olmuştu.¹¹

Nurettin Güven'in Türkiye'deki ilişkileri de pek karmaşıktı. Bu ilişkiler, kendisinin 12 Şubat 1997'de Uğur Dünder'in hazırladığı Arena programına İngiltere'de yaptığı açıklamalarla daha da önem kazanıyordu. Güven bu röportajda, hayali ihracatın finansörlüğünü yaptığını, bu yolla Türkiye'ye 50 milyon dolar transfer ettiğini, yeşil pasaportunu "MIT elemanı" Tarık Ümit'ten 60 bin dolar karşılığında aldığını ve devlet içinde çöreklenmiş bir çetenin ölüm listesinde 16. sırayı işgal ettiğini söylüyordu.¹²

Güven, Emlakbank eski Genel Müdürü Engin Civan'la anlaşıp, 50 milyar liralık bir arsayı bankaya 270 milyara satacaklarını, bu iş için 30 milyar komisyon verdiğini, ancak son anda vazgeçtiğini de iddia ediyordu. Nurettin Güven, "Yeşil pasaportu ondan aldım," dediği Tarık Ümit'in yakın arkadaşıydı. Ümit ise, Susurluk'un bir ayağını deşifre eden istihbaratçı Mehmet Eymür'ün has elemanıydı. Ve Eymür'ün anti-diyalektik evriminde Ümit faktörünün büyük etkisi vardı. Ümit, Mart 1995'te kaçırılırken bir buçuk yıl sonra Susurluk'un açığa çıkarılmasına bilinçsiz bir katkıda bulunacağını bilmiyordu. Eymür, kazada ölen Çatlı ve ekibini ele verirken Tarık Ümit'in bu grupça kaçırıldığını ve sorgulandığını düşünerek harekete geçmişti.

Ümit, arkadaşı Nurettin Güven'in yurtdışı ve içindeki ilişkilerini çok iyi biliyordu. Nitekim hem Emniyet'e, hem de MIT'e çalıştığı dönemde Nurettin Güven'le ilgili önemli bilgiler vermişti. Tarık Ümit, kamuoyunca bilinmeyen 10 Şubat 1995 tarihli bu ifadesinde MIT görevlilerine şunları söylüyordu:

"Bana İngiltere'den bir liste verdiler. O şey işte. Sendika Başkanı Mehmet Kaygısız. Hasan Gül, Yunanistan sorumlusu. Ve Ka-

11. *Emek* gazetesi, 12 Şubat 1997.

12. Bu listede, öldürülen kumarhaneci Ömer Lütfi Topal'ın da adının olduğu belirtilmiştir. İddialara göre, Topal da listede adının olduğunu biliyordu.

ni Yılmaz. Nurettin'e gaz verdim. Psikolojik bir şey, ben adamı olgunlaştırdım. Sonra 'atla gel' dedim Ankara'ya. Geldi. Doğru Mehmet Açar'ın odasına götürdük. Açar, 'Nurettin, sen kötü bir insan değilsin. Senin zararın kendine. Vize problemleriniz vardır, sorun değildir,' dedi. Pat pasaport. Cumartesi günü de konsolosluktan Amerikan vizesi aldı. Sabahleyin uçağa bindirdik. Nurettin'i yolladık. Arkadan bana listeyi verdiler. Ben açtım Nurettin'e. 'Nurettin, liste bu,' dedim. Bu konuşmadan 2-3 saat sonra telefon ettim. 'Abi, Kaygısız devrildi,' dedi. 'Ulan ne diyorsun sen,' dedim. Bizim Düzcü Adapazarlı bir arkadaş var İngiltere'de. Açtım ona telefon, 'Hemen Kürt Mahallesi'ne git. Böyle böyle bir hadise oldu mu, olmadı mı öğren bana,' dedim. Yarım saat sonra, 'Adam ölmüş,' dedi."¹³

Ümit, bütün bunları tarih vermeden ve birbirinden kopuk olarak anlatıyordu. Mesela Güven'e ABD vizesi alındıktan sonra onu yolcu ettiklerini söylüyor ve onun hemen ardından İngiltere'deki olaylardan bahsediyordu. Acaba anlattıkları doğru muydu? Güven, bahsedilen İngiltere seyahatini ne zaman yapmıştı ve vize aldıktan sonra ABD'ye de gitmiş miydi?

Ümit'in anlatımlarında Heathrow'daki gözaltı sırasında ortaya çıkan bir gerçeği doğrulayan karinelere de rastlamak mümkündü. Ümit, Güven'e Emniyet tarafından pasaport sağlandığını ve daha sonra da ABD vizesi alındığını söylüyordu.

Ümit şöyle devam ediyordu:

"Bende iki tane Uzi. Uzi'nin bir tanesi susturuculu. Büyük Uzi'yi arabayla İngiltere'ye yolladım, Nurettin'e yolladım. İki tane susturuculu silah Nurettin'e yolladım. Siirtli Arap Hakkı Aksoy. Nurettin, 'Bu i... 'yi kullanalım,' dedi. 'Nasıl kullanacağız?' dedim. 'Ben buradan mal alacağım,' dedi. Bu ay, her ay muntazam. 30 kg, 30 kg. Dört beş parti. Nurettin bana bu bilgiyi verdi. Ben de gittim Mehmet Açar'a, 'İran Gizli Servisi'yle diyalogu olan böyle, böyle Hakkı diye bir adam var,' dedim. İstihbarat Daire Başkanı Emin Aslan'ı çağırdı, 'İstihbarat yapın,' dedi. Aslan, 'Bir istihbarat yaptık, onu da listeye aldık,' dedi. Yalnız onu Nurettin kullanacak. Nasıl kullanacak, İngiltere'ye giden malı alacak. Aldığı malı da Dursun Karataş'a verecek."

Ümit'in ifadeleri işte bu noktada önem kazanıyordu. Güven'in

Karataş'a ulaşabilmek için Ümit'in son sözlerine konu olan uyuşturucu işine girdiği daha sonra ortaya çıkacaktı. Bu bilgiyi açıklayan da MİT Kontr-Terör eski Başkanı Mehmet Eymür'dü. Eymür, İstanbul DGM'de görülen Susurluk davasının 10 Ekim 1998'deki onbirinci duruşmasında şu açıklamaları yapacaktı:

"Tarık Ümit, Emniyet teşkilatında bazı çalışmalarda bulunmuş. PKK ve Dev-Sol örgütlerine yönelik bilgiler toplamak üzere yurtiçi ve yurtdışında görevlendirilmiş. Bu görev ona, Emniyet Genel Müdürü Mehmet Ağar tarafından verilmiş. Ümit'in anlattığına göre sivil kişiler bu işte çalışmışlar. Bunlardan Nurettin Güven ve Yaşar Öz'ü Mehmet Ağar'la Tarık Ümit tanıştırmış. Dev-Sol lideri Dursun Karataş'a ulaşmak için Nurettin Güven ve Yaşar Öz kanalıyla yurtdışına uyuşturucu sevk edilmiş. Bu uyuşturucu, Karataş'ın yerini belirlemek ve operasyon yapmak için gönderilmiş. Kessin olarak hatırlamamama rağmen 80 kilogram veya daha fazla uyuşturucu sevk edilmiş. Tarık Ümit bu uyuşturucuyu Alman Polisi'ne ihbar etmiş. Taşıyıcıların yakalanmasını sağlamış. Bu uyuşturucuyu neden ihbar etmiş sebebini bilmiyorum. Belki Alman Polisi ihbarcılara yüksek ücret vermiş olabilir. Buradaki uyuşturucu sevkiyatı Emniyet Genel Müdürü'nün bilgisi dahilinde yapılmış."

Mehmet Eymür, daha sonra DGM'ye ilettiği ek ifadede Karataş'a yollanan uyuşturucunun 80 değil, 291.5 kilogram olduğu bilgisini verecekti. Eymür, Tarık Ümit'in uyuşturucuyu Alman polisi'ne para karşılığı ihbar ettiğini ima ediyordu. Ümit, Güven'in yakın arkadaşıydı ama bu olaydan sonra ilişkilerinin bozulduğu söylenecekti.

Tarık Ümit, öldürülen İranlı uyuşturucu kaçakçısı Lazım Esmaeili'nin Güven'le ilişkilerini ise bir başka ifadesinde şöyle dile getiriyordu:

"İstanbul Bölge Başkanlığı personeli İbrahim, faili meçhul cinayetlerle ilgili olarak mafya mensubu ve İranlı mülteci bazı şahıslardan tehdit yoluyla maddi menfaat sağlamaktadır. İranlı Lazzo (Lazım Esmaeili), İstanbul'daki büyük ailelere bazmorfin temin eden kişi olarak bilinmektedir. Ataköy, Emlakbank sitelerinde kaldığı söylenmektedir. Bu şahsı, bizzat tanımıyorum. Nurettin Güven bahsetti. Lazzo'nun İran'dan bazmorfin soktuğunu, büyük çaplı çalıştığını, bir partide 5-10 ton civarında bazmorfin tedarik edebildiğini, bilinen malum isimlerle sıkı teması olduğunu söyledi. Bu bil-

gileri o dönemde çalıştığım birimlere ilettim. Daha sonra yurtdışına gittiği söylendi.

"İranlı Askar'ı da (Askar Smitko) Nurettin Güven'den tanıyorum. Nurettin, Askar'ın kendisinden 100 kg. bazmorfin aldığını ve 500 bin DM borcu olduğunu, daha sonra bu borcunu ödediğini söyledi. Askar'ı hiç görmedim ve temasım olmadı. Kendisiyle ilgili yaptığım istihbaratta, çok kişi ile teması olduğunu ve Ataköy'de oturduğunu belirledim. Bu konuda ilgili makamlara bilgi verdim. Daha sonra Korkut Eken, Nurettin'in Askar'dan mal aldığını bana söyledi. Nurettin ve yeğeni Mehmet Gözen'in Askar'ı tanıdığını biliyorum."

Bu ifadeye konu olan Esmaeli ve Smitko adlı iki İranlı, Türkiye'de 1989'dan beri uyuşturucu ticaretiyle uğraşıyordu. Esmaeli ve Smitko, Yabancı Sermaye Dairesi'nden Türkiye'de resmen çalışma izni de almıştı. Uyuşturucu işi yaptıkları için Emniyet tarafından sınır dışı edilmek istenen bu iki kaçakçı, MİT'in müdahalesiyle Türkiye'de kalmayı başarmıştı. Çünkü her ikisi de MİT tarafından kullanılıyordu.¹⁴

İki İranlı, Emniyet İstihbarat biriminin tespitlerine göre İran'daki İslami rejimden o günün fiyatlarıyla büyük miktarda para almış ve İstanbul'daki rejim muhaliflerini İran Gizli Servisi SAVAMA'ya haber vererek vurdurtmuştu. Söz konusu İranlılar Ocak 1995'te İstanbul'da kaçırıldıktan sonra öldürülmüştü.

İranlı uyuşturucu kaçakçılarından Ankara'da Emniyet'in üst düzey yetkililerine ve giderek İngiliz güvenlik birimlerindeki bazı isimlere kadar pek çok kişiyle ilişkisi olan Nurettin Güven ya İngilizler tarafından kullanılıyor, ya da İngilizlerin yumuşak karnını biliyordu. Başka hiçbir seçenek, Londra'ya yapılan sözlü ve yazılı baskılara rağmen Güven'in Fransa'ya iadesini engelleyemezdi. Nitekim Güven, Arena'da yayımlanan röportajında İngiliz Emniyeti'nde üst düzeyde görev yapan beş polisin uyuşturucu kaçakçılarıyla bağlantısı olduğunu, bu polislerden birinin ünlü bir kaçakçı ile aynı masada yemek yerken yakalandığını söylemiş, ancak isim vermekten şiddetle kaçınmıştı. Yoksa Güven, Mehmet Ali Ağca'nın Maltepe Cezaevi'nden kaçırılmadan önce Abdullah Çatlı ve

14. Eymür, 24 Kasım 2000'de Washington'daki görüşmemizde, Esmaeli ve Smitko'nun MİT İstanbul Bölge Başkanlığı tarafından kullanıldığını söyleyecekti.

Oral Çelik ekibine verdiği mesajın bir benzerini İngiliz dostlarına mı veriyordu?

Evet, Güven zihnindeki bilginin bir kısmını kamuoyuyla paylaşp diğer kısmını gizleyerek yalan söylüyordu. Bunun nedeni büyük olasılıkla, bu öykünün başlangıcını oluşturan Heathrow'daki o tatsız tutuklamaya benzer olayları bir daha yaşamamak içindi. Ya da hayatın, olumsuz deneyimlerin tekrarından ibaret olmadığını kendince ispatlamak ve yeniden serbest kaldığı şu dönemde İngilizleri kızdırmamak için... Güven, Londra'nın Uluslararası Havaalanı'nda yakalandıktan sonra çok değil, 9 ay hapis yattı ve ardından özgürlüğüne kavuştu.

MİT Kontr-Terör Başkanı Mehmet Eymür, Güven'in İngiltere'deki bu macerasından ve giderek Dursun Karataş operasyonundan haberdar olunca Ağar ekibini bir kez daha yumuşak karnından yakaladığını düşünmüştü. Kendi anlatımına göre Eymür, "Emniyet'in yurtdışında böylesi bir operasyona soyunmasına, hele de bu operasyon için uyuşturucu sevkiyatı yapılmasına anlam verememişti". Tecrübeli istihbaratçı, kişisel evriminin son temel halkalarından birini oluşturan Washington'daki görevinden Türkiye'ye döndüğü dönemde Güven olayı ve Karataş Operasyonu'nu İstanbul DGM huzurunda deşifre edecekti. Ve böylece Ağar ekibine kendince esaslı bir darbe daha vurmuş olacaktı.

Eymür'ün Yeşil'i Sorguda

Mehmet Eymür, "has elemanı", "Yeşil" kod adlı Mahmut Yıldırım'ın 1995'te Ankara Emniyet Müdürlüğü ekiplerince gözaltına alındığını öğrendiğinde Yıldırım'ın geçmişini düşündü. Aslında bu geçmişin pek çok kişi tarafından onaylanmayacak karmaşık olaylar ve ilişkilerle örülü olduğunu iyi biliyordu. Bu yüzden başının ağrması olasılığını göz önünde bulunduruyor, ancak bunu şimdi düşünmek istemiyordu. Eymür, çalıştığı adamın niteliğinin kendisini ilgilendirmedigine sarsılmaz bir şekilde inanıyordu. Öyle ki bu inancını yıllar sonra Yeşil'le ilgili konuşmamız sırasında da dile getirecekti.

Eymür, Yeşil'in niteliklerini MİT'le ilişki kurmak istediğinde öğrenmişti. Bir MİT çalışanı, Eymür'e Yeşil'in daha önce MİT ve Jandarma ile çalıştığını, şimdi de Kontr-Terör Merkezi'ne hizmet vermek istediğini söylemiş ve sonra da eklemişti: "Çok yetenekli ve hırslı bir arkadaşır, başkanım." Eymür de bunun üzerine Yeşil'i Yenimahalle'deki karargâha çağırtmış, kendisiyle uzun uzun konuşmuştu.

Yeşil'in yabancı dili yoktu, bu da onun yurtdışı operasyonlarda kullanılmasını güçleştiriyordu. Bu durum Eymür'ün kafasını karşıtırsa da Yeşil'le prensipte anlaşmışlardı. Aslında o günden bu yana onunla yurtdışında adamakıllı bir iş de yapmış değillerdi. Yeşil'in henüz bir operasyonda rolü olmamıştı.¹⁵

Aksine Yeşil'in yurtiçindeki bazı ilişkilerinin MİT'in başını ağrıtaçağı görülüyordu. Ankara'nın ünlü kabadayılarından Kürt Ahmet, Yeşil'i kendisinden haraç istediği gerekçesiyle Mehmet Eymür'e şikâyet etmişti. Eymür, bu son gözaltı olayında Kürt Ahmet'in de parmağı olduğuna inanıyordu ama asıl nedenin başka olduğunu düşünüyordu. Az önce kendisine telefon açıp "Hasan Tanrıkulu" adlı şahsın gözaltına alındığını ve kendileri tarafından sorgulandığını söyleyen dönemin Ankara Emniyet Müdürü Orhan Taşanlar, MİT'in onu bir şekilde ellerinden almasını istemişti.

Taşanlar, Eymür'e gözaltına alınan Yeşil'den "Mahmut Yıldırım" diye değil, üzerinden çıkan sahte kimlikteki adıyla "Hasan Tanrıkulu" diye bahsetmişti. Tanrıkulu'nun başbakanlık istihbarat uzmanı sıfatıyla düzenlenmiş kimliği de bulunuyordu. Aslında

15. Bu bilginin kaynağı Eymür'ün Yeşil'le ilgili anlatımlarıdır. Eymür, Yeşil'in üç yurtdışı operasyonda kullanıldığını söylese de bu operasyonlara ilişkin ayrıntılı bilgi vermemektedir.

böyle bir birim yoktu ve bu kimlik Yeşil'in gerçek ilişkilerini gizlemek amacıyla düzenlenmişti. Belgeyi düzenleyen birim MİT Kontr-Terör Merkezi'nin dokümantasyon birimiydi. Bu birim, dünyanın hemen bütün ülkelerinin pasaportlarının sahtesini üretebilir ve hayali kuruluşlar, hayali kişiler yaratarak bunu belgelendirebilirdi. Belgede sahtecilik dünyadaki tüm gizli servislerin kullandığı bir yöntemdi. Yeryüzünde istihbarat ağı en geniş servislerin başında gelen CIA sahte belge tanziminde başı çekiyordu. MİT Kontr-Terör Merkezi'ndeki birim de CIA modelinden esinlenerek kurulmuştu, ancak daha sonra Mehmet Eymür ve Şenkal Atasagun arasındaki anlaşmazlıktan ötürü pasifize edilecekti.

Eymür, Taşanlar'ın telefonundan sonra Yeşil'i hemen almama-ya karar vermişti. Çünkü ona göre bu bir oyundu. Ankara polisi, MİT'i Yeşil'i kurtarmak zorunda bırakmak, böylelikle de onun teşkilatla ilişkisini ispatlamak istemişti. Fakat Eymür'ün Yeşil'i almak için acelesi yoktu. Kaldı ki bu resmi bir gözaltı değildi. Ona göre, Ağar'a yakınlığıyla bilinen Orhan Taşanlar ekibinin MİT'e "Yeşil'den haberdarız" mesajını vermek üzere organize edilmiş bir sorgulama operasyonu söz konusuydu sadece. Nitekim Yeşil kod adlı Mahmut Yıldırım Emniyet'teki sorgusu tamamlandıktan sonra serbest bırakıldı. Sorgu sırasında kırılan kaburga kemikleri de MİT'te tedavi edildi.¹⁶

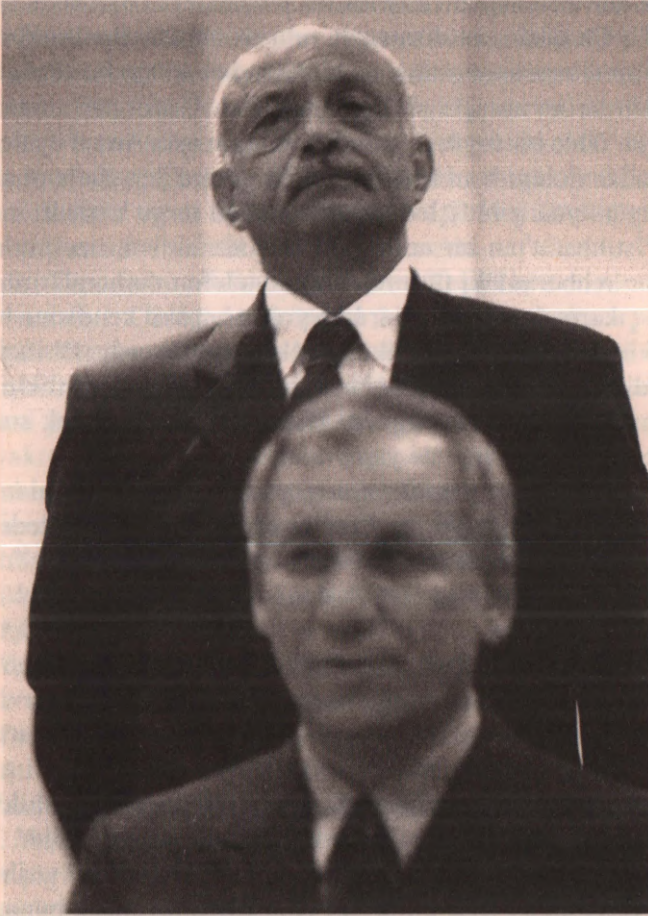
Ve Yeşil iyileşir iyileşmez Mehmet Eymür'ün elemanlarınca MİT'te de sorguya alındı. Bu sorgu da gayri resmiydi ve Mahmut Yıldırım'ın Emniyet'te yaşadıklarının öğrenilip belgelenmesi için gerçekleştirildi. Ancak bunun, Emniyet'teki sorgudan farkı "sohbet" havasında geçmesiydi. Eymür, bu sorguyu yine sitesi ATİN'de açıkladı. Yeşil sorgusunda Emniyetçe nasıl gözaltına alınıp sorgulandığını şöyle anlatıyordu:

"Yemekten sonra misafirlerimi aldığım yere bıraktım. En son ...'nı otele bırakıp dışarı çıktığımda polise ait olduğunu tahmin ettiğim 3 arabanın otelin alt tarafında beklediğini gördüm. Beni beklediklerini anladım ve otelin hemen yanında bulunan Canberk Gazinosu'na girdim. Gazinonun içinden aynı isimli otele çıkış olduğunu bildiğim için o tarafa yöneldim ve otele çıktım. Yanımda bulunan çantada bir sürü evrak vardı. Polis şimdi bunları görürse bir sürü

sual sorar diye düşündüm ve çantayı oteldeki tanıdığım görevliye emanet ettim. Bilahare otelden çıkmayı denedim, ancak otelin kapısı çoktan tutulmuştu. Beni aldılar ve Emniyet'e götürdüler. Üzerimde ne varsa hepsini alıp tek tek incelemeye başladılar. Yanımdaki 16'lı Cz tabanca ruhsatsızdı, onu da aldılar. Benim kimliğimde 14'lü bir tabancanın numarası olduğundan dolayı bu silahı nereden, kimden ve ne amaçla aldığımı sordular. Üzerimde unuttuğum ve bir süre önce bir örgüt üyesinden aldığım eski Amed eyaletinin şemasından dolayı beni PKK masasına götürdüler, ifademi aldılar ve bir örgüt üyesi gibi fişlediler. Arkasından sorgu başladı.

"İstihbarat'tan bir amir geldi ve odadakilere üzerimden çıkan telefon rehberindeki tüm isimleri ve telefon numaralarını liste halinde çıkarmalarını, kim var kim yoksa hepsini kendisine bildirmelerini istedi. Sorgulamayı iki ayrı ekip yürütüyordu. Birinci ekip iki kişiydi. Onlar beni Yeşil olarak sorguluyorlar, kesinlikle işkence yapmıyorlardı. İkinci ekip ise Hasan Tanrikulu olarak sorguluyor ve her türlü işkenceyi de yapıyorlardı.

"Su içmem ve yemek yemem yasaklanmıştı. Sorgulamaya Orhan Taşanlar da giriyordu. Benden devamlı bir isim istediler. Herhangi bir isim, ilişkide olduğum bilgi verdiğim veya görüştüğüm birinin ismi. Bu isim K.K.K.'den, Jandarma'dan, Özel Kuvvetler'den, JİTEM'den veya MİT'ten olabilirdi. Çünkü onlar için önemli olan polis teşkilatının üstünlüğünü kanıtlamak veya benim onları gözümde büyütmemi sağlamaktı. Bunu kendileri de devamlı olarak ifade ediyorlardı. Sorguya giren her memur polisin üstünlüğünden bahsediyor ve Türkiye'de hiçbir şeyin polisten gizli tutulamayacağını övünerek söylüyordu. Bana MİT'le ilişkiyi bildiklerini, MİT'e bilgi verdiğimden haberdar olduklarını söylediler. Ve ilişki kurduğum, bilgi verdiğim kişileri sordular. Ben de bir tarihte Ankara'ya gelişimde MİT'e gittiğimi, görüştüğümü, ancak bunun sadece bir ziyaret olduğunu, bilgi vermek veya devamlı ilişkide olmak gibi varsayımların doğru olmadığını anlatmaya çalıştım. Fakat bu onlara yetmedi. Sordukları sorular karşısında ne düşündüğümü daha iyi anlatabilmek için 'Ben neredeyim?' diye sordum. Gayet sakin bir şekilde Emniyet'te olduğumu söylediler. Ben 'Yani burası Türk Emniyet Teşkilatı mı?' diye sorumu yineledim. Sorduğum sorudaki inceliği anlamadan 'Doğru,' diye cevapladılar. Bunun üzerine 'İmkânı yok, çünkü siz PKK ile ilişkiyi soracağınıza diğer dev-

12 Şubat 2001 tarihinde sonuçlanan Susurluk davasında Sami Hoştan (önde), "çete elemanı" olarak 4 yıl, Korkut Eken ise "çete lideri" olmaktan 6 yıl hapse mahkûm edildiler.

let kuruluşları ile ilişkimi soruyorsunuz. Kendimi KGB'de sorgulayorum gibi hissettim,' dedim.

"Bir keresinde Orhan Taşanlar'la birlikte gelen şahıs telefon rehberimde bir sürü isim olduğunu, kendilerine mutlaka bir isim vermem gerektiğini, aksi takdirde benim için iyi olmayacağını söyledi. Ben de rehberimdeki isimlerden çoğunun polis teşkilatından olduğunu söyledim. Orhan Taşanlar, rehberde Mehmet Çağlar'ın ismini görünce nereden tanıdığımı sordu, televizyondan tanıdığımı, kendisini takdir ettiğimi ve beğendiğimi bu yüzden telefon numarasını aldığımı söyledim. Polislerden biri 'Seni basına vereceğiz, rezil olacaksın,' dedi. Elinde fotoğraf makinesiyle bir başka şahıs geldi. Konuşmalarından onun da polis olduğunu anladım. Bana basın mensubu gibi sorular sormaya başladı. Ona 'Yapacağın habere Kral Polis diye başlık atarsın,' dedim. Nedenini sordu. 'Şimdiye kadar beni örgüt dahi bu hale sokamadı ama polis bunu başardı, bunun için de bu başlığı haketti,' dedim.

"Asayiş Şube Müdürü Deniz Bey tabancamı yanındakilere vererek 'Bir şarjör boşaltın, boş kovanlarıyla birlikte getirin,' dedi. Boş kovanlar geldikten sonra bana, 'Bundan sonra elimizdesin, bize yardım etmezsen bütün faili meçhul cinayetlerde bu boş kovanları kullanır, seni zan altında bırakırız, herkese rezil ederiz,' dedi. Silahımı da geri vermediler. Bir seferinde 15-20 kişi getirdiler ve beni onlara gösterdiler. Hepsi adi olaylarla ilgili zannediyorum. Yalnız bir tanesinden korktum. Çünkü o kişiye üç defa gösterdiler. Herhalde birkaç adi olayı benim üzerime atmak istiyorlardı. Beni PKK'lı olmakla da suçladılar. PKK ile nasıl ilişki kurduğumu sordular. Ben 'Bundan sonra PKK ile işim bitmiştir,' dedim."

Yeşil, MİT'teki sorgusunda Çatlı ekibine yakınlığıyla tanınan Arnavut Sami lakaplı Sami Hoştan'dan "çok büyük bir adam" diye bahsediyor ve şöyle diyordu:

"Arnavut Sami şeytandır, Yani Çatlı'yla bizim iplerimizi koparan Arnavut Sami oldu. Beni Emniyet'e aldırın, hepsini peşime takan Arnavut Sami yani. Adam çok güçlü, çok büyük bir adam. Ben kendisini görmedim ama hakkında çok bilgiye sahibim. Dev-Sol ve PKK ile mazisi olan bir adam. Ne Allah'ı var ne peygamberi, hiçbir şey tanımaz, bir başkadır, yani şeytandır o. Kiminle menfaati varsa onunla olur. Şimdi istihbarat kimliği var, yanında ruhsatlı tabanca taşıyor, biz iki senedir kimlik alamadık adamın her şeyi var.

Vesikalı silahı, şuyu buyu, çok büyük işleri var. Çok büyük işleri sevk ve idare ediyor. Evveliyatı Dev-Solcu'dur ama bu, PKK ile irtibata mani değildir.

"Bir keresinde İbo İstanbul'da Arnavut Sami ile beraberken, Korkut nereden biliyorsa Ankara'dan telefonla arıyor. 'İbrahim, Arnavutla berabermişsiniz. Yeşil, Arnavut'un peşindeymiş indirdi indirecek, sen kendine dikkat et,' diyor. İbrahim, 'Ağabey ben İstanbul'da değilim,' diyor ama esasında İstanbul'da ve Arnavut Sami'nin yanında. Bunlarda bir panik başlamış, tabii tertibat mertibat alıyor bunlar. Bana bunu İbrahim anlattı. Dedim ki, 'Bak ben Arnavut Sami'yi indirmek istiyorum da geldim senin yanında oturuyor. Ben orada o faaliyeti keser bitiririm. Arnavut Sami ölmesi gerektiği an ölür, yaşıyorsa yaşaması gerekiyordu.'

"İbo da bana, 'Allahsız, senin sağın solun belli mi olur? Dersin şunun yanında bir tane de buna çakayım dersin. Biz de (Özel Timciler) rakip tanımayız, şaka yapar öldürürüz, sen de böyle yaparsın bu işi. Ben senin için Ağar'la da görüştüm. Belli olmaz yarın ben emekli olurum. Bakarsın benim infaz görevim sana verilir,' dedi. Ben de 'Ne biçim konuşuyorsun, olur mu öyle şey?' dedim.

"Şimdi orada yapılmak istenen olay beni İbrahim'le karşı karşıya getirmekte.

"Çatlı'nın yanında hem Korkut, hem İbo var. İkisi de var. İkisi de birbirini şey yapmıyor sevmiyor. Yalnız Çatlı bana telefonda 'Ben Korkut'la görüştüm,' dedi. Bunlarla Arnavut'un diyalogunu kuran Çatlı'dır. Çatlı'nın davaya hizmetleri olmuştur. Bir şeyler yapmıştır. Enver yurtdışında bulunuyordu. Yurtdışından geldi, gelince telefon açtı görüşelim, dedi. Ben atladım gittim İstanbul'a. Enver, 'Bunlar Avrupa'da eylem yapacaklar ancak ortalığı o kadar bulandırıyorlar ki şu anda oradaki bütün polis ve istihbarat alarında,' dedi.

"Biz bu sohbeti yaparken tabii Çatlı'nın ismi geçti. Bir de bizim bir çocuk var, benimle irtibatı kalmadı. Ben de Enver'e 'göz kulak ol emanettir,' dedim. Konu Arnavut'a gelince Enver 'O Dev-Solcu o biçim şeyi vardı. O adi çok gevezelik yapıyor,' dedi."

Yeşil kod adlı Mahmut Yıldırım Arnavut Sami'yi ve Abdullah Çatlı'yı böyle anlatıyordu. Sami Hoşan'dan bahsederken, "Şimdi istihbarat kimliği," var demesi anlamlıydı. Yeşil, irtibatlı olduğu MİT dışında da belge düzenleyen devlet birimleri olduğunu biliyor ve bu birimlerden birinin Arnavut Sami'ye istihbarat kimliği tan-

zim etmesinden imrenerek bahsediyordu.

Yeşil'in anlatımlarından Susurluk kazasında ölen Abdullah Çatlı'yla da arasının pek iyi olmadığı sonucu çıkıyordu. 1990'da Bebek Güneş Restoran'da gerçekleşen görüşmede Mehmet Eymür'e MİT'le tekrar irtibata geçmek istediğini söylemiş olan Çatlı, o dönemden sonra Emniyet'e ve Mehmet Ağar ekibine yakınlaşmıştı. Yeşil'in de Eymür'e angaje olması iki "gladyatörün" karşı karşıya gelmesi için yeterli bir nedendi. Yeşil ve Çatlı, yıllar boyunca –mümkün olduğu kadar– birbirlerinin alanına girmemeye özen göstermişlerdi.

Ancak daha sonra birileri Yeşil'le Çatlı'nın çatışmasını sağlamak istemişti. Bu şaşılacak bir şey değildi. İki ayrı düzlemde ama aynı doğrultuda faaliyet gösteren Yeşil ve Çatlı'nın serüvenleri benzeşiyordu. Çatlı'nın tarihi Susurluk'taki kazada son bulmuştu. Yeşil'in tarihinin sonu noktasında ise sağlıklı bir delil yoktu.

Emniyet Genel Müdürlüğü Terörle Mücadele Daire Başkanlığı, İçişleri Bakanı Sadettin Tantan'ın isteğiyle 2000'in Haziran ayında "Yeşil'i bulma" operasyonu başlattı.¹⁷ Bu amaçla Emniyet İstihbaratı Yeşil'le geçmişte irtibatı olduğu bilinen ve onunla irtibat kurabilecek tüm isimlerin telefonlarını takibe aldı. İzlenenlerin başında Yeşil'i uzun süre kullanan ve adı kamuoyunca pek bilinmeyen JİTEM'ci emekli Albay Nurettin Ata geliyordu. Ancak Yeşil'in o tarihten sonra bu isimle irtibata geçmediği görüldü. Yine bu amaçla MİT Kontr-Terör Merkezi'nin eski elemanı, Yeşil'in yakın arkadaşı Duran Fırat da izlemeye alındı. Ancak bu çalışma da sonuç vermedi ve Emniyet giderek Yeşil'in gerçekten öldüğüne inanmaya başladı. Acaba Yeşil de –serüveninin benzeştiği Çatlı gibi– ölmüş müydü?

Eymür, "Eğer Yeşil öldürüldüyse onu kim öldürmüş olabilir?" şeklindeki sorumuza, "Bunu bilemem. Ama Yeşil çok şey biliyordu. Onun MİT dışındaki ilişkileri araştırılmalı," yanıtını vermekle yetiniyor. Başta onu kullanan Mehmet Eymür olmak üzere bazıları Yeşil'in öldürüldüğünü düşünüyordu. Bazı kişiler de farklı bir isim ve farklı bir yüzle gizlendiğine inanıyordu. Sonuçta her iki seçenekte de Yeşil'in izini bulmak mümkün olmadı.

17. 24 Kasım 2000 tarihli *Yeni Şafak* gazetesinde yayımlanan "Tapınak Şövalyelerine Karşı Tantan Kasırgası" başlıklı yazı dizisi.

Mercedes'te MİT-Ordu Kavgası

Genelkurmay İstihbarat Başkanı, 1995'in son günlerinde kendisinden istenen bir şeyi –hem de yazılı belge karşılığında– teslim etmişti. Teslim edilen şey, bir ton C-4 patlayıcısı ve teslim eden kurum da Deniz Kuvvetleri Komutanlığı'ydı. Milli İstihbarat Teşkilatı, Türk Silahlı Kuvvetleri'nden patlayıcı talep etmiş, Gölçük'ten alınan bir ton C-4, 30 Kasım 1995 günü Deniz Kuvvetleri Komutanlığı'ndan MİT'e verilmişti. Tahrir kalıbını teslim eden Deniz Ordonat Merkezi Komutanı Deniz Kıdemli Albay Erdal Kurumlu, Ordonat Şube Müdürü Deniz Yüzbaşı İbrahim Hürmeydan ve İkmal Yüzbaşı Selim Bilgen MİT'ten bu teslimat karşılığında bir "tesellüm belgesi" de almıştı.

Bundan sonrası pek kolaydı. Devletin ana istihbarat kurumu –belki pek sık rastlanmayacak bir şekilde– ordudan bir ton tahrir kalıbı istemişti ama bunda mevzuata aykırı bir durum yoktu. Kimse MİT'in bu kalıpları nerede kullanacağını kanun önünde sorgulayamazdı.

İstihbarat dünyasının karmaşık yapısı, o dünyaya dahil olanların bu karmaşık yapıda rahat hareket edebilmek için mevzuatlarını buna göre oluşturmalarını sağlamıştı. Genel tanımlar yapan ve son derece esnek maddeler içeren MİT Yönetmeliği, istihbaratçıların Başbakan nezdindeki bilgilendirme –ya da kulis– faaliyetlerinin bir ürünü olarak teşkilata geri dönerdi.¹⁸

MİT, Deniz Kuvvetleri Komutanlığı'ndan bir ton C-4 tahrir kalıbı alırken mevzuatındaki bu esnekliklerden yararlanmıştı. Patlayıcıyı talep eden birim, MİT'in yeni kurulan Kontr-Terör Birimiydi. Kontr-Terör Merkezi adıyla kurulan bu birimin başına Özel İstihbarat Daire Başkanı Mehmet Eymür getirilmişti. Eymür, Müsteşarlık kanalıyla bu patlayıcının talep edilmesinden yana fikir beyan ederken patlayıcının nerede kullanılacağını da biliyordu.

Eymür'e göre patlayıcının nerede kullanılacağı MİT'ten başka hiçbir kurumu ya da kişiyi ilgilendirmezdi. Herhalde tahrir kalıbını talep ettikleri kurumun birimleri de malzemelerin ülke çıkarına operasyonel faaliyetler için kullanılacağını biliyor olmalıydı. Aslında ortada bir sorun yoktu.

18. MİT Kontr-Terör eski başkanı Mehmet Eymür, MİT Yönetmeliği'nin kanunların verdiği esnekliğe dayanarak yine esnek bir yapıda hazırlandığını ve böylelikle uygulama ya da bir diğer deyişle operasyonlarda kolaylıklar sağladığını söylüyor.

Fakat sonradan gazetelerde çıkan bazı haberler MİT'in Kontr-Terör Merkezi'nin şefinin canını sıkıyordu. Haberlerde kurumun, ordudan bir ton C-4 tahrip kalıbı aldığı belirtiliyor ve bunun da ötesinde malzemelerin nerede kullanılacağı sorgulanıyordu.

Hassas bir dönemdi. Uğur Mumcu cinayetinin C-4 tahrip kalıplarıyla gerçekleştirilmesinin üzerinden fazla zaman geçmemişti. Ülke içinde bombalar patlıyordu. Böylesine bir dönemde MİT'in Genelkurmay'dan tahrip kalıbı alması zihinlerde soru işaretlerine neden olabiliirdi.

Mehmet Eymür, orduyla MİT arasındaki C-4 alışverişinin zihinleri bulandırmak üzere basına sızdırıldığına inanıyordu. Ankara'da haberlerin, basına özel durumlarda sızdırıldığı hemen herkeşçe bilinirdi. Normal koşullarda "devlet sırrı" kapsamına girecek herhangi bir bilgi veya belge, olayı ifşâ etmek ve böylelikle bir kişi veya kurumu yıpratmak amacıyla medyaya ulaştırılabilirdi.

Eymür'e göre yine böyle bir yol izlenmişti ve Genelkurmay içinde patlayıcı alışverişinden haberdar olan, hatta bu alışverişini onaylayan gruplar, C-4 haberini basına sızdırmıştı.

Genelkurmay İstihbarat Başkanı Korgeneral Çetin Saner, MİT'le olan patlayıcı alışverişine legal bir işlem gözüyle bakıp bu alışverişini şifahi olarak onaylayan isimdi. İstihbarat dünyasında yapılan onca illegal iş arasında kanuni bir tasarrufun içinde bulunmaktan mutlu olan da oydu. Eymür, Saner'in yapılan işlem kanuni olmasına rağmen haberin basına sızdırılmasına onay verdiğine, ya da en azından göz yumduğuna inanıyordu. Amaç MİT'i ya da kendini yıpratmak mıydı? "Belki Kontr-Terör Merkezi'nin başında Mikdat Alpay olsaydı bu haber basına sızdırılmazdı," diye düşündü. Korgeneral Saner, Genelkurmay İkinci Başkanı Çevik Bir'in de onayıyla haber sızdırma işine göz yummuş olabilir miydi? Eymür'ün iddiasına göre bu pekâlâ mümkündü.

Fakat Saner de, bu C-4'lerin nerede kullanılacağını çok iyi biliyordu. Patlayıcılardan son derece gizli bir operasyonda faydalanicacaktı. Operasyon PKK lideri Abdullah Öcalan'a yönelik olacaktı. Hatta bu amaçla MİT tarafından oluşturulan ekibe, Genelkurmay Özel Kuvvetler Komutanlığı mensupları da dahil edilmişti.

Bir süre sonra bu elemanlar Genelkurmay'daki eğitim faaliyetleri gerekçe gösterilerek geri çağrılınca Mehmet Eymür bozulmuştu. Eymür'e göre, Genelkurmay Özel Kuvvetler Komutanlığı'nın

tasarrufu, örtülü bir mücadelenin açık bir yansımasıydı. MİT'in orduyla birlikte gerçekleştirmeyi planladığı operasyon, elemanların geri çekilmesiyle zarar görecekti ve Eymür bunun Öcalan'dan başka hiç kimsenin işine yaramayacağına inanıyordu.

C-4 alışverişi ve daha sonra da Öcalan operasyonu öncesinde yaşanan gerginlik, ordu ile MİT arasında gerçekten bir çekişme olduğuna işaret ediyordu. Bir döneme damgasını vuran Çevik Bir ve ekibinin MİT'in planladığı operasyondan ya da en azından bu operasyonun yönteminden rahatsız olduğu ve bu rahatsızlığın Özel Kuvvetler elemanlarının çekilmesine yol açtığı ileri sürülüyordu.¹⁹

Eymür, anlattığına göre elemanların geri çekilmesi üzerine can sıkıntısıyla İkinci Başkan Çevik Bir'i aramış, ancak onunla görüşmemişti. Bunun üzerine İstihbarat Başkanı Saner'e durumu anlatmıştı. Eymür, "elemanların bu kadar önemli bir zamanda geri çekilmesinin yanlış olduğunu" düşünüyordu. Saner ise, "kurs dönemi olduğu için elemanları çağırdıklarını" belirterek Eymür'den özür diliyordu. Mehmet Eymür, bunun üzerine Müsteşar Sönmez Köksal'a durumu bildirmiş, ancak Köksal da bu konuda bir şey yapmamıştı.

MİT, ne olursa olsun bu "top secret" operasyonu gerçekleştirmeye kararlıydı. Çünkü dönemin Başbakanı Tansu Çiller, Sönmez Köksal'dan kesin bir dille, operasyonun yapılmasını istemişti.²⁰

Evet, deyim yerindeyse Çiller, Köksal'dan Öcalan'ın kellesini istemişti. Operasyonun adı Öcalan'ın kullandığı arabadan yola çıkılarak "Mercedes Operasyonu" olarak saptanmıştı. Müsteşar Köksal operasyonu MİT Kontr-Terör Merkezi'ne havale etmişti. Köksal, bunu yaparken Eymür'ün, daha önce Operasyon Başkanı Şenkal Atasagun'la yaşamış olduğu problemleri biliyordu. Eymür'le Atasagun daha önce uyumlu çalışmamışlar ve zaten bu yüzden Eymür yeni kurulan Kontr-Terör Merkezi'nin başına getirilmişti. "Bu daire Eymür için kuruldu," bile denilebilirdi.

Mehmet Eymür, görevi alır almaz operasyon için hazırlıklara başladı. Atasagun'un başında olduğu Operasyon Başkanlığı'yla da

19. İşin ilginç hiçbir taraf bu operasyonun, uluslararası hukuk normlarına uygun olup olmadığını tartışmıyordu. Operasyon, baştan yanlış, iç çekişmeler yüzünden de sonuçsuz kaldı.

20. *Hürriyet*, 6.10. 1998. "Apo'nun Kurtulduğu Gece" başlıklı manşet haber.

T.C.
BAŞBAKANLIK
Milli İstihbarat Teşkilatı Müsteşarlığı

SAYI : 20.00.002
KONU: Tahsisat Bağlanması

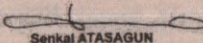
19/10/1995

MİT MÜSTEŞARLIĞI MAKAMINA

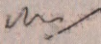
Mercedes Projesi kapsamında atfede edilecek olan, E/A Metin ATMACA'ya, KASIM 1995 ayından itibaren, yeni bir emre kadar aylık 500.- (Beşyüz) ABD Doları tahsisat bağlanması hususunu tensiplerine arz ederim.

Mehmet EYMÜR
Baş Yardımcı

Yazan :
Bilgi Amiri :
B. B. :
Bk. Yrd. :
Beyler : 20/10

Şenkal ATASAGUN
Operasyon Başkanı V.

OLUR
22/10/1995

Sönmez KÖKSAL
Müsteşar

Milli İstihbarat Teşkilatı Müsteşarlığı'nın 19 Ekim 1995 tarih ve 20.00.002 sayılı tahsisat yazısı: MİT'in Yeşil kod adlı Mahmut Yıldırım'a (Metin Atmaca) 500 ABD doları maaş bağlanmasını öngören yazısında Müsteşar Sönmez Köksal, Operasyon Başkanı Şenkal Atasagun ve o zaman Operasyon Başyardımcısı olan Mehmet Eymür'ün imzası vardı.

koordinasyon içinde çalışmak zorundaydı. Çünkü onlar da yurtdışı operasyonlarda etkiliydi. Ancak ikisi arasındaki çekişme bu iki birim arasındaki işbirliğine de zarar verecekti.

Yeryüzündeki hemen bütün istihbarat servislerinde etkin birimler arasında bu tür anlaşmazlıkların çıktığı bilinmekteydi. Dünyanın en küçük ama en etkili gizli servislerinden biri olarak görülen Mossad'ın Operasyon birimi ile Operasyon güvenliği birimi arasında bile bu tür çekişmeler yaşanıyordu. Mossad'ın aktif operasyonel biriminden sorumlu başkan yardımcıları ile, o operasyonların güvenliğini sağlamakla görevli birimden sorumlu başkan yardımcıları bile çekişebiliyorlardı. "Mercedes Operasyonu"nu gerçekleştirmeye hazırlananlar bütün bunları bilmelerine rağmen yine de MİT birimleri arasında tam bir işbirliği olmasını tercih etmekteydiler.

Eymür, işe istihbarat toplatmakla başlamıştı. Bu amaçla bir grup istihbaratçı, Suriye'ye sızdı ve Öcalan'ın faaliyetlerini takip etti. Suriye'ye sızan ekip, PKK liderinin en düzenli konakladığı mekânın, Şam'ın güneyinde Basatin semtindeki çiftlik evi olduğunu Ankara'ya bildirdi. Ocak 1995'te başlayan gözetleme ve istihbarat çalışmaları sonucunda PKK liderine yönelik operasyon için en uygun yer olarak Şam seçildi.

12 Ocak 1995'te yapılan gözetleme faaliyetlerinin raporunda eylemin gerçekleştirileceği çiftlik evi güzergâhı üzerinde yedi köprüünün olduğu, teröristlerin eğitim gördüğü Mahsun Korkmaz Akademisi'nde de 200 kişinin bulunduğu belirtiliyordu. Aynı gözetleme, Öcalan'ın zırhlı bir Mercedes ve Chevrolet Blazer tipi jip kullandığını ortaya koymuştu. Suriye tarafından –saklamaya gerek duyulmaksızın– korunduğu bilinen Öcalan'ın evi, Hava Kuvvetleri Komutanı'nın evinin 100 metre ilerisindeydi. Gözetleme faaliyetleri sürerken 19 Temmuz'da Yunanlı emekli amiral Andonis Naksakis'in Öcalan için program tertip ettiği bilgisi de kaydedildi. Akademinin duvarında, 1994'te ölen Güney Kıbrıs PKK sorumlusu bir başka Yunanlı Thedopos Thefdakis'e ait poster de görüntülendi. Ayrıca operasyon yapılacak güzergâhta pusu kurmaya elverişli beş ayrı bölge tespit edildi.²¹

21. Operasyonu yöneten Mehmet Eymür, istihbarat faaliyetleriyle ilgili sorumuza, "Büyük zorluklar çektik," yanıtını vermekle yetiniyor.

Bölgenin yapısı üzerinde yapılan incelemeler sonucunda evinden pek çıkmayan Öcalan'ın silahlı bir suikastla değil, evin yakınında patlatılacak bir bombayla öldürülmesine karar verildi. Ve Kasım 1995'te Mazda marka bir minibüsün gövdesine bir ton C-4 patlayıcı yerleştirildi, bomba çelik plakalarla gizlendi.

Mazda'ya yerleştirilen bu patlayıcı 30 Kasım 1995'te Deniz Kuvvetleri Komutanlığı'ndan alınan ve tartışmalara neden olan patlayıcıydı. Operasyon da, "elemanların geri çekilmesi" yüzünden Genelkurmay İstihbarat Başkanı'yla MİT'in Kontr-Terör Merkezi Başkanı'nı karşı karşıya getiren operasyondur.

Mahsun Korkmaz Akademisi'nin yakınına konulması planlanan minibüsteki bomba 20 dakika sonra patlayacak şekilde dizayn edilmişti. Operasyonda yer alan elemanları Suriye'de gizleyebilmek için MİT tarafından sahte Kürdistan Demokrat Partisi hüviyetleri, ruhsat, ehliyet ve araç plakaları yapılmıştı. Ayrıca hedef şaşırtmak amacıyla yine Öcalan'ın evine yakın bir yere konulmak üzere etki alanı 150-200 metreyi bulan 1.5 kilogramlık patlayıcı hazırlanmıştı.

Operasyona start verilmesi için dönemin Cumhurbaşkanı, Başbakanı ve Genelkurmay Başkanı'nın onayı beklendi. MİT, multi-vizyon gösterisi eşliğinde sunulacak detaylı bir dosya hazırladı ve Köşk'e çıktı. Brifingde operasyon için –bomba yüklü minibüs de dahil olmak üzere– her şeyin hazır olduğu bildirilerek onay istendi. Köşk'ten beklenen onay çıktı ve düğmeye basıldı.

Eymür operasyonu gerçekleştirecek isimleri belirlemişti. Bunlardan biri, bir başka Öcalan Operasyonu'nda daha görev alacak olan Yeşil kod adlı Mahmut Yıldırım'dı. Ve MİT bu amaçla Yeşil'e –pek yüklü bir miktar gibi görünmese de– 500 Amerikan Doları maaş bağlamıştı. MİT'in Yeşil'e maaş bağlanmasını öngören yazıda Müsteşar Sönmez Köksal, Operasyon Başkanı Şenkal Atasagun ve o zaman Operasyon Başyardımcısı olan Mehmet Eymür'ün imzası vardı. Tahsisat yazısında, "Mercedes Projesi kapsamında istifade edilecek olan E/A Metin Atmaca'ya Kasım 1995 ayından itibaren yeni bir emre kadar aylık 500 (Beşyüz) ABD Doları tahsisat bağlanması hususunu tensiplerine arz ederim" deniyordu.²²

22. Başbakanlık Milli İstihbarat Teşkilatı Müsteşarlığı'nın 19 Ekim 1995 tarih ve 20.00.002 sayılı tahsisat yazısı.

Yeşil'i kullanan Mehmet Eymür'ün bu talebine bir gün sonra "olur" verilmiş ve Yıldırım'a böylelikle 500 dolar aylık bağlanmıştı. Operasyonda görev almak üzere altı isim daha belirlenmişti.²³

Öcalan'ı öldürecek bomba yüklü minibüs, bütün hazırlıklar tamamlandıktan sonra Mayıs 1996'da sınırın uygun bir yerinden gizlice Suriye topraklarına sızdı. Plana göre çiftlik evinin yakınına park edecek olan bomba yüklü araç, uzaktan kumanda ile patlatılacak, Abdullah Öcalan'ın bulunduğu ev de böylece infilak edecekti. C-4'le yüklü araç, Şam'a giden Suriyeli bir uyuşturucu kaçakçısı tarafından evin yakınına park edildi.

Ancak bomba etkili bir şekilde patlamasına rağmen hedef noktaya konulamamış olduğu için Öcalan operasyondan sağ kurtuldu; Mercedes Operasyonu'nun kesin sonucu başarısızlık olmuştu.

MİT, legal bir yolla elde edilen patlayıcıları uluslararası hukuk normlarına göre illegal olan bir eylemde kullanmıştı. Bu olay, operasyonu yürüten MİT Kontr-Terör Merkezi'nin Başkanı Mehmet Eymür'ün evrimine damgasını vuracaktı.

Genelkurmay İstihbarat Başkanı ise, daha önce kendiyile ilgili bir konuda legal bir tasarrufta bulunulmuş olmasından son derece memnundu. İlegal operasyonun sonuçlarının kendisini ilgilendirmediyi düşünüyordu. C-4'lerin MİT'e verilmesine görünürde onay vermiş ve sonra basında, orduyla MİT arasında gerçekleşen alışverişe ilişkin haberleri muhtemelen "keyifle" okumuştur.

Daha sonra operasyonda görev alacak personelin geri çekilmesini sağlamıştı. Bu da görünürde legal bir tasarruftu. Patlayıcı illegal bir eylemde kullanılmak üzere legal yollardan verilmişti. Şu halde İstihbarat Başkanı'nın mutlu olmamasını –ya da en azından mutsuz olmasını– gerektirecek bir durum yoktu.

MİT Kontr-Terör Merkezi Başkanı ise Genelkurmay İstihbarat Başkanı kadar mutlu değildi. Bu işi, ülkenin çıkarları için ve MİT'in mevzuatına uyacak şekilde yaptığına inanıyordu, ama bu inanç, onun bu illegal operasyondan sonra hedef haline gelmesini önleyemeyecekti. MİT Kontr-Terör Merkezi Başkanı gerçekten tedirginliklikti bu.

23. Yeşil kod adlı Mahmut Yıldırım'la birlikte operasyonda kullanılan altı elemanın isimlerini kanuni engellerden ötürü açıklayamıyoruz. Ancak bu isimlerden birinin bir ilçe belediye başkanı olduğunu kaydetmekte fayda var.

Eymür'e Niyet, Atasagun'a Kısmet

Ölüm, Abdullah Öcalan için olasılıktan öte bir şeydi artık. Mercedes Operasyonu'ndan sağ kurtulması bundan sonra da sağ kalacağının kanıtı değildi. 1996'nın sonlarına doğru başlayan yeni bir hazırlık, MİT'in onun peşini kolay kolay bırakmayacağını gösteriyordu. Bir süre sonra yine bombalar patlayacaktı ve Öcalan henüz bunun bilgisine sahip değildi.

Her şey 25 Ekim 1996'da PKK Lübnan sorumlusunun cezaevinden alınıp bir gün MİT Karargâhı'nda sorgulanmasıyla başlamıştı. Bir bacağı olmayan bu PKK'lı, ilk sorgusunda 27 Kasım 1996 günü Abdullah Öcalan'ın Türkiye'nin kırsal bölgelerindeki militanlarına telsizle moral vermek amacıyla Lübnan/Bekaa'da bulunan eve geleceği bilgisini verdi. Fakat bu evin yerini tam olarak bilmiyordu.

Türk gizli servisi bunun üzerine PKK'lıyı Bekaa'daki evi görevlilere göstermek üzere Lübnan'a göndermeye karar verdi. 20 Kasım'daki seyahatte ilk keşif yapıldı ve MİT ekibi onun verdiği bilgiler ışığında hazırladığı önraporu Kontr-Terör Merkezi Başkanlığı'na sundu. Zaten Mercedes Operasyonu'ndan bu yana Öcalan'ın peşinde olan MİT, 27 Kasım'da evde operasyon yapmaya karar verdi.

Keşifler bununla sınırlı kalmayacaktı. Operasyonun –Mercedes'te– olduğu gibi başarısızlığa uğramaması için sıkı bir ön istihbarat çalışması gerekiyordu. MİT, bu nedenle Öcalan'ın Suriye'den Lübnan'a geçişi konusunda bilgi edinebilmek için detaylı bir araştırma yaptı. Sonuçlar şaşırtıcıydı. Öcalan, Bekaa'daki evine yalnızca Suriye Silahlı Kuvvetleri'nin kullandığı özel bir askeri karayolunu aşarak Jennta bölgesine geçiyor, oradan da Bar Elias'a ulaşıyordu. PKK lideri ayrıca Deir El Aachayer bölgesinden geçişler yaptığı ikinci bir özel askeri yolu daha kullanıyordu. Lübnan sınırına varınca Suriye istihbaratına bağlı ekiplerce karşılanıyor ve gideceği noktaya kadar bırakılıyordu. Tıpkı dönüşünde olduğu gibi...²⁴

MİT'in daha sonra rapor ettiği izlenimlere göre Bar Elias-Masnaa karayolundan Masnaa'ya sapan iki yol üzerinde, sabit kontrol noktaları vardı ve Suriye Silahlı Kuvvetleri ile İstihbarat Örgütü'ne bağlı ekipler yolda ani ve geçici kontroller yapıyordu. Bunun önemli bir nedeni de Suriye İstihbaratı Muhaberat'ın Lübnan So-

24. Suriye Gizli Servisi'nin Öcalan'a refakat etmesi, PKK'nın, Devlet Başkanı Hafız Esad tarafından korunduğunun onlarca kanıtından sadece biri gibi görünmektedir.

rumlusu Tuğgeneral Gazi Kenan'ın karargâh ve evinin Anjar'da olmasıydı.

Türk Gizli Servisi, Bekaa-Şutura ile Masnaa karayolu üzerinde toplam dört sabit Suriye kontrol noktası keşfetmişti. Aynı keşfe göre Şutura-Masnaa yolundan Mejdel-Anjar'a sapıldıktan bir kilometre sonra bu yolların kesiştiği kavşakta da çok sıkı kontrol noktaları vardı.

Beyrut-Şutura karayolundaki kontrol noktalarının sayısı, 4'ü Suriye, 6'sı da Lübnan Silahlı Kuvvetleri'nden olmak üzere 10'lu buluyordu. Dahr el Baidar geçidindeki Lübnan kontrol noktasında askeri birliklerin yanı sıra Lübnan polisi de bulunuyordu. Aynı bölgenin yakınında yani Bekaa-Masnaa'da PKK'ya ait bir ev de vardı. Ancak geçmişte asıl karargâh Bekaa-Bar Elias'taki tek katlı bina idi. Bu bina Aralık 93'te kapatılmış, bir ay sonra da terk edilmişti.

Öcalan Lübnan'a gelişinde Şutura'da yıkık durumda bulunan Mesapki Otelı karşısındaki kıraathanelere uğruyor ve Anjar'daki kahvelerde nargile içiyordu. PKK militanları da Suriye'den Bekaa'ya geliş gidişlerinde Masnaa'nın kuzey ve güneyindeki askeri amaçlı yolları kullanıyor, pasaport ile Masnaa Sınır kapısından giriş çıkış yapıyorlardı.

MİT bütün bu gelişmeleri raporlaştırırken bölgedeki örgütler ve gizli servisler arasındaki bağlantıları da göz önüne almıştı. Raporla göre Türkiye Kürt Saika Hareketi ya da diğer adıyla Kürt Brusk Hareketi PKK ile temas halindeydi. MİT'e göre bu örgütün mensupları FHKC-GK örgütünün Bekaa Deir El Aachayer yerleşim birimindeki kampında eğitim görmekteydi. Suriye istihbaratı El-Muhaberat'ın temsilcileri Hizbullah ile FKÖ karşıtı Filistin örgüt temsilcileri ve bir PKK mensubu ile görüşmüşlerdi. Suriyeliler bu görüşmede Bekaa'da herkesçe bilinen ve halen eğitim ve barınma amacıyla kullanılan binalarda kalanların sayısının azaltılmasını hatta mümkün olursa tasfiyesini istemişti. Bu, Suriye'nin örgüte ilişkin desteğini en azından maddi bulgular temelinde gizleme konusundaki kaygısını gözler önüne seriyordu.

MİT'e göre PKK ile işbirliği yapan diğer bir örgüt de Sri Lanka'da faaliyet gösteren ayrılıkçı Tamil Kaplanları'ydı. Yine MİT'e göre, İsrail Gizli Servisi Mossad'a bağlı olarak faaliyet gösteren bu örgüt zaman zaman PKK'ya da silah satıyordu. Mossad'ın bu bağlantıdan haberdar olmadığı düşünülemeyeceğine göre, MİT'in de-

ğerlendirmesi doğruysa, İsrail Gizli Servisi Ortadoğu'da hareketli bir çalışma tarzını benimsiyordu. Çıkarları çoğu zaman CIA ile örtüşen Mossad, Tel Aviv'in Ankara ile uzun süredir güttüğü yakınlaşma politikası doğrultusunda, MİT'e göre –en azından– düşman statüsünde değerlendirilemeyecek bir servisti. Fakat buna rağmen Tamil Kaplanları'nın PKK ile işbirliği kurmasına göz yumuyordu. Mossad bu tavrıyla, ABD'nin bölgede Kürt kozunu sürekli kullanarak güttüğü politikanın bir benzerini uyguluyor olabilir miydi?²⁵

MİT, Öcalan'a yönelik operasyon öncesindeki istihbarat çalışmaları raporuna, Kasım 94'ün ikinci haftasında, Bekaa-Zahle bölgesinde Taşnak Partisi, PKK, Hizbullah ve FKÖ karşıtı Filistin örgütlerinin sorumluları ile Suriye İstihbarat Örgütü üyelerinin, Ermenilere ait Özbaşyan tiyatro salonunda Türkiye aleyhine bir toplantı yaptıkları notunu da düşmüştü.

Bekaa'daki istihbarat çalışmaları sürerken operasyonun çıkış noktasını oluşturan bilgileri veren PKK Lübnan sorumlusuna MİT'in gözetiminde protez bacak taktırıldı ve militan 13 Aralık 1996'da İzmir'deki ailesinin yanına gönderildi. Artık "Yıldırım" adı verilen operasyon için düğmeye basılabiliirdi.

Bu operasyon da Mercedes Operasyonu'nu yürüten MİT'in Kontr-Terör Merkezi'nce yürütülecekti. Birimin başında daha önce belirttiğimiz gibi Mehmet Eymür vardı. Eymür, daha sonra Öcalan'ın kurtulduğu iki operasyona daha imza atan MİT'çi olarak anılacaktı.

MİT Kontr-Terör Merkezi, operasyondan sonra 1 Aralık 1996'da bir bilgi notu hazırladı. Bilgi notunda Yıldırım operasyonu ile ilgili çalışmalar detaylarıyla sıralanıyordu. Notun daha girişinde dikkat çeken bir husus vardı. O da Mehmet Eymür'e bağlı Kontr-Terör birimi ile, Şenkal Atasagun'a bağlı Operasyon Başkanlığı'nın Öcalan Operasyonu'nun nasıl gerçekleştirileceği konusunda bir türlü uzlaşamadığıydı. Kontr-Terör Merkezi raporda Atasagun'a bağlı olarak çalışan Post Şefi X'in operasyon elemanlarına zorluk çıkardığını açıkça yazıyordu.

" ve ...'den oluşan KTM (Kontr-Terör Merkezi) eki-

25. Abdullah Öcalan'ın 1999'da Kenya'da yakalanmasından önce ABD ve Mossad'ın PKK'ya stratejik bakışı değişmiş ve Öcalan'ın MİT'in operasyonu ile Türkiye'ye getirilmesine destek olunmuştur.

bi ile elemanlar Metin Atmaca (Yeşil) ve E, Lübnan'a (Beyrut) 23 Kasım 1996 tarihinde saat 20.00 sıralarında ulaşmıştır. ve 'yi Beyrut Büyükelçiliğinde görevli Müsteşarlık personeli havaalanında karşılaşmış olup, El Dıb karayolu üzerindeki Kanj Otel'in 805 no'lu odasına yerleştirmiştir. ve ...'yi Beyrut Büyükelçiliğinde görev yapan Müsteşarlık personeli havaalanında karşılaşmış olup, yolcu beraberinde getirilen diplomatik kurye çantaları ile birlikte Büyükelçiliğe götürmüştür. Kurye personelinin Post Şefi X karşılayarak kuryeleri teslim almıştır. Post Şefi X, kurye ekibine Ankara'dan gelen mesaj doğrultusunda hareket edeceğini belirtmiştir. A'nın muhakkak operasyona katılması gerektiğini belirterek, gelmemesi durumunda ise operasyonun yapılmasının mümkün olmayacağını söylemiştir.

"Post Şefi Beyrut'a operasyon için gelen ile 'yi kastederek Büyükelçiliğe sokmayacağını söylemesi üzerine, ...'nın da ekip şefinin ...'ın olduğunu belirterek, kendisi ile görüşmesinin operasyonun planlı bir şekilde yürütülmesi açısından yerinde olacağını ifade etmiştir.

Post Şefi sadece bir kişiyi elçiliğe kabul edebileceğini ifade ederek görüşmeye son vermiştir."²⁶

Metin Atmaca sahte kimlikli Yeşil'in de rol aldığı operasyonla ilgili bilgi notunda—bu kitabın yedinci bölümüne konu olduğu üzere— Yeşil'in Macaristan'a gittiği ileri sürülen tarihte Beyrut'a hareket ettiği belirtiliyordu. Operasyon için Beyrut'a gelen ve Carlton Oteli'ne yerleşen Metin Atmaca'nın Lübnan'da buluşması gereken kişi olan ... ile temas kuramadığı anlaşılmıştı. Yeşil, bu görevliyle operasyonun sürdüğü beş gün boyunca buluşamayacaktı. Daha sonra yaşanan gelişmeler bilgi notunun devamında şöyle anlatılıyordu:

"KTM ekibi aldığı sonuçlar çerçevesinde operasyonun bir araç yüzünden aksamasına mani olmak için bir araç kiralınmasına karar vermiştir. ...'ın yakalanabileceği düşüncesi ile operasyon bölgesindeki hedef bina ve sokak gözetlendikten sonra operasyonun yapılmasına karar verilmiştir.

" ve ... cep telefonu ile aranarak görev bölgesi hakkında bilgi vermesi için Kanj Otele davet edilmiştir. ... teklifi kabul ederek sa-

at 24.00 sıralarında otele gelmiş olup, herhangi bir dinlenme tehdidine karşın dikkat çekmeyen bir kafeteryaya gidilmiştir. ...'dan görev bölgesi hakkında detaylı bilgi alınmıştır. Otel resepsiyonunun yardımı ile 24.11.1996 günü saat 10.00 sıralarında Renault Laguna marka bir araç kiralanmıştır.

"Sn. cep telefonu ile aranarak yapılan çalışmalar hakkında ön bilgi verilmiş ve operasyonun yapılabilmesi için tensip istenmiştir. İnişiyatıfin tamamen KTM ekibinde olduğu emri alınmıştır.

"Aynı gün saat 19.00 sıralarında ... Kanj Otel'den ..., ... ve ...'ı alarak Büyükelçiliğe götürmüştür. Post Şefi X'in olumsuz davranış içinde olması sebebi ile operasyonun aksamaması için ... ile irtibat sağlandığı saat 22.00'de Kanj Otel'i önünde bekleyeceği söylenmiştir. Hazırlık yapılmak üzere kurye çantalarının KTM ekibine teslim edilmesi istenmiş ve kurye çantaları ekibe teslim edilmiştir. Post Şefi X Ankara'dan gelen talimat doğrultusunda bir diplomatik plakalı araç tahsis edebileceğini, son kontrol noktasından sonra hazırlanan malzemelerin diğer araca aktarılarak diplomatik plakalı aracın süratle bölgeden uzaklaştırılması gerektiğini ifade etmiştir. Post Şefi X kendisinden başka bir istekte bulunulması durumunda Ankara'dan onay almadan hiçbir şekilde yardım etmeyeceğini söylemiştir. Post Şefi, Operasyonu kendisi planlayıp sevk ve idare eden bir operasyon yöneticisi gibi KTM ekibini yönlendirmeye çalışmıştır. Operasyonel çalışmaya fiilen katılan bir personel gibi yorum getirerek, sürekli müdahalelerde bulunmuş olup, ekibin başına bir olay geldiğinde KTM ekibini tanımayacağını, planlanan operasyonu devamlı eleştirerek çok acele edildiğini ve koordinasyonun yeterince yapılmadığını belirtmiştir. KTM ekibinin moralini olumsuz yönde etkilemesine rağmen kendisine herhangi bir karşı cevap verilmemiştir."

Beyrut'taki MİT görevlileri uygulamada görüş ayrılığına düşerken operasyon devam ediyordu. Büyükelçilik'te hazırlıklarını tamamlayan üç kişilik ekip Öcalan'ın evine doğru yola çıktı. Kiralanan Renault marka araçta iki kişi vardı. Diplomatik plakalı araca ise üç görevli binmişti. Ekip toplam dokuz kontrol noktasını geçip arabaların takas edileceği yere geldi.

Burada ... ile ... diplomatik plakalı araçtan malzemeler ile birlikte kiralanan diğer araca geçtiler. Öcalan'ın evine varıldıktan sonra diplomatik plakalı araç bölgeden ayrıldı.

Burada detaylı bir inceleme yapan MİT ekibi evin içinin inşaat halinde olduğunu ve evde kimse olmadığını gördü. Ekip Şefi dört kişilik bir ailenin alt katta yattığını söyleyerek gözetlemeyi ileri bir tarihe erteledi. Ekip böylece Beyrut'a geri döndü. Ancak ekip ile Post Şefi arasında yine sorun yaşanacaktır:

"Büyükelçilikte Post Şefi X ile 25.11.1996 günü saat 10.00 da görüşülmüş olup, birinci grubun saat 13.00'te Paris'e hareket etmeleri gerektiği, ancak çalışmanın sonuçlanmadığı ve geri götürülecek olan malzemelerin hazırlanmasının zaman alacağı göz önüne alınarak biletlerin ertelenmesi konusunda yardım istenmiştir. ... ile Türk Hava Yolları bürosuna gidilerek biletlerin 28.11.1996 gününe ertelenmesi sağlanmıştır. Aynı gün Büyükelçilikte Post Şefi X'e 27.11.1996 günü bir ... ile birlikte ...'ın elektronik uzmanı olduğu belirtilerek görev bölgesinde bulunan evlerin ve hedef evin çatılarında HF/SSB anteninin mevcudiyetinin araştırılması için teklifte bulunulmuştur. 27.11.1996 tarihinde saat 07.00'de ... ve ... kiralık araba ile hedef bölgeye gidilmiştir. Saat 9.15 sıralarında hedef eve yaklaşılmış, 300 metre mesafeden araç içinden hedef bina ve bulunduğu sokak kontrol edilmiştir. Herhangi bir önlemin alınmadığının tespit edilmesi üzerine, hedef binanın bulunduğu sokaktan yavaş bir şekilde geçilerek, hedef evin kapısında iki inşaat işçisinin çalıştığı görülmüştür. Teknik tespitin mümkün olacağının görülmesi üzerine ana yol üzerinde bulunan bir mağazadan bir adet fotoğraf makinası alınmıştır. Saat 9.30 sıralarında tekrar aynı sokağa gidilerek teknik tespit yapılmıştır. ... hedef binanın çaprazında bulunan 5 katlı inşaat halindeki binada çalışan iki işçiye Suriye ordusunda görevli bir albayın evini sormuştur. İnşaat bekçisi ise yolun girişinde bulunan kahve renkli villayı göstererek orada bir subayın oturduğunu ve bunun dışında bu sokakta başka bir subayın bulunmadığını ve 20 aydır bu bölgede yaşadığını açıklamıştır. Daha sonra Beyrut'a hareket edilmiş ve hiçbir kontrol noktasına takılmadan saat 12.00 sıralarında Kanj Otel'i'ne dönülmüştür. Geri götürülecek olan malzemeler kurye çantasına konularak mühürlenmiştir. ile Metin Atmaca ve ... 28.11.1996 tarihinde saat 05.00'te Türkiye'ye hareket etmişlerdir. ve aynı gün saat 09.00'da Beyrut'tan Paris-Ankara aktarmalı olarak 29.11.1996 günü saat 02.00'de Ankara'ya dönmüşlerdir."27

Yeşil kod adlı Mahmut Yıldırım, Ankara'ya döner dönmez ka-

rargâha rapor verdi ve Beyrut'ta buluşması gereken görevliyle neden temas kuramadığını anlattı. Yeşil daha sonra Carlton Otel'i ne yerleştiklerini ve görevliyi otelde beklemeye başladıklarını söyledi. Ancak beş gün içinde gelen olmayınca Yeşil bir gece kulübünde çalışan Romen balerinle ev kiralayıp onunla aynı evde kaldı. MİT, bu keşif ve gözetleme faaliyetinden sonra operasyonun başarılı bir şekilde yürütüleceğini bildirdi. Ancak beklenen başarı yine elde edilemedi. 27 Kasım 1996 günü, MİT görevlilerinin gözetlediği Bekaa'daki PKK evinde büyük bir patlama meydana geldi ama patlamanın olduğu sırada Abdullah Öcalan evde yoktu.

Bu ya bir rastlantıydı ya da Öcalan'ın önceden edindiği bir istihbaratın sonucuydu. Aslında PKK lideri, konuşmasını yapmak üzere kortejle Şam'dan Bekaa'ya hareket etmiş, ancak Suriye-Lübnan sınırındaki kontrol noktasında ani bir karar değişikliğiyle Bekaa'ya girmekten vazgeçip Şam'a dönmüştü. Bu durum, operasyonun bir tesadüf sonucu başarısızlığa uğramış olması ihtimalini devre dışı bırakıyordu. Yani Abdullah Öcalan, MİT'in böyle bir operasyona giriştiğini muhtemelen son anda haber almış ve patlamanın olduğu eve gitmekten vazgeçmişti. Öcalan, son derece gizli tutulan bu operasyonu nereden haber almış olabilirdi? Bu sorunun yanıtı net bir şekilde ortaya konamadı.

Sonuçta her ne olursa olsun Yıldırım Operasyonu, MİT Kontr-Terör Merkezi Başkanı Mehmet Eymür'ün evrim sürecine damgasını vurdu. Artık birçok şey, Eymür için tersine dönmeye başlamıştı. Abdullah Öcalan 1996'da ikinci kez ölümden kılpayı kurtulmuştu.

Eymür'ün ortadan kaldırmaya niyet ettiği Öcalan, 1999'da yakalanarak Şenkal Atasagun'un MİT Müsteşarlığı döneminde Türkiye'ye getirilecekti. Bu, Bekaa'daki Yıldırım Operasyonu'nda Şenkal Atasagun'a bağlı olarak çalışan Post Şefi ile Eymür'e bağlı KTM ekibinin senkronizasyon sağlayamadığı düşünülürse daha bir anlam kazanıyordu. Özetle Öcalan Eymür için niyet, Atasagun içinse kismet olmuştu.

Araya Yumruk Girdi

Washington'daki Legal İşler Müdürü belli belirsiz gülümsüyordu. Gülümsemesi, 1998'in ilk aylarında Amerika Birleşik Devletleri'nin başkentinde sürdürmekte olduğu görevin isminden ya da bu görevin verdiği bilinçaltındaki huzursuzluktan kaynaklanmıyordu. Türkiye'deki gelişmeleri ve bu gelişmelerin kendisini ilgilendiren yanlarını düşünüyordu. Evet, belki bunlar can sıkıntısıyla gülümsemesine neden olmuş olabilirdi.

MİT'te Kontr-Terör Merkezi Başkanlığı görevini yürüttüğü dönemde Macaristan'ın başkenti Budapeşte'de meydana gelen bir olay şimdi onun başını ağrıtıyordu. Aslında bu olay, istihbaratçının evriminin neredeyse en kilit noktasını oluşturuyordu.

Olay Türkiye'yi oldukça sarsmıştı. Sarsması da son derece normaldi, çünkü bir partinin genel başkanının yabancı bir ülkede yumruklanması alışılmadık bir şeydi ve kafalarda bir dolu soru işareti yol açmıştı.

ANAP lideri Mesut Yılmaz, Avrupa Forumu'na katılmak üzere gittiği Almanya'dan 23 Kasım 1996'da Türkiye'ye dönmek üzere ayrıldı. Ancak ani bir değişiklikte Yılmaz'ın uçağı Macaristan'a indi. Bunun üzerine Budapeşte Hilton Oteli'ne giden Yılmaz'a otel lobisinde Veysel Özerdem adlı bir şahıs saldırdı. ANAP liderinin burnu kırılırken saldırgan ve arkadaşları kargaşadan yararlanıp kaçmayı başardılar.

Yılmaz'ın Macaristan seyahati, yumruklama olayından sonra kafaları karıştırmıştı. Dönemin Ülkü Ocakları Başkanı Azmi Karamahmutoglu, Mesut Yılmaz'ın Budapeşte'ye Susurluk'la ilgili belge almaya gittiğini, ancak yumruk yediğini ileri sürdü. Yılmaz ise "Bu bir ihtar" yorumunu yaptı.

Daha sonra TGRT'ye konuşan Veysel Özerdem, Yılmaz'a, Susurluk kazasında ölen Abdullah Çatlı başta olmak üzere "dava uğruna çarpışan insanlara saygısızlık yaptığı için" saldırdığını söyledi. Yumruk davası 5 Mart 1999 tarihinde, suçun yurtdışında işlenmesi, Türk Ceza Kanunu'nda öngörülen cezanın üç yıldan az olması ve Mesut Yılmaz'ın şikâyetten vazgeçmesi nedeniyle düştü. Böylece sanıklar Ziya Korkut, Aydın İpekli, Veysel Özerdem ve İsmail Koçkaya da beraat etti.²⁸

Dava düşmeden önce Mehmet Eymür de herkes gibi bu olayla

ANAP lideri Mesut Yılmaz Kasım 1996'da yumruklandıktan sonra MİT yönetimi, Mehmet Eymür'e bu konuda sorular yöneltmişti.

ilgilenmişti. Hele "Yılmaz'ın yumruklanmasında Eymür'ün parmağı var" iddiaları ortaya atılınca bu ilgi daha da artmıştı.

Şimdi Washington'da Legal İşler Müdürlüğü sırasında gülümserken de bunu düşünüyordu. İnsanın kendi seçimlerini yapmasından daha zor olan bir şey vardı: Sizi hayati derecede ilgilendiren önemli bir konuda başkalarına seçim yaptırmak.

İstihbaratçı şu sıralar yumruklama olayı konusunda başkalarına seçim yaptırmak, ya da bir başka deyişle, "bu işte parmağı olmadığını ispatlamak" zorundaydı ve bunun zor olduğunu biliyordu. Eymür, Mesut Yılmaz'a bu seçimi yaptırmak için yumruklama olayını kendince soruşturmuş ve bu soruşturmanın sonuçları konusunda da Yılmaz'ı bilgilendirmişti. Ancak Yılmaz'ın bu konuda hangi tercihi yaptığını hâlâ bilmiyordu.

Mehmet Eymür'ün şimdi ikinci bir tercih daha yaptırması gerekti ve bu da en az ilki kadar zordu. Seçimi yapacak olanlar MİT müfettişleri ve giderek teşkilatın üst düzey yönetimiydi. Çünkü Ankara'daki MİT Karargâhı'ndan iki müfettiş, kamuoyuna da yansıyan bazı özel olayların yanı sıra yumruklama olayını da soruşturuyordu. Eymür, bir süre önce "Karargâh"tan soruşturmanın gidişatını bildiren mesajlar almıştı.

Sönmez Köksal'ın MİT Müsteşarlığı döneminde kapanan dosya, teşkilattaki yönetim değişikliğiyle Şubat 1998'de yeniden açılmıştı. MİT yönetimi, Eymür'e Budapeşte'deki yumruklama olayında adı geçen Macar İsmail'i tanıyıp tanımadığını ve Yeşil'i hangi operasyonlarda kullandığını soruyordu. *Zaman* gazetesi yazarı Faruk Mercan, 12 Nisan 2000 tarihli yazısında dosyanın yeniden açıldığı süreci ve bu süreçte Ankara ile Washington arasında yaşanan gerginliği şöyle anlatıyordu:

"4 Şubat 1998 günü Ankara'ya bir mesaj geçen Eymür, Başbakanlık Teftiş Kurulu Başkanı Kutlu Savaş'ın raporuna karşı sert bir çıkış yapıyordu:

"Başbakan tarafından bir rapor açıklanıyor. Bu raporda ben sanki teşkilatın bir mensubu değil de, kendime çalışan bir kişiymişim gibi ismen teşhir edilerek çok ağır bir şekilde suçlanıyorum. En kanlı katil Yeşil trilyonlarca paraları yöneticilerine vermiş, yöneticisi kim? Mehmet Eymür. Yeşil'i emniyetten kim kurtarmış? Mehmet Eymür. Yeşil'i MİT'te kim tedavi ettirmiş? Mehmet Eymür. Beni arayan Kutlu Savaş ile konuşuyorum. Bu bilgiler teşkila-

tınızın verdiği bilgiler, diye bana cevap veriyor. Artık teşkilat adına yürüttüğüm faaliyetlerle ilgili gizlenecek hiçbir husus kalmadığından yargılanmayı, adalet önünde suçlamalara cevap vermeyi bekliyorum ve arzuluyorum.'

"Eymür, bir süreliğine Ankara'ya gelmek için de izin istiyordu. Ankara'dan 6 Şubat 1998 günü şu mesajı aldı: 'Kutlu Savaş'ın kullandığı bilgilerin teşkilat (MİT) tarafından verilen bilgiler olduğu şeklindeki beyanlarının, sizi tahrik ederek konuşturmaya yönelik olduğu değerlendirilmektedir. Kutlu Savaş'a verilen bilgiler sizce de malum olan arşivlerimizdeki kayıtlı bilgiler olup aleyhe değil, tamamen leyhe yöneliktir. Sizin daha önce geçirdiğiniz deneyimler ve bunca yıllık servis mensubu olmanız, bu tür tahriklere kapılmanız için yeterli nedendir. Sizi arayan Kutlu Savaş ile konuştuğunuzu belirtmektesiniz. Anılan ile yaptığınız görüşme raporu ile şahsın tutumu ile ilgili şahsi değerlendirmenizi de bildiriniz. Bu aşamada Ankara'ya gelmenize gerek yoktur (menfi).'

"16 Mart 1998 günü cevap vermesi istenen sorular Yeşil ile ilgiliydi. MİT müfettişleri Eymür'e şu soruları yöneltiyordu:

"1) Mahmut Yıldırım ile ilk kez ne zaman tanıştınız? Yeşil'i size kim tanıştırdı? 2) Yeşil'in dosyasında kendisi ile temas kurulmaması için İç İstihbarat Başkanlığı'nın 17 Mart 1992 tarihli emri bulunmasına rağmen adı geçeni neden tekrar ele aldınız? 3) Yeşil'in kullanıldığı operasyonlar hangileridir? Yurtdışında bazı operasyonlarda kullanıldığı bilinen Yeşil, yurtiçinde hangi operasyon veya görevlerde kullanılmıştır? 4) Yeşil'in yurtdışı operasyonlarda kullandığı sahte belgeler (pasaport, kimlik, ehliyet vs.) nerede yapıldı? 5) Operasyon dönüşü bu belgeler kendisinden alındı mı? İmha edildi ise kim tarafından imha edildi? 6) Yeşil'in Antalya'daki evinin alınmasında katkınız olmuş mudur? 7) Beyrut operasyonundaki görevi esnasında Yeşil'e Beyrut'ta cep telefonu kiralanması emrini siz mi verdiniz? 8) Yeşil'in Antalya'daki evinde teşkilat mensuplarından kimler kalmıştır? 9) İsmail Koçkaya'yı (Mesut Yılmaz'ın yumruklanması olayında ismi geçen Macar İsmail) tanıyor musunuz? Tanıyorsanız kendisi ile ne tür ilişkileriniz olmuştur? 10) Size bağlı operasyon dokümantasyon bölümüne şifahi olarak sahte evrak tanzim edilmesi ve evrakların görev dönüşü imha edilmesi için emir verdiniz mi? 11) Yeşil ile son şahsi görüşmeniz hangi tarihte olmuştur? 12) Kendisi ile yaklaşık hangi tarihten bu

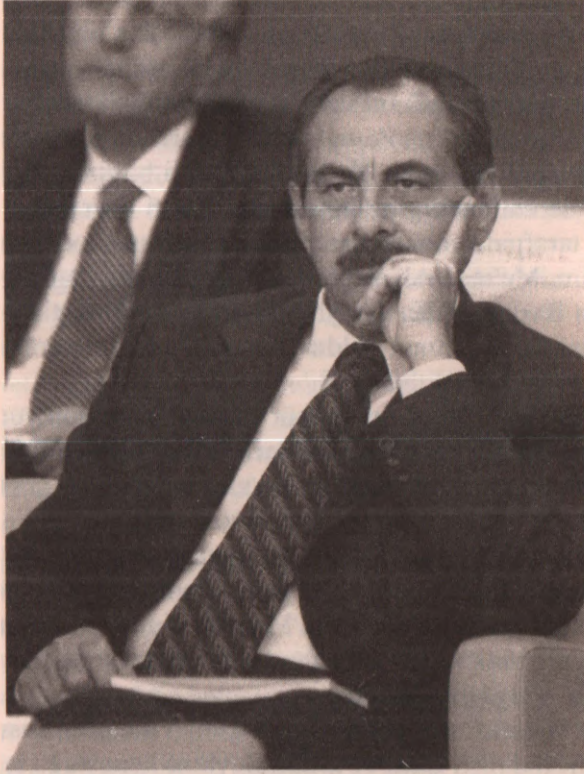
yana telefon irtibatınız olmamıştır?"

"Ancak Mehmet Eymür bu sorulara cevap vermedi. Sert bir çıkış daha yaparak şu cümleleri kullandı: 'Peşin yargılı bir ifade ile ve suçlayıcı tarzda kaleme alınan yazılar tarafımdan, şahsımı ve bir dönemi cezalandırmaya zemin hazırlamak için kasıtlı olarak tertiplenmiş bir işlem olarak algılanmakta ve makama yakışmayan bir tarz olarak görülmektedir. Son seyahatimdeki görüşmede Müsteşar Şenkal Atasagun'un beni otuz seneyi aşkın bir süredir yakinen tanımasına, ailem, özel hayatım dahil hemen her şeyimi bilmesine rağmen, peşin yargılı bir tavırla şahsımla ilgili isnatlarda bulunmasını hayretle dinledim. Zamanın Müsteşarı Sayın Sönmez Köksal, Yeşil kod isimli Mahmut Yıldırım'ın kendi bilgisi dahilinde üç operasyonda kullanıldığını belirtmiştir. Zaten operasyon planları müsteşar tarafından onaylanmış planlardır. Yeşil kod isimli Mahmut Yıldırım, Mehmet Ali Yaprak ve diğer konular, tarafımdan Teftiş Kurulu Başkanlığı'na detaylı olarak ifade edilmiştir. Müsteşar Şenkal Atasagun, Mahmut Yıldırım'ın kullanıldığı operasyonların hepsini gayet iyi bilmektedir.'"²⁹

MİT yönetiminin, Eymür'e Mesut Yılmaz'ın yumruklanması ve Yeşil'le ilgili yönelttiği sorular gerçekten anlamlıydı. Çünkü bu sorular, bir yıl öncesine kadar teşkilatta üst düzey görev yapan bir yöneticiyi töhmet altında bırakan sorulardı.

Aslında Eymür'ün adının Budapeşte'deki yumruklama olayına karışmasının en önemli nedeni, onun bir dönem kullandığı Yeşil kod adlı yarı-sivil eylemci Mahmut Yıldırım'ın Yılmaz'ın yumruklandığı günlerde Macaristan'a esrarengiz bir yolculuk yaptığı bilgisinin ortaya çıkmasıydı.

Veysel Özerdem'in dediği gibi, Yılmaz'ın Susurluk kazasında ölen Abdullah Çatlı ve grubu aleyhine konuştuğu için, bu gruba dahil ya da yakın olan isimlerce yumruklanmış olması akla yatkındı. Ancak Çatlı grubuyla mücadele içinde olduğu bilinen ve bu grubun tam tersine Mehmet Eymür'ün koordinatörlüğünde MİT için faaliyet gösteren Yeşil'in Macaristan'a yaptığı belirtilen seyahat kafaları karıştırmıştı. Bu gizemli seyahatle ilgili bilgiyi ilk ortaya çıkaran *Aktüel* dergisinden Necdet Açı ve Balçıçek İlter oldu. Aktüel muhabirleri, Yeşil'in, Metin Atmaca kimliğiyle Mesut Yılmaz'ın yum-

MİT müsteşarı Şenkal Atasagun'un 1998'in ilk aylarında Washington'da görevli Mehmet Eymür'e yönelttiği sorular iki istihbaratçı arasındaki iplerin tamamen koptuğunu gösteriyordu.

ruklanmasından bir gün önce Budapeşte'ye uçtuğunu yazdılar.³⁰

Aktüel'e göre Yeşil, Yılmaz'ın yumruklanmasından dört gün sonra Türkiye'ye dönmüş, ama aynı gün içinde yine Budapeşte'ye gitmişti. Yeşil, ayrıca saldırının gerçekleştiği tarihlerde eylemi gerçekleştirenlerle defalarca telefon görüşmesi yapmıştı. Yeşil, Budapeşte'ye giderken Ankara Emniyet Müdürlüğü'nce düzenlenmiş "I 850618" numaralı pasaportu kullanmıştı. 23 Kasım'da İstanbul'dan saat 16.40'ta havalanan Macar Hava Yolları (MALEV) uçağıyla Budapeşte'ye giden Yeşil, 28 Kasım'da da Ankara'ya dönmüştü. Yeşil daha sonra yine MALEV'in 15.40'ta Yeşilköy'den havalanan Budapeşte uçağıyla Macaristan'a gitmişti. Bu seyahat sırasında Yeşil kod adlı Mahmut Yıldırım'ın yanında bir başka ilginç kişiliğin daha bulunduğu belirtiliyordu: Mehmet Eymür'ün denetiminde MİT'e çalışan Duran Fırat.

Eymür, Mesut Yılmaz'ın yumruklanması olayının üzerinden dört yıl geçtikten sonra da "Yeşil'in bu işte parmağı olmadığını" söyleyecekti. Eymür, Washington'daki görüşmemizde Yeşil'in gizemli Macaristan seyahati konusunda ise, "O Macaristan'ın M'sini bilmez. O dönemde Beyrut'a gitmişti," diyordu.

MİT yöneticisi, bu sözleriyle uçuş kayıtlarında görülen ve Su-surluk olayını soruşturan Başbakanlık Teftiş Kurulu Başkanı Kutlu Savaş'ın da açıklamasına konu olan seyahatin gerçekleşmediğini belirtmiş oluyordu. Peki doğru olan hangi seçenektir? Yeşil o tarihte –yani 23 Kasım 1996'da– Budapeşte'ye mi, yoksa Beyrut'a mı gitmişti?

Hâlâ gizemini koruyan bu olayı biraz olsun aydınlatabilmek için 1 Aralık 1996 tarihinde düzenlenmiş bir MİT notuna bakmakta yarar var. Bu not, Yeşil'in görev aldığı Öcalan operasyonu için Beyrut'a yapılan seyahatin ve operasyonun detaylarını konu alıyor. Mahmut Yıldırım'la birlikte beş kişinin katıldığı bu operasyon Yeşil'in gerçek soyadı olan "Yıldırım" adıyla gerçekleştiriliyor.³¹

MİT notuna göre operasyon şefi ... ile görevliler ..., ..., ...'nin yanı sıra elemanlar Metin Atmaca ve ... 23 Kasım 1996 tarihinde saat 20.00 sularında Beyrut'a ulaşmışlardı. Notta, MİT görevlilerinin üç grup halinde Beyrut'a hareket ettiği belirtiliyor ve şöyle deniyordu:

30. *Aktüel*, 23 Ekim 1997.

31. *Yeni Şafak*, 8 Aralık 2000.

"..., ve ile elemanlar ..., Metin Atmaca ve ...'den oluşan görev ekibi, 23 Kasım 1996 günü üç ayrı grup halinde Beyrut'a hareket etmiştir.

"Birinci grubu teşkil eden ... ve ..., Başbakanlık Uzmanı (teknik elemanı) maskesini kullanarak, 23 Kasım 1996 günü saat 06.30'da aktarmalı olarak Ankara-İstanbul-Paris hattından, uçakla görev bölgesine hareket etmiş ve aynı gün saat 20.00'de Beyrut Havaalanı'na inmişlerdir.

"Dışişleri Bakanlığı kuryesi maskesine sahip ikinci grup personel ve ..., 23 Kasım 1996 günü saat 16.30'da THY uçağı ile Lübnan/Beyrut'a intikal etmiş, yine aynı tarih, saat ve uçak ile, ayrı olarak alacaklarını tahsil etmek maskesiyle (tüccar) elemanlar, Metin Atmaca ve ... de Lübnan/Beyrut'a hareket etmişlerdir."

Bu nota göre de Yeşil, Yılmaz'ın yumruklandığı tarih olan 24 Kasım'dan bir gün önce Beyrut'a uçmuş ve orada beş gün kalmıştı. Oysa *Aktüel* dergisi, uçuş kayıtlarına dayanarak Yeşil'in aynı tarihte Budapeşte'ye gittiğini yazıyordu. Üstelik çakışan bir tarihte Yeşil'in Budapeşte ya da Beyrut seyahatini gerçekleştirdiği pasaport da aynı isim üzerine düzenlenmişti: Metin Atmaca.

Bir kişi aynı anda iki yerde olamayacağına göre bu bilgilerden biri yanlıştı. Macaristan seyahatiyle ilgili tartışmaların alevlendiği sırada Yeşil'in Budapeşte seferini gizlemek için uçuş listelerinin ve gümrük kayıtlarının değiştirildiği iddiaları ortaya atıldı. Bu iddialara göre birileri, amacı pek açık gibi görünen Macaristan seyahatinin üzerini örtmeye çalışıyordu.

ANAP Genel Başkan Yardımcısı Yaşar Okuyan da bu tartışmalar sırasında Yeşil'in diplomatik pasaportlu iki yetkili tarafından VIP salonundan çıkarıldığını doğruluyor, ancak Budapeşte yerine Beyrut'a uçtuğunu söylüyordu.

Yukarıda bir bölümünü okuduğunuz MİT'in notunun 1 Aralık 1996 tarihinde yazıldığı hesaba katılırsa kayıtların değiştirilmiş olma ihtimali ortadan kalkıyordu. Çünkü not, Yeşil'in Budapeşte'ye gittiği iddialarının ortaya atılmasından çok önce düzenlenmişti. Ancak bu da paradoksu çözecek ipucu değildi ve bu aşamadan sonra Yeşil'in birden fazla pasaport –hatta aynı adla birden fazla pasaport– kullandığı olasılığı gündeme geliyordu. Yeşil'in bu pasaportlardan birini gerçek seyahatini yapmak üzere, diğerini de, aslında yapmadığı bir seyahati kayıtlandırmak üzere kullanmış olması

muhtemeldi.

Bu olasılıklardan hangisi doğru olursa olsun Yılmaz'ın yumruklanması olayına Mehmet Eymür'ün adı bulaşmıştı. Yılmaz'a saldırının arkasında kimlerin olduğunu açıkladığını belirten Eymür, buna rağmen "Yeşil'in Macaristan seyahati" ile ilgili iddialar nedeniyle bir hayli yıpranmıştı. Washington'da Legal İşler Müdürlüğü'ne atandığı dönemde MİT'in kendisi hakkında açtığı soruşturma da buna tuz biber ekmişti. Artık MİT yönetiminin kendisini gerçekten istemediğini düşünüyordu. Nitekim önce Washington'dan Ankara'ya çağrılıp Şeker Fabrikaları Genel Müdürlüğü emrine atanan Eymür'ün, ardından istifası istendi. Acaba yumruk davası Mesut Yılmaz'la Mehmet Eymür arasındaki uçurumları keskinleştirmiş miydi? Güvenlik bürokrasisindeki genel kanıya göre Başbakan, Müsteşar Şenkal Atasagun'a çok güveniyor ve onun örtülü ya da açık taleplerini yerine getirmekte bir sakınca görmüyordu. Zaten Tansu Çiller döneminde pasifize edilen Şenkal Atasagun'un Londra'dan çağrılıp MİT Müsteşarlığı'na getirilmesi de Yılmaz'ın isteği ve çabasıyla olmuştu. Atasagun'un Müsteşarlık'tan sonra eski dostu Eymür'le arasının açıldığı düşünülürse Eymür'ün Şeker Fabrikaları'na atanmasında Yılmaz'a sunulan isteklerin etkisi olmuş muydu? Eymür'ün kendi anlatımına göre, Yılmaz'ın kendisine Washington ataması sonrasında, "Mehmet Bey sizden çok şey bekliyoruz. Sizinle yine çalışacağız," demesi politik bir yanıltmacadan mı ibaretti?

Aslında bütün bunlar cevabını kendi içinde taşıyan sorulardı.

Washington'daki Legal İşler Müdürü'nün belli belirsiz gülümseyişinin üzerinden iki yıl geçmişti. Ve Müdür bu kez ABD'ye yerleşmiş bir Türk vatandaşı olarak evriminin bir parçası olan iki yıl öncesini anımsayıp gülümsüyordu. Ve anımsadıkça da gülümseyecekti.

MİT'in Bin Ladin Avı

Kuzey Virginia'nın Langley kentinde bulunan CIA merkezi her zamanki günlerinden birini yaşıyordu. Burası ABD'nin dört bir tarafında görev yapan yaklaşık 25 bin CIA görevlisinin yönlendirildiği merkezdi. Ayrıca dünyanın farklı bölgelerinde istihbari ve operasyonel faaliyet yürüten yabancı istasyon şefleri, memurları ve elemanları da buradan gönderilen şifreli ya da açık mesajlarla komuta edilmekteydi.

Merkez, bir süredir Amerikan hedeflerine karşı saldırılar gerçekleştiren Suudi kökenli İslamcı şebeke lideri Usame Bin Ladin'in peşindeydi. Kenya ve Tanzanya'daki ABD Büyükelçiliği binalarının bombalanması olaylarının zanlısı olarak aranan Bin Ladin, Birleşik Devletler'in "dünyada en çok aranan kişiler" listesinin ilk sırasını işgal ediyordu. Kuşkusuz bu sıralamanın biçimlenmesinde stratejik araştırma birimlerinin, gizli servisin verdiği bilgiler doğrultusunda hazırladığı raporların etkisi vardı.

Afganistan'daki Taliban yönetimi tarafından korunduğu bilinen Bin Ladin 1999 yılının Ekim ayında Birleşmiş Milletlerce Taliban'dan resmen istendi. Ancak bu talep reddedildi. Washington istediği adamı yine alamamıştı. Bin Ladin ABD için gerçekten önemliydi. Öyle ki Afganistan ve Sudan'ın 1998 yılında Tomohawk füzeleriyle bombalanmasını gerektirecek kadar...

Amerika, Bin Ladin'i ele geçirmek için Körfez Savaşı'nda kullanılan yöntemin bir benzerini uyguluyor ve bir taraftan Afganistan ve Sudan'ı bombalarken diğer taraftan ajanlarını Suudi kökenli İslamcıyı yakalayıp getirmeleri için seferber ediyordu. Gerçi CIA, Körfez Savaşı'nın ortalarına doğru Politik İstihbarat ve Araştırmalar Merkezi'nin raporu doğrultusunda Saddam'ın bulunduğu yerde yok edilmesi emrini geri çekmiş ve bunu Riyad'daki komutanlara iletmışti. Bu bir hava savaşı olmaktan çok bir stratejik oyuna dönüşmüştü ve Irak liderinin öldürülmesi, diktatör eğilimli başka isimlerin başa geçip Ortadoğu'yu tehdit etmesi sonucunu doğurabilirdi Amerikalılara göre. Hangi yöntem uygulanırsa uygulansın ABD, Bin Ladin'e ulaşamadı. Ladin, Amerikalılar için uzak bir yıldız gibiydi. Ancak böylesi bir dönemde -1999'da- CIA merkezine ulaşan ilginç bir teklif Amerikalıların ilgisini çekecekti. Bir süre önce Ankara'nın yolladığı bir mesaj ABD Gizli Servisi'nin üst yönetimini heyecanlandırmıştı.

Türkiye, CIA'in hararetle aradığı Usame Bin Ladin'i yakalayıp

Washington'a teslim edebilecek adamı tanıdığını ve CIA'in onayı durumunda bu süreci başlatabileceğini söylüyordu. Bu şifahi mesaj, MİT Müsteşarı Şenkal Atasagun tarafından CIA Başkanı'na Langley'de iletilmişti.³²

CIA yönetimi, Ladin'i yakalayacağı düşünülen kişinin adını da Atasagun'dan öğrenmişti: Kaşif Kozinoğlu. Langley, Kozinoğlu hakkında adından başka şeyler de öğrenmişti, ama ona ilişkin daha detaylı bilgilere gereksinim duyduğu da bir gerçektir. Amerikalılar, Bin Ladin'i yakalaması umulan adamı gerçekten merak ediyordu.

Kimdi bu adam? Türk Gizli Servisi için nerelerde ve nasıl faaliyet gösteriyordu? Eğer yurtdışında faaliyet gösteriyorsa –ki Bin Ladin'in yakalanmasını sağlayacak haber ağı ve operasyon gücüne sahip olabilmek için Anadolu'nun dışına çıkmış olmak gerekirdi– bilgi kaynakları ve operasyon elemanları hangi bölgelerde çalışıyordu?

Kozinoğlu, bir süredir MİT'e çalışan eski bir Özel Harpçi'ydi. Genelkurmay Başkanlığı'na bağlı olarak faaliyet gösteren Özel Kuvvetler Komutanlığı, güvenlik bürokrasisi çevrelerinde –eski adından esinlenerek– Özel Harp diye anılmaktaydı. Özel Harpçiler, daha çok –yine eski bir Özel Harpçi olan– Yavuz Ataç'ın MİT'te Daire Başkanlığı'na getirildiği dönemde teşkilata dahil oldular. Kozinoğlu, Mehmet Cemal Kulaksızoğlu gibi bu Özel Harpçilerin ilk örneklerindendi. Ama Kulaksızoğlu'ndan çok daha aktif ve işine bağlı biri olarak biliniyordu.

Kaşif Kozinoğlu, göreve başladıktan kısa bir süre sonra pek imrendiği Yavuz Ataç'ın kontrolünde Asya'da faaliyet göstermeye başladı. Kozinoğlu'nun Doğu Türkistan'da Çin Halk Cumhuriyeti'ne karşı bağımsızlık mücadelesi veren militanlara silahlı eğitim verdiği söylendi. Kozinoğlu'nun adının 1995'te bir Avusturya şirketinden yapılacak şaibeli bir silah alımı olayına da karıştığı öne sürülüyordu.

MİT Kontr-Terör Başkanlığı döneminde Kaşif Kozinoğlu'yla çalışan Mehmet Eymür, daha sonra bu silah alımı sırasında Kulaksızoğlu ve Kozinoğlu ekibinin MİT'i dolandırdığı yargısına varmıştı. Eymür, zaten oldum olası Kozinoğlu'nu sevmezdi. Onun, Yavuz

32. Mehmet Eymür, Amerikan Gizli Servisi'ne Ladin'in yakalanması için bir proje sunduğunu söylüyor ve ekliyor: "Bu proje mantıklı tutarlılıktan bütünüyle yoksundu."

Ataç'ın çevresindeki "istikrarsız tinsel yapıya ve çapraşık ilişkilere sahip kişiliklerden biri olduğunu" düşünürdü. Bunu doğrulayacak maddi belirtileri kendi ölçeğinde elde etmişti. Eymür, bu belirtilerin etkin nedenlerinden olan bir olayı MİT'teki görevinden ayrıldıktan sonra kurduğu internet sitesinde şu sözlerle anlatıyordu:

"1995 yılının Eylül ayı... MİT'teki 'Özel Kuvvetler orijinli' emekli subaylar, Orhan Çoban, Yavuz Ataç ve Kaşif Kozinoğlu, Genelkurmay'dan gelen bir talep üzerine özel bir silah alımı ile uğraşıyorlar. Moskova'da bürosu bulunan bir Avusturya şirketi, üst düzey bir Rus generalinin elinde bulunan 1500 adet RPO silahını Türk Silahlı Kuvvetleri'ne teklif etmiş ve bu maksatla Genelkurmay ve Kara Kuvvetleri Komutanlığı'nda görüşmeler yapılmış. Silah, TSK'nın ilgisini çekiyor. Ancak söz konusu silahların, ihale yolu ile açık olarak satın alınması mümkün değil. MİT'teki emekli subaylar, Sovyet yapısı silahların Türkiye'deki pazarlayıcılarından TEM Şirketi sahibi Aydın Köstem ile irtibat kuruyorlar. Aydın Köstem eski görevlerinden tanıdıkları, mutemet bir şahıs. Mehmet Cermal Kulaksızoğlu ve Rüzgâr Güvenlik'in sahibi İrfan Özcan'la aynı ekipten. Aydın Köstem, 'deneme maksadı ile kullanılacak 3 çift RPO silahını bizzat kendisinin Moskova'ya giderek, getirebileceğini, bunun toplam maliyetinin 20-25 bin dolar olacağını' söylüyor. MİT'çi emekli subaylar, MİT örtülü ödeneğinden 15 bin dolar alarak Aydın Köstem'e veriyorlar. Aralık 1995'e kadar Aydın Köstem'den ses seda çıkmıyor. Köstem, 10 Aralık 1995'te MİT'teki muhataplarını arıyor. 'Avusturya şirketi deneme maksadı ile ilk etapta, 10 çiftten aşağı silah vermeyi kabul etmiyor,' diyor ve bu silahları getirebilmek için 35 bin dolar daha para istiyor.

"MİT'çi emekli subaylar, bu hususu Genelkurmay yetkililerine ilettiklerini ve kendilerine 'Sayın Genelkurmay Başkanı bu konuya çok önem veriyor, 35.000 ABD dolarının da teşkilatınızca ödenmesi uygun olur' dediklerini rapor ediyorlar. Sonra ne mi oluyor? Aydın Köstem, silahları temin edemediğini ve parayı harcadığını söylüyor. Yani banka dolandırıcılığından sabıkalı Kulaksızoğlu ekibi MİT'i de dolandırıyor."

Özetle Kozinoğlu, bir dönem birlikte çalıştığı Eymür'e göre pek muteber bir kişilik değildi. Eymür, bu nedenle Kozinoğlu'nun Usame Bin Ladin'i yakalayacak adam olarak CIA'e sunulmasına kendince anlam verememişti. MİT yönetiminin bir süredir sık sık

tekrarlanan yanlışlardan birini yaptığına inanıyordu. Eymür'ün bu tür uygulamalara tepki göstermesi MİT'le ipleri koparmasına neden olmuştu. Kaldı ki şimdi, ilişkisini bütünüyle kestiği teşkilatının üst yönetiminin tasarruflarını daha bağımsız bir şekilde eleştirme hakkını elde ettiğini düşünüyordu.

Şu halde Eymür kişisel evrimini MİT'teki görevinden ayrıldıktan sonra da sürdürüyordu. Zaten kırıncı ve MİT'ten istifaya zorlanıp ABD'ye yerleşirken evrimini tamamlamak için yeni bir savaş yöntemi benimsemeye karar vermişti. Şeker Fabrikaları Genel Müdürlüğü emrine atanmak üzere Ankara'ya geldikten sonra Kanal D'nin sorularını yanıtlarken, "mücadelesine farklı yollardan devam edeceği"nin mesajını neredeyse açık açık vermişti. Nitekim ABD'ye yerleşir yerleşmez kurduğu sitede ilginç yayınlar yaparak kamuoyu oluşturmayı ya da en azından dikkatleri üzerine çekmeyi başarmıştı. Mehmet Eymür hırslı biriydi ve MİT yönetimiyle olan husumeti onun emekliliğinden sonraki tepkilerinin de belirgin gerekçesi olacaktı. Kozinoğlu'nun CIA'e Bin Ladin avcısı olarak sunulmasına gösterdiği tepkinin de...

Kaşif Kozinoğlu, MİT yönetimine göre Asya'da pek çok faaliyete katılmış, çevresi geniş, ilişkileri güçlü bir elemandı ve bölgede başarılı olması işten bile değildi. Kozinoğlu'nun hareketli yapısı, Mart 1995'te kaçırılan MİT elemanı Tarık Ümit tarafından, "manyak, psikopat" sıfatlarıyla niteleniyordu.

MİT yönetiminin CIA'e –deyim yerindeyse– Bin Ladin dedektörü olarak lanse ettiği Kozinoğlu, Bin Ladin'in korunduğu Afganistan bölgesinde Taliban karşıtı Özbek Lider General Raşid Dostum'un birliklerini eğitmişti. Belki MİT, Kozinoğlu'nun bu eğitmenlik dönemi ya da bizce bilinmeyen operasyonel faaliyetleri süresinde edindiği ilişkilerin Usame Bin Ladin çalışmasında etkili olacağını düşünmüştü. Bin Ladin'in Kozinoğlu'nun dahil olduğu bir operasyonla yakalanması pek tabii bir ihtimaldi. Ve istihbarat dünyasında her gerçeğin başlangıçta yalnızca bir olasılık olduğu, işte tam da bu yüzden her ihtimalin kimi zaman gerçek statüsünde değerlendirilmesi gerektiği deneyimle bilinirdi. Olasılığın gerçeğe dönüşüp dönüşmeyeceğini anlamak için beklemek gerekecekti.

Langley, bir taraftan olasılık/gerçek diyalektiğini göz önüne alarak bekleyip görmeyi yeğlerken, diğer taraftan da kendi operasyonel çalışmalarına devam etme kararı almıştı. Acaba Bin Ladin

yakalanabilecek miydi ve yakalanırsa hangi koşul ABD'nin bu hedefinin etkin nedeni olacaktı?

Zaman şimdilik pek gizemliydi. CIA, Bin Ladin'in kendisi yerine adamlarının Türkiye'deki ABD Büyükelçilikleri'nde eyleme gireceği bilgisini edinebilmişti sadece. Ve MİT'ten de bu konuda detay istemişti.

Bütün bunlar dünyanın en güçlü istihbarat örgütü olarak nitelenen CIA'in ve –çeşitli açılardan değerlendirilen– Kozinoğlu'nun Bin Ladin'le ilgili çalışmaları konusunda yeterince ipucu veriyor olmalıydı. Bin Ladin, şu ana kadar Kozinoğlu ya da bir başka vasıta ile geçirilememişti ve dahası Washington'a göre giderek daha büyük bir tehlike haline geliyordu.

Bin Ladin'le ilgili operasyon ya da operasyon niyetinin sonucu ne olursa olsun Mehmet Eymür Langley'deki sunumu duymuş ve hemen eleştirmeye başlamıştı. Ancak Eymür bu konuyu sitesi ATİN'de açıklamayı pek düşünmemişti. Devlet sırrı kapsamında değerlendirdiği başka pek çok konuyu açıklamayı düşünmediği gibi...

Bu noktada, Mehmet Eymür, hem ATİN'deki açıklamalarıyla hem de görüşmemizdeki yaklaşımlarıyla bir dönem hizmet verdiği devleti yıpratmak ve benzeri amaçlara hizmet edecek "sınırsız bir bilgi alanı" değil, daha çok kişisel görüş ayrılıklarından beslenen ve yine o kişisel amaçlara hizmet edecek "sınırlı ve hatta dar bir bilgi alanı" açıyordu. Bunu onun devletçi hizmet anlayışı ve devletçi mantığıyla izah etmek mümkündü. Eğer MİT yönetimine yönelik bir kızgınlığı olmasa Eymür'ün hiç ağzını açmaması şaşırtıcı olmazdı.

Dolayısıyla Türkiye'de kamuoyunun, devletin yanlış olduğuna inanılan uygulamalarının açığa çıkması için bu tür kişisel tepkileri beklemesi gerekiyordu. Bir başka deyişle 15 ya da 20 yılda bir ortaya çıkacak olan Mehmet Eymür ve onun gibi isimlerden her birinin kişisel evrimini...

Ağar'la Bitmeyen Kavgası

Eymür'ün söz ettiğimiz evrimi boyunca yıldızının barışmadığı isimlerin başında Mehmet Ağar geliyordu. Aslında bunun pek çok sebebi vardı ve bu sebeplerden bir kısmı Ağar'ın, bir diğer kısmı da Eymür'ün özgeçmişinde gizliydi. İkisinin geçmişlerinde birçok ortak nokta vardı.

Sözelimi her ikisi de baba mesleğini seçmişti. Ayrıca adaşıtlar. Ve hepsinden önemlisi her ikisinin kişisel tarihi de başarılar ve hatta ani yükselişlerle doluydu.

Aradaki en belirgin fark Eymür'ün Ağar'dan tam sekiz yaş büyük olması ve Ağar'ın ilk zamanlar ona bir ağabey gözüyle bakmasıydı. Tabii bu bakış, Birinci MİT Raporu'nun ortaya çıkmasından sonra tamamen değişmişti.

Mehmet Ağar, bu raporda adının geçmesinden önce Emniyet'te hızla parlayan bir yıldızdı. Gerçi bu yükseliş raporun ortaya çıkmasından sonra da devam edecekti ama Eymür'ün raporu Ağar için kısa süreli bir duraklama döneminin başlamasına neden olmuştu.

1951 yılında Elazığ'da doğan Mehmet Ağar'ın "Zülfikâr Ağa" olarak bilinen babası gibi polislik mesleğini seçmesi anlamlıydı. Anlamlı olan bir başka şey de Mehmet Ağar'ın o dönemde ya devlete etkin ve güçlü bürokrat yetiştiren ya da Mahir Çayan, Abdullah Öcalan, Hüseyin Velioğlu gibi örgüt lideri kazandıran bir okuldan, yani Ankara Siyasal Bilgiler Fakültesi'nden mezun olmasıydı.

1972'de mezun olduktan sonra, Emniyet Genel Müdürlüğü ve Cumhurbaşkanlığı koruma biriminde polisliğe başlayan Mehmet Ağar İznik, Selçuk, Torul ve Derince Kaymakamlığı yaptıktan sonra İstanbul'a atandı. Onun için asıl yükseliş de Şükrü Balcı ile tanıştığı bu kentte gerçekleşti.

İstanbul'da Siyasi Şube Müdür Yardımcılığı ile Personel ve Asayiş Şube Müdürlüğü görevlerinde bulunan Ağar, Mehmet Eymür'ün kaleme aldığı Birinci MİT Raporu'ndaki iddialar üzerine İstanbul'dan uzaklaşmak zorunda kalacaktı. Ağar'ı ve ayrıca raporu hazırlayan Mehmet Eymür'ü bu kadar etkileyen Birinci MİT Raporu'nda Şükrü Balcı, Ahmet Ateşli ve Ünal Erkan'ın himayesinde İstanbul polisinin karmaşık ilişkileri gözler önüne serilmeye çalışılıyordu. Raporun İstanbul Emniyeti'nin üst düzey yöneticileriyle ilgili bölümünde şöyle deniyordu:

"h) Esasen Ünal Erkan başkanlığındaki İstanbul Emniyet Müdürlüğü üst düzey kadrosu İstanbul'daki yeraltı dünyasıyla yakın

Eymür'ün yıldızının barışmadığı Mehmet Ağar Susurluk kazasının ardından sık sık mahkemelere ifade verdi.

ilişki içindedir. Bu ilişkinin en büyük koordinatörü emekli Cinayet Masası Şefi Ahmet Ateşli ve Müdür Yardımcısı Mehmet Açar'dır. Ahmet Ateşli, 1 Kasım seçimleri için DYP'den aday olmuş, Mehmet Açar da aynı partiden milletvekili olmayı düşünürken bilahare bundan vazgeçmiştir.

i) Banker Bako olayındaki gelişmeler ve İstanbul Emniyet Müdürlüğü'ndeki tayinler üzerine Gayrettepe Emniyet Müdürlüğü'nde 8 Ekim 1987 akşamı geç saatte İbrahim Kılıç'ın da katıldığı bir durum değerlendirmesi ve izlenecek strateji toplantısı yapılmış, toplantıya Dünder Kılıç'tan para aldığı için bir ara açığa alınan polis memuru Tuncay Katircioğlu ile gelen İbrahim Kılıç saat 1.30'a kadar Gayrettepe'de kalmış ve bu saatte Mercedes otosu ile gitmişlerdir. Toplantı Mehmet Açar'ın odasında yapılmıştır.

j) Banker Bako olayının açığa çıkmasından sonra Dünder Kılıç'ın kızı ve damadı Uğur (ikisi de aynı isimde) ile kız kardeşi (aynı zamanda Of'lu İsmail'in eşi) Türkiye'yi terk etmişler ve İspanya'ya yerleşmişlerdir.

k) İstanbul Emniyeti'nde ve yeraltı camiasında Bako olayı ve bu olaya bağlı olarak diğer yolsuzlukların meydana çıkmasından büyük tedirginlik duyulmakta, özellikle Bako olayının aldığı 'politik' şekil rahatsızlık vermektedir."³³

Eymür'ün kaleme aldığı bu cümleler DYP ve onunla uzantılı olduğuna inanılan polis şefleri ile yeraltı dünyasının isimlerini deşifre etme amacını taşıyordu. Raporun bir başka kısmında adı geçen Hüsamettin Cindoruk Süleyman Demirel'in sağ koluydu. Mehmet Eymür bu raporu teknik kriterlere (Bulgaristan'da edindiği bilgiler, telefon dinleme ve takip faaliyetleriyle yapılan tespitler) dayanarak yazmıştı. Ancak diğer taraftan rapor –en azından dönemin Başbakanı Turgut Özal açısından– ANAP'ın siyasi rakibi DYP'nin bitirilmesini de hedef alıyordu.

Belki de raporun asıl hedefleri daha yüksek mevkilerdeki isimler olduğu için Mehmet Açar, aleyhine yazılanlardan pek etkilenmedi ve 1988'nin başında Ankara Emniyet Müdürlüğü'ne getirildi. Mehmet Eymür, "yanlış ilişkiler içinde bulunduğunu ve gayri kanuni işler yaptığını ileri sürdüğü" bu bürokratin rapordaki net ifadelerle rağmen yükselmesine bir anlam veremedi. Ama aslında bu-

nun nedenini çok iyi biliyordu. Özal'ın istihbarat dünyasındaki gözdesi nasıl ki Hiram Abas ve onun yardımcısı Mehmet Eymür'se polisteki favori isimlerinden biri de Mehmet Ağar'dı. Ağar bu şanslı Ankara Emniyet Müdürü olduğu dönemde Semra Özal'ın hiçbir programını kaçırmayarak kazanmıştı, hatta bu nedenle adı "Papatya Bürokrat"a çıkmıştı.³⁴

Eymür'le Ağar benzer bir anti-diyalektik karşıtlığı Tansu Çiller'in Başbakanlığı döneminde de yaşayacaktı. Eymür, 1994'te MİT'e tekrar çağrılıp etkin bir göreve atanırken Çiller'leri de Ağar konusunda sürekli uyarıyordu. Çünkü Ağar o dönemde Emniyet Genel Müdürü olarak olağanüstü yetkilere sahipti ve Eymür Ağar'ın bu yetkileri kötüye kullandığına inanıyordu. Eymür, yıllar sonra o dönemi sitesi ATİN'de anlatırken Mehmet Ağar'la kendisini aynı yapının içine dahil etmek isteyenlere bunun tersini ispatlamak için onunla olan çatışmasını kanıt olarak gösterecekti.

Eymür, Ağar'la arasındaki yegâne şeyin "bir uçurum" olduğunu düşünüyordu. Onun hakkında yazdıkları bunun bir kanıtıydı:

"Susurluk'un aydınlatılması için ne kadar çaba sarfettiğim, tarihi yanılanlar ne kadar uğraşırsa uğraşsın, elbet bir gün anlaşılacaktır. Zaten bütün olayların, hakkımda yayılan bütün menfi bilgilerin temeli bu nedene dayanmaktadır. Görevimi doğru yaptım, bozuk düzenin bir parçası olmadım ve çıkar ilişkilerini bozdu, bütün suçum bu...!

"1996'nın son günleriydi. Ben, Kontr-Terör Merkezi'nin yöneticiliğini yapıyordum. Susurluk olayı bütün haşmetiyle halen gündemdeydi. O günlerde Doğu Perinçek, 'Çiller Özel Örgütü' diye yeni bir örgüt lafı ortaya attı. Örgütün üst kadrosunda ben de yer almıştım. Hem de kimlerle, Mehmet Ağar ve Abdullah Çatlı ile beraber. Tansu Çiller'i sadece iki kez görmüştüm. Biri resmi bir yurtdışı gezisindeki toplantıda, diğeri ise bir faaliyetle ilgili Başbakanlık Konutunda. Ne Tansu Hanım ne de eşi Özer Bey benden özel bir istekte bulunmuş, ne de ben kendilerine özel bir hizmet vermiştim. Mehmet Ağar ve Abdullah Çatlı ile aynı grup içinde olmam ise cahil bir insanın, küçük bir çocuğun bile inanmayacağı bir yalandı. Ama kamuoyunu doğru bilgilendirmesi gereken en önemli organizasyonun, yani basının büyük bir kısmı buna inandı veya

inanmış gözüktü.

"Mehmet Ağar'la görevim gereği, hem de Tansu Çiller'in en yakınındaki kişilerden biri olmasına rağmen en büyük mücadeleyi veren bendim. Çiller'ler Mehmet Ağar'ı tanımıyorlar ve onu kullandıklarını veya kullanabileceklerini sanıyorlardı. Tanıdıkları zaman zaten iş işten geçmişti. Devletin üst yönetimi ve bakanları ile içli dışlı olan ve Mehmet Ağar'ın takımında yer alan Abdullah Çatlının da durumu malum.

"İşte bu günlerde, yani 1996'nın son aylarında, Almanya'da yayımlanan meşhur bir dergide çıkan haber, MİT'in günlük basın bülteninde de yer aldı:

'İnsafsız Kadın..... Başbakan Yardımcısı Çiller'

Çiller'in arkasındaki adamlar:

Mehmet Eymür - DYP'ye çok yakın. Müsteşar Yardımcısı. Kocasının MİT'teki adamı olarak biliniyor.

Mehmet Ağar- ...

Abdullah Çatlı- ...

"Bu başlıkla verilen yazı iki sayfa kadar malum hikâyeyi işleyerek devam ediyor. Yazıdaki imzalardan biri bir Türk gazetecisine ait. Bildiğim, tanıdık bir isim. Eski bir solcu, Teşkilatın kullandığı gazetecilerden biri. Geri aldılar mı bilmiyorum, o tarihlerde Teşkilatça verilmiş demirbaş bir silah da taşıyor. Haberi okur okumaz o zamanki İstihbarat Başkanı olan Mikdat Alpay'yı aradım ve aramızda şu konuşma geçti:

Eymür: Mikdat bu XX senin iyi adamın değil mi?

Alpay: Evet. Ne oldu?

Eymür: Peki bu adam Teşkilatın elemanı ise nasıl oluyor da Teşkilatın üst düzeyde bir yöneticisi için böyle yalan haber yazabiliyor. Benimle ilgili 'Çiller Özel Örgütü' diye yazı yazmış ve örgütün en başına da beni oturtmuş. Bu cesareti nereden alıyor?

Alpay: Dur sinirlenme yahu, ne yazmış, bilmiyorum.

Eymür: Bugünkü basın bültenini okumadın mı?

Alpay: Yok okumadım, bakayım seni ararım.

Uzunca bir aradan sonra Mikdat Alpay arıyor.

Alpay: Şimdi bu XX'in kendisi haber yazmıyor, bu Türkiye'de gazetelerin yazdıklarını tercüme edip yolluyor. Yani yazıda kendi fikri yok bunun.

Eymür: Olur mu canım. Bir kere fikri olsun veya olmasın yazı-

Eymür Şubat 1994'te MİT'e tekrar döndüğünde iş arkadaşı Şenkal Atasagun ve Mikdat Alpay da etkin görevlerdeydi. Bu üçlüden Eymür 1998'de, Alpay da 2001 de MİT'ten ayrılacak, ancak Atasagun müsteşar olarak görevine devam edecektir.

da imzası var. Ayrıca ben Türkiye'deki haberlerde daha altlardayken bunun haberinde terfi ettirilmişim. Diyelim ki öyle, yani bu haberde sen veya Müsteşar'ın adı geçseydi, bu adam onu da tercüme edip bu şekilde yurtdışında yayımlanan mecmuaya yollayacak mıydı? Bu adam bu yazıları yollarken sizlerden görüş almıyor mu? Ben bunda bir kasıt görüyorum ve XX'den bunun hesabını sorarım. Bu XX, içinde kullanılanlardan değil mi?

Alpay: Evet, bunlar ZZ ile beraber çalışıyorlar. Ama sen şey etme, ben kendisi ile konuşur ikaz ederim.

Eymür: Yahu ikaz etsen ne olacak? Adam yazıyı mı düzeltecek. Olacak şey değil vallahi. Yok bunun hesabını sormak lazım.

Alpay: Yok sen şey yapma, ben konuşurum.

Eymür: Hadi eyvallah."

Eymür'ün yıllar sonra aktardığı bu görüşme, kendisinin Susurluk öncesi ve sonrası dönemde Emniyet'te Mehmet Ağar'a bağlı olarak çalışan ekiplerin yanı sıra MİT içinde de bazı gruplarla gergin ilişkiler içinde olduğunu gösteriyordu. Eymür'ün, gazetecinin kendisini Çiller'le irtibatlandıran haberi üzerine aradığı Mikdat Alpay da yakın iş arkadaşlarından biriydi. Eymür, aslen Malatyalı olan ve uzun yıllardır MİT'te görev yapan Mikdat Alpay'ın kullandığı şahısların bilinçli olarak kendi aleyhine yazı yazdığına inanıyordu. Alpay, Mesut Yılmaz'ın Müsteşar olarak Şenkal Atasagun'u seçtiği dönemde ordunun özel isteğiyle Müsteşar Yardımcılığı'na getirilecekti. Aslında ordu, uzun zamandır Mikdat Alpay'a sempatiyle bakıyordu. Eymür, görevli olduğu dönemde Genelkurmay İkinci Başkanı Çevik Bir, Emniyet Genel Müdürü Mehmet Ağar ve MİT İstihbarat Başkanı Mikdat Alpay'ı birbirine yakın isimler olarak görüyordu. Ve Eymür bu isimlerden her biriyle –yakın iş arkadaşı Alpay da dahil olmak üzere– gizli ya da açık gerginlikler yaşamıştı.

Eymür, Mikdat Alpay'ın MİT adına kullandığını söylediği gazetecinin adını gizlilik ilkesini göz önüne alarak açıklamaktan şiddetle kaçınıyordu. Siyah kod adlı MİT görevlisi olarak tanımlandığı *Hürriyet* gazetesi yazarı Fatih Altaylı'nın ismini deşifre ederken de onun kendi aleyhine yazmasını beklemişti. Tecrübeli istihbaratçı "ajan gazeteciler" konusunda konuşmayı pek sevmiyordu. Tıpkı MİT'i yakından ilgilendiren ve devlet sırrı kapsamında değerlendirilen konularda konuşmak istemediği gibi...

Mehmet Eymür, başka ajan gazetecilerin de olduğunu biliyor ancak ortada geçerli bir neden olmadıkça bu kişilerin adlarını deşifre etmenin anlamsız olduğunu düşünüyordu. Bu yaklaşımı onun, –pek çok emekli MİT görevlisi gibi– gizlilik ilkesi ve ketumiyet anlayışına sadık kalmaya özen gösteren bir eski istihbaratçı olduğunu gösteriyordu. Eymür, sitesi ATİN'den yayın yaparken de devletin çıkarlarına zarar verecek bilgileri açıklamış olmamak için ilkin bir iç muhasebe yapıyordu. Bu muhasebenin ne kadar sağlıklı olduğunu ve şimdiye kadar ATİN'de açıklanan bilgilerin MİT'e ve giderek devlete zarar veren bilgiler olup olmadığını bir de konunun muhatabı karşı taraflara sormak gerekirdi.

Eymür, Ağar'la olan mücadelesinde de benzer bir yöntem izlemişti. Mesela Susurluk'ta hayatını kaybeden Mehmet Özbay kimlikli Abdullah Çatlı'nın gerçek kimliğini yarım saat içinde deşifre ederken bu yöntemi kullanmıştı.

Eymür hem Çatlı'yı, hem de Mehmet Ağar'la ilişkili olan Haluk Kırıcı gibi isimleri uzun süredir takip ediyordu. Ancak Çatlı'nın yakalanmasını sağlayamıyordu. Hatta onun kendisini görevden aldurmaya çalışacak kadar ileri gittiğini düşünüyordu. Diğer taraftan Eymür'ün de –MİT'te Kontr-Terör Merkezi gibi etkin bir birimin başında bulunduğu düşünülürse– özel ilişkiler bağlamında güçlü olduğu görülmüyordu. Eymür'ün MİT mevzuatındaki hükümlere uygun olarak ilişki kurduğunu söylediği isimlerin başında Yeşil kod adlı Mahmut Yıldırım geliyordu. Susurluk kazasından bir süre önce Yeşil'le Çatlı arasında yaşanan gerginlik ikisinin karşı karşıya getirilmek istendiğini gösteriyordu. Yeşil, özel sohbetlerinde "Eymür'ün istediği kişinin kafasını koparırım," diyordu. Belki de Ağar'la Eymür arasındaki gerginlik ikisinin emrinde çalışan Çatlı ve Yeşil arasında da bir negatif elektriklenmeye yol açmıştı.

Eymür'le Ağar'ın kavgası devam ederken her ikisinin kendi teşkilatlarındaki yükselişleri sürüyordu. Daha çok da Ağar'ın...

Ağar, Emniyet Genel Müdürü olduktan sonra Adalet ve İçişleri Bakanlığı görevlerinde bulunmuş ve Refahiyol döneminde meydana gelen Susurluk kazasının ardından İçişleri Bakanlığı'ndan istifa etmişti. Daha sonra DYP'den de ayrılıp bağımsız olarak siyasi hayatına devam etme kararı almıştı. Eymür de tartışmalardan bir süre sonra Washington'da pasif bir göreve atanmış, daha sonra da bu kez MİT içindeki komplikasyonlardan ötürü hizmet verdiği teş-

kilatla bütün bağlarını koparmak zorunda kalmıştı.

Ağar daha sonraki dönemde Susurluk skandalına ilişkin cılız yargılama girişimlerinden her defasında kurtulmayı başaracaktı. Bu Ağar'ın pek hazzedeceği bir gelişmeydi ama diğer taraftan Susurluk'la ilgili tartışmalar onu siyaseten çok yıpratmıştı. Nitekim DYP içinde kotarmayı düşündüğü alternatif siyasi hareket projesi beklenen ilgiyi görmedi. Mehmet Eymür, kişisel tarihinde önemli bir yer kaplayan bir mücadelenin karşı tarafı konumundaki Mehmet Ağar'ı siyasi düzlemde bitirdiğine inanıyor, "Belki yargılanmadı ama artık ona kimse güvenmiyor," diye düşünüyordu.

Sonuç her ne olursa olsun Ağar'la olan mücadelesi kurt istihbaratçının anti-diyalektik evriminde etkileyici ve hatta belirleyici rol oynadı. Belki bu mücadele, Susurluk'un kısmen deşifre edilmesinin bile belirgin gerekçesiydi. Mehmet Eymür, başka bilgileri deşifre etmesine gerekçe olacak mücadelelere de girecekti. Bunlardan en önemlisi MİT Müsteşarı Şenkal Atasagun'la olanıydı. Bir dönem Eymür için dost olan Atasagun şimdilerde bir manevi rakipti.

Eski Dost, Yeni Rakip: Atasagun

İki MİT'çi dost, eşleriyle birlikte Pamukkale'de küçük bir gezinti yaparken çok değil kısa bir süre sonra tıpkı birer düşman gibi karşı karşıya geleceklerini bilmiyorlardı. Yakın bir geçmişe kadar aralarından su sızılmıyordu ve bir süre daha sızmayacaktı. Ancak birlikte çalışmak durumunda kalınca ticari ortaklık yüzünden arası bozulan eski dostlara benzeyeceklerdi.

MİT'çilerden biri, Ankara Bölge Başkanlığı yaparken Birinci MİT Raporu'yla ilgili tartışmalardan ötürü 1987'den beri teşkilatta organik bağı kesilen meslektaşını tekrar MİT'e aldirmek istiyordu. Çünkü eski adıyla Dev-Sol, yeni adıyla DHKP-C'nin, arkadaşına yönelik suikast hazırlığında olduğu bilgisini edinmişti.³⁵

MİT'çi Mehmet Eymür'ün DHKP-C'nin hedefi olması sıradışı bir şey değildi. DHKP-C zaten son dönemlerdeki eylemlerinde tanınmış MİT yöneticilerini hedef alıyordu ve Mehmet Eymür de –Birinci MİT Raporu'ndaki tartışmalardan ötürü– yeterince tanınmış ve hatta yıpranmış bir isimdi. Zaten eski amiri Hiram Abas da bir süre önce Dev-Sol'un üstlendiği bir suikasta kurban gitmişti.

DHKP-C'nin Eymür'ü öldürmek istediği tartışılırken Ankara Bölge Başkanı Şenkal Atasagun'un çabaları sonuç verdi ve Eymür 1994'te MİT'e Özel İstihbarat Daire Başkanı olarak döndü. Eymür o günleri şöyle anlatıyor:

"Tekrar MİT'e döndükten sonra Özel İstihbarat Dairesi'nde göreve başladım. Kısa süre sonra teşkilat içinde bazı komplikasyonlar ortaya çıktı. Bunun üzerine Sayın Müsteşar'la birlikte toplandık. Önlem düşünüldü ve o zamanki Dış İstihbarat Başkanlığı, Operasyon Başkanlığı haline getirildi. Bu birimin başına Şenkal Atasagun tayin edildi ve Özel İstihbarat Başkanlığı da Operasyon Başkanlığı'na bağlandı. Ben de Operasyon Başkanlığı'nda başarımcı haline getirildim. Aslında Şenkal'la 30 yılı kapsayan iyi bir dostluğumuz vardı. Ancak birlikte çalışmaya başlayınca onun kişisel tavırlarından kaynaklanan anlaşmazlıklar oldu. Mesleki anlayışlarımız da pek örtüşmüyordu sanırım ve ben bunu önceleri pek bilmiyordum. Sonuçta anlaşamadık ve ben yeni kurulan Kontr-Terör Merkezi'nin başına geçtim."

35. Mehmet Eymür'ün 1994 yılında MİT'e Şenkal Atasagun aracılığıyla girdiği bilgisi Faruk Bildirici'nin *Siluetini Sevdiğimin Türkiye'si* adlı kitabında Şenkal Atasagun'un portresi bölümünde yer almaktadır.

Anlaşmazlık Kontr-Terör Merkezi'nin kuruluşundan sonra da devam edecekti. Operasyon Başkanlığı ile Kontr-Terör Merkezi'nin senkronizasyon içinde çalışması gereken operasyonlarda bile sürtüşme yaşanacaktı.³⁶

İki MİT'çi daha önce hiç birlikte çalışmamışlardı ama birbirlerini iyi tanıyorlardı. Ve bugüne kadar sürtüşmeye girdikleri, MİT içinde bile duyulmamış, görülmemişti. Ama her ne oluyorsa Atasagun'la Eymür'ün anlaşmazlığı şiddetlenerek devam edecek ve büsbütün ayrışmayla sonuçlanacaktı.

Bu keskin ayrılıktan sonra Mehmet Eymür, internet sitesi ATİN'de eski dostunu "düz, iddiasız, sivriligi olmayan, rahatını seven, fazla çalışmaktan hoşlanmayan bir kişiliğe sahip" diye tanımladı. Atasagun'un Galatasaray Lisesi'ni çift dikiş bitirdiğini ve başarılı bir öğrenci olmadığını savunan Eymür şöyle diyordu:

"Özetlersek çok başarılı geçmeyen bir tahsil hayatı, biri gerçekleşen iki büyük düş. Dışışleri ve eşi İnci. Dışışleri hayalinin gerçekleşmemesi üzerine MİT'e giriş, uzun bir yurtdışı görevi ve bir arpa boyu yol... Atasagun çiftinin çocuğu yok. Onlar başka bir sevgiye ihtiyaç duymayacak kadar birbirlerini seviyorlar."

Eymür internette eski dostuyla birlikte çektiirdiği aile fotoğraflarını yayımlamıştı. 1973 ve 1982'de çekilen fotoğraflarda Şenkal ve İnci Atasagun, Mehmet Eymür ve Hiram Abas yan yana görülüyordu. Karelere daha sonra Eymür'ün ikinci eşi Janset Eymür de dahil oluyor ve böylece iki dost ailenin tablosu Kafkas güzeli Janset Hanım'la tamamlanmış oluyordu. "Her başarılı ya da konuşulan erkeğin ardında sıradışı bir kadın vardır" tezi ciddiye alınırsa Eymür'ün ardında da 1986'dan beri Janset Eymür vardı. Kibarlığı, sıcaklığı ve insan ilişkilerindeki ölçülü tavrıyla bayan Eymür, ünlü istihbaratçının hemen her mecliste gururla takdim ettiğİ bir kişilik haline gelmişti. Eymür'ün ünü Janset Hanım'la evliliğinden sonra -1987'de MİT Raporu'nun yazılmasıyla- artmıştı ama bu bir rastlantıdan öte bir şey değildi. Janset Hanım'ın, Mehmet Eymür'e özellikle Washington ataması ve MİT'ten son kez ayrılma dönemlerinde daha belirgin bir şekilde destek olabildiğini, ya da her zaman var olan desteğinin bu dönemde daha çok sonuç verdiğini söyle-

36. Altıncı Bölüm'de işlenen Öcalan'a yönelik "Yıldırım Operasyonu"nda yaşanan anlaşmazlıklar anımsanmalı.

mek mantık dışı olmayacaktı.

Eymür'ün eski dostu Şenkal Atasagun'un da ardında yıllardır "sevdiği" bir kadın vardı. Mehmet Eymür, Atasagun'ların sergüzeştinin özetini verirken İnci Hanım'dan "Moda'nın Liz Taylor'ı" diye bahsediyor ve "İnci'nin, Şenkal'ın hayatında yeri ve önemi hakikaten her şeyin ötesinde. İnci olmasaydı, Müsteşar Atasagun da yoktu," yorumunu yapıyordu.

Atasagun'un, Çiller'in Başbakanlığı döneminde Londra'ya atanırken yaşadıklarının bir benzerini Eymür de Mesut Yılmaz döneminde Washington'a atanarak yaşadı. Atasagun'un Operasyon Başkanlığı'ndan beri çekişen iki eski dostun kavgası büsbütün kızıştı. Şubat 1998'de MİT karargâhından Washington'a Eymür'ün adının karıştığı olaylarla ilgili detaylı sorular gönderildi.³⁷

Atasagun ve giderek MİT yönetimi Yeşil'i Mehmet Eymür'ün kullandığını sürekli dile getirirken Eymür de ABD'ye yerleştikten sonra "Çakıcı'yı Atasagun kullandı," diyerek karşı atağa geçecekti.

Eymür, yine sitesi ATİN'de Atasagun'un Çakıcı için, "Çalışmalarımızda kendisinden yararlanılabilir" şeklinde rapor verdiğini yazacaktı. Eymür o yazısında şöyle diyecekti:

"Alaattin Çakıcı ile ilgili yazışmalar bugün Şenkal Atasagun'un elinin altındadır. Çakıcı hakkında yazdığı, 'Polise, devlete son derece saygılıdır, çalışmalarımızda kendisinden yararlanılabilir' imzalı yazısını inkâr edip, o tarihte 'İzleniminin olumsuz' olduğunu iddia ediyorsa, bunu kolaylıkla kanıtlayabilecek durumdadır. Çakıcı'nın MİT'te ilk ve son teması Şenkal Atasagun'dur. Çakıcı'yı en son Operasyon Başkanı olduğu devrede önemli bir faaliyet için kullanmıştır. Bu amaçla Yavuz Ataç ve Yavuz'un ilişkili olduğu Neyzi Genel isimli dansöz kadını, İstanbul ve Ankara'dan birtakım memurları Avrupa'ya yollamıştır. Bu ekip Avrupa'da firari Alaattin Çakıcı ve onun adamlarıyla buluşmuş ve planlama birlikte yapılmıştır. Operasyon başarılı olmamış ve ekip bir netice almadan geri dönmüştür."

Mehmet Eymür, sitesinde ayrıca kırmızı pasaportun Çakıcı'ya devletin bilgisi dahilinde verildiğini ve daha sonra bu olayın kapatıldığını belirtirken, "Çakıcı'ya 'kırmızı pasaport'un bu çalışma sıra-

37. Washington-Ankara hattında yaşanan gerginlikler "Araya yumruk girdi" başlıklı Yedinci Bölüm'de işlenmiştir.

sında verildiği söylenmektedir. Dikkat edilirse Yavuz Ataç'ın verdiği, Başbakan Ecevit'in bile resmen açıkladığı 'kırmızı pasaport' meselesi, birdenbire kesilmiş, bir daha konu edilmemiştir. Operasyonda yer alan Neyzi Genel, aynı zamanda Susurluk davasının önemli ismi Abdullah Çatlı ile de ilişkisi olan bir kimsedir. Şenkal Atasagun ne kadar saklamaya çalışırsa çalışsın, Çakıcı ile olan ilişkileri bir gün bütün teferruatı ile ortaya çıkacaktır," diyordu.

Eymür'ün anlatımlarında adı geçen Neyzi Genel gerçekten de Yavuz Ataç'la ilişki içindeydi. Bunu telefon görüşmelerindeki samimiyetten de anlamak mümkündü.³⁸ Ancak diğer taraftan MİT'te daire başkanlığı yapan birinin Eymür'ün iddiasına göre operasyonlara ilişki içinde olduğu bir kadını da götürmesi garipti. Eğer Ataç böyle bir şey yaptıysa bunu MİT üst yönetiminin bilgisi dahilinde mi yapmıştı? Eymür'ün dansöz olduğunu iddia ettiği Neyzi Genel aynı zamanda MİT adına mı çalışıyordu? Soruları bu ekseninde çoğaltmak mümkündür.

Eymür, Atasagun'un Çakıcı'yla ilgili tasarrufları konusundaki iddialarını şöyle sürdürüyordu:

"Şu manzaranın acayipliğine bakın; MİT'in bir ünitesi, yani benim başında bulunduğum Kontr-Terör Merkezi Alaattin Çakıcı'nın tehlikeli hale geldiğini, siyasi cinayetlere yönelik planlar yaptığını devletin en üst makamlarına rapor edip, Çakıcı'nın faaliyetleri ile ilgili bilgi topluyor, diğer bir ünitesi, yani Şenkal Atasagun'un başında bulunduğu Operasyon Başkanlığı ise Çakıcı'yı çalışmalarında kullanarak ona bazı kolaylıklar sağlamaya devam ediyor. Çakıcı bu devrede Avrupa ve Amerika'da rahat rahat dolaşıyor, arada da MİT'in operasyonlarına katılıyor. MİT'tekiler dahil Türkiye'deki çeşitli kesimlerle irtibatını devam ettirip, kendisiyle ilgili her faaliyetten haberdar oluyor, Türkiye'deki adamlarına eylem emirleri verip, devrin başbakanı dahil politikacılar ve işadamlarını tehdit ediyor, bazı kişiler vuruluyor, bazıları öldürülüyor. MİT'in Avrupa'daki birimlerinden gelen Çakıcı ile ilgili bilgiler, Operasyon Başkanlığı'nda ve bu bölgeden sorumlu Daire Başkanı Yavuz Ataç'ın çekmecesinde takılıp kalıyor, bilgiler saklanıyor ve Kontr-Terör Merkezi'ne verilmiyor. Dahası da var; aynı dönemde, Alaattin Çakıcı,

38. Emniyet istihbaratı, Yavuz Ataç'ın Neyzi Genel'le yaptığı pek çok ilginç görüşmeyi kaydetmiştir.

Mehmet Eymür'ü 'oğlunu öldürmekle' tehdit ediyor, Şenkal Atasagun ve Yavuz Ataç bir şey yokmuş gibi Çakıcı ile ilişkilerini devam ettiriyorlar. Eymür'e tehdit mesajını iletenlerin başında ise Yavuz Ataç geliyor."

Eymür'ün buradaki anlatımları hem çarpıcı ayrıntıları, hem de eleştirilebilecek yaklaşımları içeriyordu. Bir kere MİT eski Müsteşarı Sönmez Köksal'ın Kutlu Savaş'a söylediği söz istihbaratçıların mantığı çerçevesinde doğru kabul edilirse, "MİT'in hep doğru insanlarla çalışması beklenemez"di. Şu halde Çakıcı'nın Başbakan da dahil politikacıları ve işadamlarını tehdit ederken, cinayet işlerken ya da bir başka kanunsuz iş yaparken MİT'e çalışmasında bir mahzur yoktu. Ya da daha doğrusu bir istihbaratçının mantığına göre mahzur olmaması gerekirdi. Mehmet Eymür'ün koordinatörlüğünde çalışan Yeşil kod adlı Mahmut Yıldırım da Eymür'ün deyişinin uyarlanmış biçimiyle tıpkı "sivrisinek avlar gibi insan öldürürken" MİT'e çalışıyordu.

Ancak diğer taraftan gizli servisin iki biriminden birinin bir adamı tehlikeli bulması, diğer biriminin ise onunla çalışması pek mantıklı değildi. Öyleyse iki birimden birinin dediğinin geçerli olması, ya Çakıcı'yla çalışılmaması ya da Kontr-Terör Merkezi'nin Çakıcı'nın kullanılmasını kabul etmesi gerekiyordu. Eymür'ün, oğlunu öldürmekle tehdit eden Çakıcı'ya tepki göstermesi normaldi ve son çözümlemede Yavuz Ataç'ın Eymür'e tehdit mesajlarını ileten kişi olmasında bürokratik ahlaka ve mantık ölçülerine uymayan pek çok unsur vardı.

Atasagun'la Eymür arasındaki anlaşmazlık bir MİT'çinin Rusya'daki ilginç macerası sırasında da ortaya çıkmıştı. Bu hikâye Atasagun'la Eymür'ün çekişmesini gözler önüne sermekten öte bir "insan" ya da "ajan insan" hikâyesiydi. Bugüne kadar pek gündeme gelmeyen bu hikâye, adı bizde saklı bir MİT elemanına ait.

Trabzon Emniyet Müdürlüğü'nde tercümanlık yapan ve Bulgar göçmeni bir Türk vatandaşı olan bu kişi, ticari temaslarda bulunmak üzere 1993 yılında Krasnodar'a gidişinde KGB'nin nüfuz girişimleriyle karşılaşmıştı. Rus Gizli Servisi'ne çalıştığını söyleyen Aleksandır V. Koşelev Bulgar göçmeni Türk'ü KGB'ye çalışmaya zorlamıştı. Bunun üzerine Trabzon'a dönen Türk, durumu Trabzon Emniyet Müdürlüğü kanalıyla MİT'e intikal ettirdi. Ve Türk bu aşamadan sonra MİT elemanı oldu. Çünkü Türk gizli servisi, bu kişi-

den Koşlevle temasını devam ettirmesini, hizmet etmeye istekli davranmamasını, kendisinden istenilen hususları rapor etmesini istiyordu. MİT elemanı, bunun üzerine tekrar Rusya'ya gitti ve ajan Koşlevle görüşmelerinde KGB'ye giriş konusunda istekli görünmemeye çalıştı. Rus ajan ise, MİT elemanını sürekli izlettirip kaldığı otelin odalarını takibe aldırdı. MİT elemanı da bu gelişmeleri adım adım Türkiye'ye bildirdi.

Bu aşamada MİT Kontr-Terör Merkezi Başkanı Mehmet Eymür, "MİT elemanının Rusya'da faaliyetleri konusundaki stratejisi" nedeniyle Operasyon Başkanı Şenkal Atasagun'u uyardı ve hatta eleştirdi. Atasagun ise doğruyu yaptığına inanıyordu. MİT elemanı bir süre sonra Rusya'ya gidişinde casusluk suçu ile tutuklandı. Uzun süre cezaevinde kalan MİT'çi, Müsteşar Sönmez Köksal ve Mehmet Eymür'ün Rusya'ya yaptıkları bir ziyaretten sonra istek üzerine serbest bırakıldı. MİT elemanı bu olayın ardından teşkilatla ilişkisini kesti ve kayıplara karıştı. Samsun'da yaşadığı söylenen eski MİT elemanına, tüm çabalara rağmen ulaşamadık.

Bu olay, Atasagun'la Eymür'ün kişisel savaşımına bir nokta olarak kaydedilirken Şenkal Atasagun'un da yıllar sonra Rusya'ya yaptığı bir ziyaret ilginç yorumlara yol açacaktı. Eymür'ün eski MİT Müsteşarı'yla gittiği Rusya'ya Atasagun Başbakan'la gitmişti. *Hürriyet* gazetesi yazarı Sedat Ergin, bu seyahati "MİT'e karşı üç maymun" başlığı altında şöyle yorumluyordu:

"Başbakan Bülent Ecevit'in geçen haftanın ikinci yarısında Moskova'ya yaptığı resmi ziyaretin en hassas dosyalarından biri, PKK'nın Rusya'da devam etmekte olan faaliyetlerini konu aldı.

"Ecevit'in PKK faaliyetlerinin durdurulması için harekete geçmesini istediği muhatabı Rusya Başbakanı Vladimir Putin, bu dosyanın yabancısı olan biri değil. Putin, profesyonel istihbaratçı; uzun yıllar KGB ajanı olarak görev yapmış. PKK dosyasını Rusya'da en iyi bilenlerin başında geliyor. Rus iç istihbaratı, o dönemde MİT'in Öcalan'ın Rusya'da saklandığı yolundaki bütün uyarıları karşısında konuyu bilmezlikten geldi. Bu kayıtsızlık, MİT Müsteşarı Şenkal Atasagun'un sonradan, 'Rus istihbaratı bize üç maymunu oynadı. Görmedim, duymadım, konuşmadım, dediler. Bize Suriye'nin geçmişte oynadığı oyunu oynadılar. Biz de her seferinde kendilerinin yüzüne gerçeği söylemediklerini aktardık,' şeklindeki bir çıkışına da kaynaklık etti. İlginçtir ki, bir dönem Öcalan konu-

sunda MİT'e karşı 'üç maymun'u oynayan Vladimir Putin, başbakanlık görevini üstlendiğinde kutlama mesajı aldığı kişiler arasında eski Türk karşıtı Şenkal Atasagun da vardı. Putin, Atasagun'a bir teşekkür mesajıyla karşılık verdi. Atasagun'un heyette Putin'in karşısına çıkartılması, bir anlamda Rus tarafına 'Biz biliyoruz...' mesajının hissettirilmesi idi."39

Atasagun'un ilgi çeken Rusya ziyareti sırasında eski dostu Eymür MİT'te görev yapmıyordu. Tıpkı Abdullah Öcalan'ın Kenya'da yakalandığı dönemde görev yapmadığı gibi... Yani hedeflere ulaşma anlamında avantajlı konumda olan Şenkal Atasagun'du. Ancak diğer taraftan bu, çanların hepten Eymür için çaldığı yorumlarına da neden olmamalıydı. Çünkü Eymür, internetteki sitesinden yaptığı yayımlarla hâlâ Atasagun için bir rakipti. ABD'de özgür koşullarda yaşadığı sürece de rakip olmaya devam edecekti.

Eymür Anlatıyor

Çanlar Eymür için çalarken o yurtdışına çıkmayı tercih etmişti. Ve giderken daha sonra kullanmayı planladığı pek çok önemli bilgi ile birlikte bir dolu anıyı da beraberinde götürdü. Mehmet Eymür, ABD'ye yerleşirken MİT'le ilgili tüm planlarını bir kenara bırakmış ve kendi yargı sisteminde uğradığı haksızlığın olumsuz sonuçlarını gidermeye karar vermişti. Çanları artık Eymür harekete geçirecekti.

Washington'da bulduğumuz ve bulmuşken pek çok şeyi sordüğümüz Eymür, sorularımıza yarı içten, yarı ketum yanıtlar verdi. İşte Eymür'le yaptığımız "kayıtlı" görüşmenin en yalın çözümü.⁴⁰

1987'de Birinci MİT Raporu'yla ilgili tartışmaların yoğunlaşması üzerine Başbakan Özal'ın da onayıyla teşkilatınızdan ayrılmak zorunda kaldınız. Ve Çiller döneminde tekrar MİT'e döndünüz. Kontr-Terör Merkezi'nin başkanlığını üstlenirken bu birimin çalışma esasları nasıl belirlendi?

Ben tekrar göreve döndüğüm zaman ilk çalıştığım yer zaten Kontr-Terör Dairesi değil, aynı paralelde çalışan Özel İstihbarat Dairesi'ydi. Ben buraya Daire Başkanı olarak geldim. Teşkilat içinde bazı komplikasyonlar oldu. Bunun üzerine kendi aramızda toplandık Sayın Müsteşar da dahil olmak üzere. Önlem düşünüldü ve o zamanki Dış İstihbarat Başkanlığı Operasyon Başkanlığı haline getirildi. Bu birimin başına Şenkal Atasagun tayin edildi ve Özel İstihbarat Başkanlığı da Operasyon Başkanlığı'na bağlandı. Ben de Operasyon Başkanlığı'nda başyardımcı haline getirildim. Şenkal bir numara, iki numara da ben oldum. Fakat bu iş yürümedi.

Neden yürümedi?

Tamamen yöneticinin kişisel tavırlarından kaynaklanan şeylerdi. Sebebi neydi bilemiyorum. Ama o zaman tuhaf tavırlara girdi Şenkal Atasagun. Avrupa'da, Kuzey Irak'ta ve Ortadoğu'da faaliyet gösteren elemanları ben yurtdışı görevindeyken Türkiye'ye çağırırdı

40. Bu röportajımız, 4-5 Aralık 2000 tarihleri arasında yapılmış, 18-22 Aralık 2000 tarihleri arasında *Yeni Şafak* gazetesinde yayımlanmıştır.

ve bu operasyonları kapattı. Bu arkadaşlara hırsız muamelesi yapıldı. Hesapları falan incelendi. Arkadaşlar bunun üzerine teşkilattan ayrıldılar. Ondan sonra mesleki ölçülerimizdeki farklılıklardan kaynaklanan birtakım sorunlar başgösterdi. Mesela bu Cemal Kulaksızoğlu'na verilen tüm belgeleri aldırıldım. Sonra gidip Şenkal'a söylüyorlar. Belgeleri geri verdiriyor. Böyle birtakım sürüşmeler oldu. Ben de Müsteşar'a bir dilekçe yazdım. 'Ya beni başka bir göreve alın, ya da benim istifamı kabul edin,' dedim.

Böylece doğrudan Müsteşar'a bağlı olarak çalışmaya başladınız. Hareket sahanız genişlemişti. İlk adımı nasıl attınız?

Tabii pek çok operasyon yapıldı. Merkezin başında ben vardım. Müsteşar'a bağlıydı bu birim. Kontr-Terör Merkezi'nden dört arkadaşımız şehit oldu. Operasyonlar filmlerdeki gibi öyle kolay olmuyor. Bir kere yurtdışına göndereceğiniz elemanın devletle ilişkisini gizlemek için sahte doküman tanzim ediyorsunuz. Eğer PKK içine adam sokacaksınız en azından onların sempatiyle bakacağı bir kimlikle gitmesi lazım adamınızın.

Siz ABD'ye yerleştikten sonra MiT Müsteşarı Şenkal Atasagun yayınlarınıza kastederek, "Yapılan yanlışlar, biz bunu tasvip etmiyoruz" mealinde açıklamalar yaptı. Bunu nasıl değerlendiriyorsunuz?

Siz bir adama hem zarar veriyorsunuz, hem de onu bir iftiraya maruz bırakıyorsunuz. Ve bu adam vurulan damgaya kalkıp isyan ediyor. "Böyle bir şeyle alakam yok," diyor. Ve siz bunu yanlış buluyorsunuz. Ya da kasıtlı buluyorsunuz, "Bunu başka devletler yönlendiriyor," falan diyorsunuz. Sonra bütün yakınlarımin da telefonunu dinliyorsunuz.

Nerede dinleniyor? Türkiye'de mi, burada mı?

Türkiye'de dinleniyor. Hayır burada şey edemez.

Operasyonlara gelelim. Yabancı ülkelerde bu tür faaliyetlere girişmenin ulusal hukuk normlarına uyan bir tarafı var mı? Büyük ihtimalle yok. Öyleyse bu işi nasıl kitabına uyduruyorsunuz?

Devlet görevlilerinin faaliyetleri kanunlarla çizilmiştir. Kimin ne yapacağı bellidir. Milli İstihbarat Teşkilatı'nın da görev alanı bellidir. Kanun MİT'in görevlerinin detaylarını vermez. Faaliyetler Başbakan tarafından imzalanan yönetmeliklerle belirlenir. Yönetmelik bize bu yetkiyi veriyor. Benim zaten bas bas bağırduğım şey o. Ben "Kanunsuz iş yapmadım," derken benim yönetmeliklerimde bunun yetki alanım içine sokulduğunu söylüyorum. Zaten yurtdışında MİT'ten başka bu tür çalışma yürütecek kurum yok. Ama geçmişte bunun çok değişik uygulandığını gördük. Özel Harp Dairesi de operasyon yaptı. Emniyet de yaptı. Hanefi Avcı Diyarbakır'dayken onun itirafçılardan oluşan grubu yurtdışına gitti mesela. Apo'ya, PKK'ya yönelik faaliyetler yürüttüler. Sadece Avcı'nın inisiyatifiyle olduğunu sanmıyorum bu işin. Çünkü Abdullah Çatlı'lar da bu işlerin içindeydi. Mehmet Ağar "X ülkesine silah verdik," diyor. Operasyon yapma yetkisi yok ki X ülkesine silah versin. Öyle ciddi bir operasyon olduğunu da sanmıyorum.

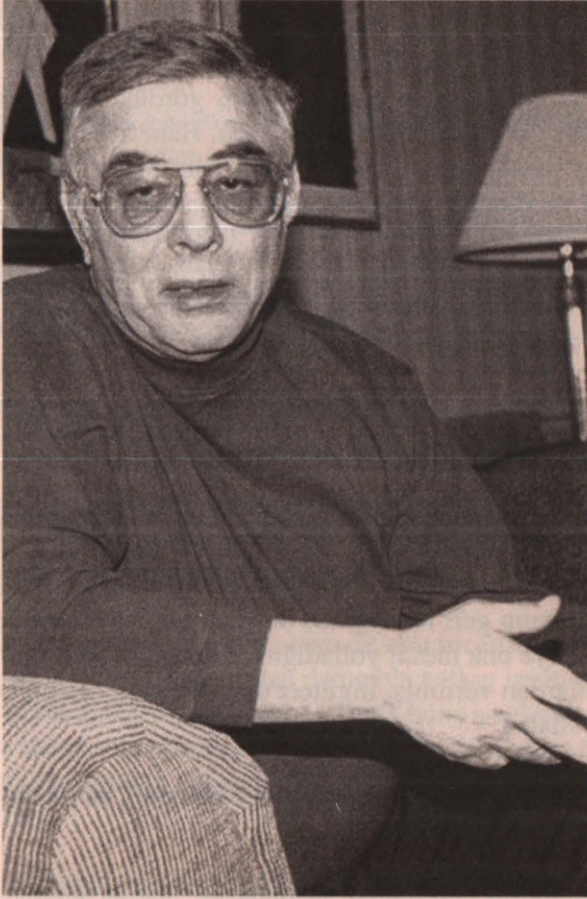
Bu sözlerinizden kayıp silahların yurtdışında değil, yurtiçinde kullanıldığı sonucu çıkıyor.

Tabii benim kanaatim o. Kanaatten de öte önümden geçen bilgilere dayanarak söylüyorum. En azından Tarık Ümit'e verilen silahları biliyorum. Abdullah Çatlı'ya silah verildiğini, Korkut Eken Çatlı'dan bunu geri istediğinde de Çatlı'nın "O bunak kendi işine baksın," diye ona mesaj yolladığını biliyorum. Nurettin Güven'e de bu silahlardan verilmiş. İngiltere'de yakalanan susturuculu silahlar kimin silahı?

Peki bahsettiğiniz silahların seri numaraları, ya da tipleri kayıp silahlarla örtüşüyor mu?

Bilmiyorum onu devlet inceleyecek, benim buradan inceleme imkânım yok ki.

Siz MİT'te Özel Harpçilerle birlikte çalıştınız. Kaşif Kozinoğlu ve Cemal Kulaksızoğlu gibi isimlerle... Sivil eylemci Yeşil ya da başka elemanlarla Özel Harpçileri karşılaştırdığınızda nasıl bir sonuca varıyorsunuz?

Mehmet Eymür'le 4-5 Aralık 2000 tarihinde ABD'deki evinde konuştuk.

Özel Harpçiler biraz değişiktir. Ben yanımdaki elemanlara soruyordum: "Nereden tanıyorsunuz siz bütün kaçakçıları?" diye. "Başkanım biz operasyonu filan MİT'te öğrendik, bizde emir veriler şu ülkeye git diye. Biz de kendi imkânlarımızla kaçakçılarla bağlantı sağlarız. Bu vesileyle ilişkiler gelişiyor," dediler. Mesela Kulaksızoğlu'nu bize Yavuz getirdi. "Bu çok vasıflı eleman," falan dedi. İyi dedik ve gene malum konularda görevlendirdik.

Pek de malum sayılmaz. Nereye gidiyordu daha çok? Rusya'ya mı, Bulgaristan'a mı?

Her ikisine de gidiyordu. Baktık ki bizim konularımızdan ziyade Captagon şey ediyorlarmış da öyle projeler getirmeye başladı bize. Ondan sonra ben bunun ilişkisini kestim. Ben kestim, Şenkal devam ettirmiş. Dedğim gibi Özel Harpçiler biraz değişikti. Eskiden beraber çalıştığım subaylardan bir tanesi işte Korkut Eken'di. Fazla bir şey söylemek istemiyorum durumu malum. Bir tanesi Yavuz Ataç'tı. Onun durumu da malum. Benim nezdimde mafyanın MİT'teki temsilcisiydi. İşte bu Kaşif Kozinoğlu, Orhan Çoban gibi daha sonradan gelen bir grup vardı. Kaşif Kozinoğlu, CIA'e "Usame Bin Ladin'i yakalayacak adam" diye lanse edildi. Sonucu ne oldu bilmiyorum. Neticede Özel Harpçiler hem ilişkileri, hem de çalışmalarlarıyla bizim çok benimseyemeyeceğimiz bir gruptu. Bu yüzden birçoğuyla ilişkimizde sorun çıkmıştır.

1997 yılında MİT Kontr-Terör Başkanlığı görevini yürütürken Washington'da Türk Büyükelçiliği'ne atandınız. Ardından Türkiye'ye çağırılınca MİT'ten ayrılıp ABD'ye yerleştiniz. Neden böyle bir karar aldınız? Sizi burada yaşamaya ve sesinizi bir anlamda buradan duyurmaya iten nedenler nelerdi?

Esasında planlı bir şey yok. Yani buraya yerleşme planlı bir yerleşme değil. Şöyle izah edeyim. Bir kere kızım Ankara'da okuyordu. Her aile gibi bizim de çocuğumuzu iyi bir yerde okutma arzumuz vardı. Buraya tayin edilince Türkiye'deki tüm düzenimizi bozduk. Washington'a olan tayin de şöyle: O zamanki MİT Müsteşarı, "Bu Mesut Yılmaz seni istemiyor. Böyle bir dinlenme görevine ne dersin?" dedi. Mesut Yılmaz'la sonradan görüşmelerim de oldu. Beni

bir istedi, bir istemedi. Bir işte "Bize çok yararlısınız, sizinle birlikte çalışacağız," dedi. Ben Amerika'ya gelirken görüştüğüm zaman kendisiyle "Seni askerler istemiyor," diye bir şey söyledi. Ama ben bunun ciddi olup olmadığını anlamadım. Neticede birileri istemedi ve o görevden alındık. ABD'de çalışırken bir süre sonra karargâhtan acayip acayip mesajlar gelmeye başladı. Biz de cevaplar verdik. Bu cevaplar doğruydu ama karargâhtan o şekilde cevap vermemizi istemiyorlardı. Bir yıl sonra tayinimiz tekrar çıkınca ben ilk önce "Görevimiz ne olacak, ne yapacağız bir bakalım," dedim. Okul olayından ötürü eşimi ve çocuğumu burada bıraktım ve ben Türkiye'ye döndüm. Derken gider gitmez "istifa et" dediler. Rahmetli oldu, o zamanki Operasyon Başkanı Azmi Bey'e "Niye istifa edeceğim," dedim. "Şenkal seninle görüşmek istemiyor. Mikdat da görüşmek istemiyor. Ama sen illa görüşmek istiyorsan Mikdat seninle görüşmeyi kabul edecek," gibi bir laf söyledi. "Benimle görüşmek istemeyenle ben ne görüşeceğim. Yüzlerini şeytan görsün," dedim. Bana Washington'dayken abuk sabuk mesajlar çekiyorlar. Efendim "Yeşil'i niye kullandın?" diye. Bunlar kasıtlı şeylerdi ve ben bunlara tahammül edemedim. Anlaşıldığı kadarıyla bizi oradan uzaklaştırmak istiyorlardı. Tabii bunun uzun yıllar birlikte çalıştığın, dostluk ettiğin, yakın gördüğün bir arkadaşından gelmesi çok acı bir şey. Makam uğruna insan demek ki en yakın dostlarını bile harcayabiliyormuş.

Şenkal Atasagun'la aranızda gizli bir müsteşarlık yarışı mı vardı?

Hayır hayır. Şenkal, müsteşarlık konusunda hiçbir iddiam olmadığını biliyordu. Çiller zamanında bana müsteşarlık teklif edildi ama ben düşünmediğimi söyledim. Efendim bir kere müsteşarlık göz önünde bir makam. Ki benim ismim kamuoyuna yalan yanlış bir sürü şeyle yansımış, bilinen bir isim. Ben başka bir görev alırsam devlete daha iyi hizmet edeceğimi gördüm. Başıma gelecekleri bildiğim için müsteşarlık falan düşünmedim hiçbir zaman. Zaten emekli olmuş bir adamdım. Antalya'da kabuğuna çekilmiş biri idim ben. Özel hayata çabuk intibak edebilen bir kişiliğim. İşte bu son dönemde görüyorsunuz computer merakı sardı bizi. Şimdi ona da uyum sağladık. Bizde çalışan arkadaşların çoğu tek yönlüdür. Mesleği bıraktıkları zaman hiçbir iş yapamazlar. Tabii ben kendi

jenerasyonumdan bahsediyorum. Yeni kuşak biraz daha farklı.

Peki bu bahsettiğiniz "yeni kuşak" MİT'e nasıl bir katkıda bulunacak? Eski kurumunuzun geleceğini olumlu anlamda değiştirecek kadar mı?

Bunlar tek etkene bağlı şeyler değil. Müsteşar ya da üst kadronun değişmiş olması falan yeterli değil. MİT'le ilgili çok şeyin değiştirilmesi gerekiyor. Şimdi bu tip müesseseler terazi gibidir. Terazide dengeyi tutturamazsanız bunlar devlet yararına değil, devlet zararına işlemeye başlar. Bugün her türlü denetimden uzak, müsteşarlık makamının inisiyatifine bırakılmış kapalı bir kutu görünümünde MİT. Yapı böyle. Doğrudan doğruya Başbakan'a bağlı. Kim denetleyecek ki bu kurumu? Başbakan'ın oturup evraklara ve operasyonlara bakacak hali yok. Müsteşarlık var derse var, yok derse yok. MİT'i yeniden dizayn ederken kötü bir ele düştüğü zaman nasıl işleyeceğini düşünerek dizayn etmek lazım. Sorumsuz ya da ahlaksız bir kişinin yönetiminde Türkiye'nin nasıl bir felakete sürükleneceğini düşünmek gerekiyor.

Tekrar, pasif göreve tayin edildiğiniz döneme gelelim. Başbakanlık'ın tasarrufunda teknik nedenler mi rol oynadı, yoksa siyasi nedenler mi söz konusuydu?

Siyasi tercih mi, yoksa siyasi tercihin üzerinde başka sebepler mi var? Bir yerde birilerinin, işleyen bir sistemin işine mi gelmiyordum? Tabi bunlar biraz derin konular.

Peki ABD'ye yerleşirken burada web sitesi kurmayı planlıyor muydunuz?

Hayır efendim, henüz o tarihte kesinlikle böyle bir şey yoktu. Yalnız tabii hakkımı kanuni yollardan arayacağımı biliyordum. İşte Danıştay'a dava açmıştım. Başka davalar vardı. Eğer yargıda bir mülakat olursa birçok şeyi anlatmayı da kafama koymuştum daha o tarihte. Nitekim davranışlarım da öyleydi mahkemede. Ama tabii her şeyi her zaman anlatma imkânı yok. Belirli bir yere kadar gidiyor ondan sonra duruyorsunuz.

Durana kadar pek çok şey anlatıyorsunuz ama. Ayrıca nerede durulacağını nasıl belirliyorsunuz?

Türkiye'yi ve onun kurumlarını yıpratacak noktada duruyorsunuz. Mesela o yayınlar Yeşil'in kafadan kullanılmadığı, gerekirse sorguya da alındığını gösteriyor. Hakkı Yaman Namı için de aynı şey söz konusu. Birçok kişi bu adamlar ne derse bizim bunlara inandığımızı ve güvendiğimizi düşünebilir. Oysa durum öyle değil. İstihbaratta kimseye körü körüne inanma gibi bir şey yoktur. Hem işbirliği yaparsın, hem de kontrol edersin. Böyle götürülür iş.

"Web sitem Türkiye'de şunu değiştirdi, ya da tam tersine şu değişimin önünü kesti," diyebilir misiniz?

Bu konuda çok iddialı olmak istemem. Sitenin on bin okuyucusu var. Bu on bin kişi dışında computer kullanamayıp da print alıp okuyanlar var. Bunu hesap edince geniş bir yekun ortaya çıkıyor. Bu kadar insan gittikçe artan bir şekilde bunu izliyorsa birtakım şeyleri merak ediyor demektir. Web sayfasının, cumhurbaşkanlığı seçimleri dahil birçok şeye etkisi olduğu kanaatindeyim.

Mesut Yılmaz'ın olası cumhurbaşkanlığı adaylığını önleme anlamında mı söylüyorsunuz?

Tahmin ediyorum, evet. Bana gelen bilgiler ve benim intibalarım, yayınların bu süreci bir hayli etkilediği yolunda.

Peki siteyle nereye kadar gitmeyi düşünüyorsunuz?

Vallahi benim amacım ne ülkeme, ne de Türkiye'nin müesseselerine zarar verecek bir hale getirmek bunu. Benim amacım birtakım yanlışlıklara, birtakım düzensizliklere dikkat çekmek. Ki bu yanlışlıkları hep birlikte yaşıyoruz, biliyoruz. 87'deki MİT Raporu'nda yazdığımız şeyler hâlâ geçerli. Kamuoyuna Susurluk Raporu olarak yansıyan rapordaki bilgilerin de geçerli ve gerçek olduğu ortaya çıktı. Ama tabi bunlar birtakım kişi ve çevreler tarafından saptırılıyor, tersine döndürülüyor. Zamanında hiç aldırmayanlar şimdi 'Türkiye'de neler yaşıyoruz, neler olmuş' filan diyor. Benim ama-

cım hâlâ ayılmayan insanları ayıltmaya çalışmak. Türk insanı bu yaşadığımız olaylara layık değil. İnsanlar bu kadar aptal bu kadar enayi yerine konulmaktan artık patlama noktasına gelmiş vaziyetler. Umarım web sitesinin bilgilendirme noktasında bir faydası olmuştur.

Kontr-Terör Başkanlığı görevini yürütürken Yeşil gibi "fazla faal" sivil eylemcilerle yakın temasınız oldu. Yeşil'le irtibatınız nasıl başladı?

Bunlar MİT'in rutin işleri arasında yer alır. Benim Yeşil'le, onla bunla münasebetim tamamen meslekidir. Teşkilatta benim gibi birçok isim aynı ilişkilerin içindedir. Ama benim ismim bilindiği için yapılan bütün faaliyetlerde Mehmet Eymür adı ön plana çıkmıştır. Bizim teşkilatımızda hiçbir şey böyle keyfi, isteğe göre yapılmaz. Özellikle karargâhta bu tip çalışmalar yapmak çok zordur. Karargâhta her şey ceride dediğimiz günlük raporlarla üstlere bildirilir. Ben ikinci kez göreve geldiğimde Yeşil diye birisini tanıımıyordum. Göreve başladıktan sonra teşkilattan bir memurumuz geldi. Sanırım 1994'ten sonraydı. 'Başkanım böyle bir şahıs var. Bizim eski elemanımız, daha sonra Jandarma'yla filan falan da çalışmış. Sizi kastederek ben başkanla çalışmak istiyorum diyor. Çok yetenekli bir arkadaş, ne dersiniz,' dedi. "Getir bir görüşelim. Kapasitesi nedir onu bir anlayalım," dedik. Geldi konuştuk.

MİT Karargâhı'na mı geldi?

Evet, karargâha geldi. Daha önce teşkilatla ve Jandarma'yla çalıştığını söyledi. Ben, "Bizim yurtiçinde herhangi bir faaliyetimiz yok. Senin terör örgütlerine yönelik faaliyetlerde bir katkı olabilir mi?" dedim. "Vallahi benim yurtdışına çıkmışlığım yok, ne Avrupa gördüm ne de başka bir yer. Ama çok tanıdığım var, Avrupa'dan çok bir Arap ülkesinde faaliyet gösteririm," dedi. "Tamam," dedik. "Lazım olduğu zaman biz seni çağırırız," diye ayrıldık. Sonra bazı faaliyetler gündeme geldi ve çağırdık. Ve Yeşil yurtdışında toplam üç operasyonda kullanıldı.

Kamuoyu, bahsettiğiniz operasyonlardan sadece Öcalan'a yönelik "Mercedes Operasyonu"nu kısmen biliyor. Diğerleri neyle ilgiliydi?

Operasyonlar konusunda detaya girmek istemiyorum. Sadece şunu söyleyeyim. Bunlar Türkiye'nin milli faaliyetleridir. Malum, Türkiye'nin başına bela olmuş terör örgütlerine yönelik faaliyetlerdir. Yeşil de Mercedes Operasyonu'nda pek çok insan gibi görev aldı. Ve bence operasyonların neticesi ne olursa olsun verilen görevleri başarıyla yerine getirmiştir.

Diğer taraftan Yeşil'in kişisel menfaat temini noktasında pek çok faaliyeti olduğu da aşikâr. Buna ne diyorsunuz?

Vallahi bizim bilğimiz dahilinde olan bir şeye girdiğini zannetmiyorum. Tabii eğer bilğimiz dışında olduysa buna bir şey söyleyemem. Zaten öyle spesifik bir şey de yok.

Bence var. Ziraat Bankası'ndaki Ahmet Demir hesabına yatırılan paraları anımsatabilirim size.

Sorguya aldığımız zaman o paradan haberimiz oldu. Evet gelmiş o para, ama bir faaliyetten dolayı gelmiş bir para değil. Parayı yolluyorlar, bu da "Allah razı olsun işi biz yaptık sandı adam para yolladı," diyor. Parayı alıyor, paranın yarısından fazlasını da bir polis müdürüne veriyor. İsmi önemli değil, Susurluk olayına karışan polis müdürlerinden biri. Ayrıca Yeşil'in yirmi dört saatini inceleyecek durumda değildik. Çeşitli metotlarla izliyorduk ama her anını kontrol edemezsiniz. Benim zamanımda bir kere detaylı mülakat oldu. Zaten Emniyet'çe alınmış ve çıkmıştı. Üç-dört gün sorgulandı bizde.

Yeşil'in Emniyetçe gözaltına alınmadan önce "güçlü biri" tarafından ihbar edildiği de ileri sürüldü. Bu konuda bilginiz var mı?

Evet Yeşil Ankara'ya yerleştikten sonra Kürt Ahmet'i tehdit etmiş. Kürt Ahmet beni de aradı bunu anlattı. Ben de dedim ki Kürt Ahmet'e, "Bizim böyle bir şeyi tasvip etmemiz mümkün değil." Sonra Yeşil'e, "Sen böyle yaparsan biz seninle çalışamayız. Sana hiçbir şekilde sahip de çıkmayız" dedik. Yalnız bu Emniyet'teki alınma olayı İranlıların ölümünden sonraki bir alınma olayıydı. Ben dedim ki tamam bu konuyla ilgili sorgulanıyor herhalde. Ama maalesef

bu konuyla ilgili tek bir soru bile sormamışlar.

Yeşil Emniyet Müdürü Ahmet Demir'in adını kullanıyordu. Sahte isim kullananlarla gerçek isim sahiplerinin birbirlerini tanıdığı önermesi göz önüne alınırsa buradan Yeşil'le Ahmet Demir arasında bir ilişki olduğu sonucu çıkıyor. Böyle bir şey var mı?

Hayır bildiğimiz kadarıyla Ahmet Demir'le bir çekişmesi olmuş bunun. Eğer yanlış hatırlamıyorsam Tunceli'de görevli olduğu dönemde bir anlaşmazlık olmuş. Ona inat olsun diye Ahmet Demir adını kullanıyormuş bilgisini edinmiştik biz.

Böylece onu töhmet altında bırakmak mı istiyordu acaba?

Hayır sanmıyorum ama belki de öyle tam olarak bilmiyorum doğrusu. Ne söylesem yanlış olur şimdi.

İsrarla Yeşil'in öldüğünü söylüyorsunuz. Onunla son görüşmenize gelmek istiyorum. Ne zaman gerçekleşti son görüşmeniz?

Bir yurtdışı görevinden gelmişti. Hatta bu yurtdışı görevini Macaristan'a gitti falan diye bir sürü tantanayla yorumladılar. Malum işte biliyorsunuz Mesut Yılmaz'ın yumruklanması olayı. Ne garip bir tecellidir ki yumruk olayının nasıl organize edildiğini de Mesut Yılmaz'a anlatan kişi benim. Kimlerin bu işin arkasında olduğunu hep ben söyledim. Yoksa kendisinin dünyadan haberi yoktu. Ama döndü dolaştı olaya yine bizim adımızı karıştırdılar. Oysa Yeşil o dönemde Lübnan'a gitmişti. Lübnan dönüşü bir toplantıya gelecekti gelmedi. 30 Kasım'dan sonra izini kaybettik.

30 Kasım, Kutlu Savaş'ın Susurluk Raporu'ndaki tarihle de örtüşüyor. Ama kayıp olması öldüğü fikri için yeterli bir maddi delil mi sizce?

Vallahi Yeşil ortalarda olsa çok kişinin rahatsız olacağı bilgilere sahip biri olarak dikkat çekerd. Benimle ilgili kısmını kamuoyu aşağı yukarı biliyor. Ama Yeşil'in Jandarma'yla daha uzun süreli ciddi bir irtibatı söz konusuydu. Şu kadarını söyleyeyim. Yeşil'in en masumane ilişkileri bizimle olan ilişkileridir.

Bu sözünüzden "Yeşil'in diğer kurumlarla ilişkisinde gayri kanuni faaliyetlere girmiş olduğu" yorumu çıkıyor.

Diğer kurumlarla ilişkisini tam bilmiyorum. Ama bizden önce başka birimlerde koordinasyon toplantılarına girecek kadar önemli bir eleman olarak görülmüş. Bazı şeylerin araştırılmasına birtakım insanlar mani oluyorsa o iş yürümez. Ben bu konuda açığım. Yeşil'i eleştirmeyin, onu kim kullandıysa –ben de dahil– onlara sual sorun diyorum. Bizim dışımızda Jandarma ve Polis kullandı bu adamı. Onlara da hesap sorsunlar.

Emniyet'te kim kullandı Yeşil'i?

Bu İbrahim Şahin'lerle falan iyi irtibatı vardı.

Yeşil'in Jandarma ile irtibatı noktasında adı sık sık geçen kişi de emekli Tuğgeneral Veli Küçük. Küçük'le Yeşil ilişkisi konusunda ne biliyorsunuz?

122

O konuda bir bilgim yok. Veli Küçük'ü de tanırım. Ama bildiğim kadarıyla Küçük İzmit'te Alay Komutanı'yken o bölgede infazlar yapılmasından çok rahatsızdı.

Nasıl bir rahatsızlık bu? Faili meçhulleri çözememekten kaynaklanan bir rahatsızlık mı, yoksa adresi bilip de bir şeyler yapamamanın rahatsızlığı mı?

Bölgesinde cinayet işlendiği için rahatsızdı. Veli'nin o tarihte bana söylediği bundan ibaretti. Esasen Yeşil'e bu kadar zaman ayırmamız bile yanlış. Türkiye'de Yeşil'den çok daha fazla Yeşil var. Türkiye'de kimse bir yerlerden destek görmezse suç işleyemez. Yeşil gibi insanlar birtakım destekler almazlarsa bir günde bitirilir, zavallı bir hiç haline getirilir. Yeşil'i suçlamak yerine Yeşil'i yaratan bizleriz, sistemi suçlasak daha mantıklı. Devlet iyi bir ahenk içinde çalışması gereken bir orkestra gibidir. Ama benim dönemimde herkes ayrı bir havadaydı. Sorun buradan kaynaklandı.

Siz hem güvenlik politikaları açısından, hem de siyasi açılardan tartış-

maların yoğun olduğu bir dönemde görev yaptınız. O dönemi yakından izleyen biri olarak 28 Şubat sürecinde Genelkurmay'daki görüntüyü nasıl buluyordunuz?

Vallahi bir kere hiyerarşiye uygun olmayan şeyler vardı. Şunu söyleyeyim. Siz bugüne kadar Genelkurmay Başkanı konuşurken İkinci Başkan'ın, elini tutup "Efendim müsaade ederseniz" diye lafa karıştığını gördünüz mü? O dönemde teamül dışı birtakım şeyler oluyordu. Ama bu beni ilgilendiren bir şey değil. Neticede Genelkurmay'ın iç yapısıyla ilgili bir şey. Ben kendi çalışmalarımı ilgili engellerle karşılaştım. Müşahhas olaylar dışında "şu yaptı, bu yaptı" demek istemiyorum. Suriye'de Apo'ya yönelik operasyon sürerken yapılan telefon görüşmesi müşahhas bir olaydır. MİT'in üst kademelerinde münakaşalara neden olmuş bir konudur bu. Tabii Sayın Müsteşar da bu konuyu biliyordu ama bir uyarı olup olmadığını bilmiyorum. Olmuş olsa da çok büyük bir faydası olmadığını biliyorum.

Kastettiğiniz görüşmeyle ilgili bilgimiz dönemin Genelkurmay İstihbarat Başkanı Korgeneralin Suriye'deki Askeri Ataşe'ye telefon açıp "Apo'yu getireceğiz" dediği iddiasıyla sınırlı. Bu işin aslı nedir?

O zamanki İstihbarat Başkanı Korgeneral Çetin Saner bu telefonu açan kişidir. Odasında Genelkurmay Başkanı'nın yerine Genelkurmay İkinci Başkanı'nın resmi vardı. Zaten onlar bir ekipti ve aşağı yukarı birçoklarıncı da biliniyordu bu. Biz o dönemde Gölcük'te bir patlayıcı aldık, Kontr-Terör Merkezi olarak. Genelkurmay'ın tasdiikiyle verilen bir malzemeydi. Maalesef bir müddet sonra gazetelere çıktı bu. Tatsız bir olaydı ve devletin bir kurumunu hedef gösteren bir maksat taşıyordu bence. Biz bu C-4'leri Apo Operasyonu'nda kullandık. Özel Birlikler'den seçilen elemanlar gelmişti Apo Operasyonu için. Bunları pat diye zamansız bir anda geri çektiler. O zaman çok söyledim ben. Müsteşar devreye girdi. Ben Genelkurmay'a gittim. Çevik Paşa'yı aradım ama telefonlarıma çıkmadı. Gittim bu İstihbarat Başkanı'yla görüştim. Dedim ki, "Bu kadar önemli bir zamanda bunları niye alıyorsunuz? Bizim işimizi aksatır bu." Yalvardık, "Bunları geri verin," dedik. "Efendim işte bunların kurs dönemi geldi onun için çekiyoruz," dedi. Biz de geri

döndük. Oysa ki bu Genelkurmay'la müşterek yapılan bir operasyondur.

O dönemde gerçekleşen bir başka önemli olay var. Şimdinin Genelkurmay Başkanı'nın da hazır bulunduğu Kıbrıs'taki askeri tatbikat sırasında bir albayın yaşamını yitirmesine yol açan kaza kurşunu olayı. Bu konuyla ilgili bazı kuşkular var. Bunları paylaşıyor musunuz?

Şimdi tabii o olay küçümsenecek bir olay değil. Olay yerinin özellikleri, merminin mesafesi neydi, nereden sekti de geldi onları bilmiyorum. Ama o dönemde bir şeylerden şüphelenildi ki Özel Harp'in silahları test edildi. Bu konuda ciddi bir inceleme yapıldığına göre kuşku vardı. Özel Harp M 16'lardan kullanıyordu. Neticede balistik incelemeleri falan yapılacaktı ama konu kapandı gitti. Zaten Türkiye gündemi çok şeyi yutup götürüyor. Bence bu Türkiye için çok önemli bir olaydı. Türkiye'nin geleceği değişebilirdi bu olayla.

Yani kasıt olabilir mi?

Evet kasıtlı kurşun olma ihtimali de mevcut. Komuta kademesi değişmiş olacaktı. Ben birilerinin söylediğine dayandırarak diyorum ki muhtemelen İkinci Başkan, Genelkurmay Başkanı olurdu. Bu silahlar Özel Kuvvetler Komutanlığı tarafından kullanılıyordu. Benim bildiğim kadarıyla bu birim Genelkurmay İkinci Başkanı'na bağlıydı.

Şimdi sizi de kapsayan iddiayla ilgili bir soru sormak istiyorum. Sizin Erol Evcil'le Mesut Yılmaz arasındaki bağlantıyı sağlayan kişi olduğunuz öne sürüldü. Bu doğru mudur?

Efendim benim aracılığımıza ne ihtiyaçları var. Ben bir kere Erol Evcil'i hayatımda hiç görmedim. Ama Evcil'le ilgili birçok şeyi takip ediyordum ve onunla ilgili bilgilere sahiptim. Evcil'i tanımadım. Tanıyabilirdim de... Bunlar mesleğim açısından son derece doğal ilişkililerdir.

Peki Başbakan tanıyor muydu Erol Evcil'i?

Ben tanıyabilirdim. Ama devletin başbakanının bu tip insanları tanıması pek doğal değil.

Tanıdığı noktasında somut işaretler var mı?

Bence tanıyor. İyi tanıyor. Kaç saat görüşmüşler ama Mesut Yılmaz bir şey konuşmadık diyor. Demek ki ikisi de arkalarını dönüp oturuyorlar hiç konuşmadan. Evcil'i bilmem ama Alaattin Çakıcı'nın Eyüp Aşık'ı ve Mesut Yılmaz'ı iyi kullandığı muhakkak. Mesela Türkbank konusunda. Ama ne garip tecellidir ki Türkbank'ın daha önceki satış olayını sorgulayanlar aynı bankayı yine Çakıcı'nın işaret ettiği bir adama sattılar. Sonra da Çakıcı'yla araları bozuldu. Bu tam bir bumerang olayı.

Peki bahsettiğiniz bumerang, son banka soruşturmalarında Mesut Yılmaz'a isabet edecek mi?

Vallahi bugün Türkiye'de hangi olayı tam değerlerse altından çıkacağından hiç şüphem yok. Bu banka olayları –Demirel için başlamış olan bu banka olayları– döner dolaşır Mesut Yılmaz'ula alışır.

Nasıl ulaşır?

Zaten Meclis'te soruşturulan konu başlı başına bir olay. Siyasilere karşı büyük bir güvensizlik yaratmıştır Meclis'teki aklama.

Türkiye'de son dönemde sıklıkla konuşulan banka operasyonları uzaktan nasıl görünüyor?

Gördüğüm kadarıyla samimi bir çaba söz konusu bu banka operasyonlarında, ama yetersiz kalınan bazı noktalar var. Garipoğlu'nun yönetim kurulunda görev yapan Kara Kuvvetleri eski Komutanı Muhittin Fisunoğlu sorguya alınmadı. Acaba dedim Sayın Fisunoğlu'nun ismi mi unutuldu. Ama bunlar kamuoyunun dikkatinden kaçmıyor. Çok antipatik gelen şeyler olmaya başladı. Bu ayrımın yapılmaması lazım. Çünkü bunlar orduyu yıpratır. Ancak sonuna kadar gidilirse her şey açığa çıkar.

Bahsettiğiniz gibi bir süreç işlerse İçişleri Bakanı'nın, kendi partisinin Genel Başkanı'yla ilgili de çalışma yürütmesi de gerekebilir mi?

Kişiselleştirmek istemiyorum. Ve tenkitler bir tarafa çok şeyler yapıldığını da kabul etmek lazım. Tabii bu birkaç adamın gayreti ve kararlılığıyla yapılan şey. Ben bunda en başta Sayın Cumhurbaşkanı'nın ve Genelkurmay Başkanı'nın çok büyük rolü olduğu kanaatindeyim. Sadettin Tantan tek başına bu işi yapamaz. Neticede yapılanları olumlu görmek lazım.

Türkiye'nin istihbari faaliyetler açısından hep ilgi odağı olduğu biliniyor. Teknolojiye dayalı istihbaratın geliştiği bir dönemde; İçişleri Bakanlığı'nın deyimiyle "nüfuz casusluğu", sizin deyiminizle de "tesir ajanlığı" gibi terimler ortaya atıldı. "Tesir ajanlığı" olgusunun kökeni nedir?

Türkiye casus kaynıyor. Ama senelerdir ne casus yakalayan var, ne de bir gizli faaliyeti ortaya çıkaran... Zaten klasik casusluk bitti. Casus gizli sırları, gizli bilgileri alan insandır. Eğer bir ülkeyi yönetiyor ve yönlendiriyorsanız gizli bilgileri çalmaya hiç gerek kalmaz. Gizli örgütlenmeler de var tabi ki ama artık "tesir ajanı" dediğimiz kritik yerlerde bulunan isimler bu işi yönlendiriyor. Mesela bir gazetede. Bir gazeteyi yöneten kişi olabilir, bir köşe yazarı olabilir. Bir bakanın sekreteri olabilir. Tesir ajanlığı bu anlamda önemli bir şey. Tabii Sadettin'in "nüfuz casusluğu" yeni bir terim benim için. Tesir ajanları kamuoyunu yönlendirebilecek, devleti etkileyecek pozisyonlarda bulunur. Mesela yakın tarihten olabileceğini düşünebileceğimiz bir isim Akman Akyürek'tir.

Akyürek tesir ajanı mıydı?

Çok güzel olabilir, neden olmasın? Bütün komisyonlara giriyor, hepsini istediği gibi yönetebiliyordu.

Diğer taraftan Akyürek'in, sizin de hizmet verdiğiniz teşkilata çalıştığı biliniyor. "Tesir ajanı" yabancı gizli servisler lehine faaliyet gösterdiğine göre MİT'i yanıltarak mı ilerliyordu?

İstihbarat işinde siz kullanıyorum zannedersiniz ama bizi bizden

daha iyi kullanıyor olabilirler.

İstihbarat terminolojisinde "double ajanlık" olarak adlandırılan durumu kastediyorsunuz galiba. Akyürek double mı çalışıyordu?

Double çalışır evet. Akyürek olayı da kapanmış gitmiş bir olaydır. Onun da çözülmesi gerekir. Bir hâkim gizlice yurtdışına gidiyor. Kimin namına gittiği belli değil. Hatta benim bildiğim kadarıyla sahte pasaportlarla yurtdışına çıkıyor. Şimdi tam olarak hatırlamıyorum ama uyuşturucu işi yapan kişilerle çıkıyor. Güney Afrika'ya gidiyor. Bunu ne için yapıyor, haber vermek için mi yapıyor? MİT böyle bir görevlendirme mi yapmış? Zannetmiyorum.

Peki Akyürek, Türkiye'de ne tür bir faaliyet göstermiş olabilir?

Akman Akyürek basına bilgi veriyor muydu? Kamuoyunu etkilemek o kadar zor bir şey değil. Bir Akman Akyürek istediği gibi yönlendiriyordu demek ki... Komisyonda da çalışıyor, komisyonu da yönlendiriyor. Doğrudan doğruya MİT'in elemanı mıdır, değil midir onu da bilmiyorum. Ama bildiğim kadarıyla bizim Mikdat'la tanışıklığı vardı. Onun dışında MİT ajanı mıdır, değil midir bana intikal etmiş bir bilgi yok. Ama bir istihbaratçı gözüyle gördüğüm kadarıyla bir yerlere angaje bir adam.

Türkiye'de "tesir ajanı" ya da benzer bir konumda faaliyet gösteren başka isimler biliyor musunuz?

Bizim sıklıkla yazdığımız Doğu Perinçek var. Onunla ilgili de oklar biraz İngiliz Servisi'ni gösteriyor. Ama ben Perinçek'in sadece bir angajmana sahip olduğunu düşünmüyorum. O bir istihbarat bezirganı bence. Eğer İngiliz politikası PKK'nın belirli bir süreçte siyasal bir kimlik kazanmasıysa Perinçek de bu doğrultuda faaliyet gösterdi. Önemli bir anektod var ben onu aktarayım size. Hasan Yalçın, partinin genel başkan yardımcısı. Benim ilk emekliliğimde ısrarla istedi, geldi görüştük. İkimiz de teybi açtık konuştuk. "Mehmet Bey siz bize yardımcı olmuyorsunuz. Gelin güçlerimizi birleştirelim. Biz de vatanseveriz. Bu Asil Nadir konusunda en milliyetçi davranışı biz gösteriyoruz," dedi. Asil Nadir kimdir? İngiltere'de

yatırımı varken bu paralarını Türkiye'ye taşıyan ve bu yüzden İngilizlerin hedefi haline gelen, İngiltere'den zar zor kaçan bir adam. Hasan Yalçın bana, "Sizde de bunun aleyhine bilgi vardır, bunu paylaşalım," dedi. Şimdi bunlar kendilerini çok akıllı zannediyorlar, karşıdakini istedikleri gibi yönlendireceklerini düşünüyorlar. Asil Nadir'le neden uğraşayım ki ben? Türkiye'de yatırım yapmış bir adam İngiltere'yle arası bozulmuş. Benim Hasan Yalçın'a vereceğim bilgi sadece İngilizlerin işine yarar.

Peki sizin de bir dönem hizmet verdiğiniz teşkilat, Perinçek'le ilgili durumu değerlendirmede mi?

MİT değerlendirdi tabii. Ama bizim bilmediğimiz birtakım temasları olabilir bizim içimizde de. Üst düzeyde de temasları olabilir, bunu bilemiyorum. Zaten benim görev alanıma giren biri olsaydı bugün Türkiye'de bu konumda olmazdı Perinçek. Kontr-Espiyonaj'ın başında olsaydım Perinçek'in gerçek yüzünü ortaya çıkarmak için her türlü çalışmayı yapardım.

Kontr-Espiyonaj'ın başında kim vardı peki?

Bu o kadar önemli değil. Mikdat'a bağlı bir Daire Başkanı vardı o zaman. Bunu yapmayanlar varsa bunun sorumluluğunu ben taşımak istemem.

Dünyadaki istihbarat sistemlerinin mukayesesıyla ilgili bir soru yöneltmek istiyorum. İç ve dış istihbaratın ayrıştırıldığı ABD ve İngiliz modeli Türkiye'de uygulanamaz mı?

Bunu doğru bulmuyorum. Bence polis Türkiye'de bu işi müstakil olarak yapabilecek seviyede değil. Hem ne kadar çok birbirini denetleyen teşkilat olursa o kadar iyi olur. Bugün bir şeyler ortaya çıktıysa MİT'in çalışmalarının çok rolü vardır. Susurluk sürecinde de İçişleri Bakanı vardı. Şimdiki bakan gibi işleyişi şöyle düzenleyelim dedi mi? Demek ki Türkiye'de işler müesseselerle değil, kişilerle yapılıyor hâlâ. Tenzih ederim, tamamen bir teşkilatı karşıma alıyorum demek değildir bu. Ama Emniyet'in halka açık çalışmasından ötürü yapısal birtakım sorunlar var. MİT'in Türkiye'de istih-

barat topluyor olmasının İçişleri Bakanlığı'nı rahatsız edecek bir yönünün olmaması lazım. İyi bir koordinasyon olsa bu hiçbir şekilde mevzu bahis bile olmaz. ABD'de de güvenlikte kısmi sürtüşmeler oluyor. Ama milli konularda son derece etkili bir şekilde bir araya gelebiliyorlar. Amerika'da istihbarat çarkı çok büyük bir çark. Herkes CIA'i bilir ama CIA'in dışında bir sürü faaliyet gösteren birim var. Son yıllarda FBI biraz dışarıya açıldı. Burada denetimsiz hiçbir müessese yok hemen hemen. Tamamen uygulanan sistemler ülkesidir ABD. Türkiye'de de sistem var. İstihbaratın merkezi MİT'tir. Ama uygulanmıyor ki... Güneydoğu'da PKK'lı yakalanıyor, sorgulanıyor. Ben o sorguyu elde edebilmek için özel çaba sarf ediyorum. Terörle mücadele nedir? İlmi çalışmadır. Yoksa sivrisinek avlar gibi adam öldürmek değildir.

Türkiye'de faaliyet gösteren bazı örgütlerin dış bağlantıları konusunda ne düşünüyorsunuz?

Türkiye pek çok ülkenin istihbarat servisinin çalışma alanı olarak öne çıkıyor. Sovyetler, ABD, İsrail, İngiltere, Fransa ve Almanya bunların başında geliyor. Hiçbir terör örgütü dış destek olmadan faaliyet gösteremez. Yunanistan'da emekli devlet görevlilerinden müteşekkil 17 Kasım Örgütü'nü bunun dışında tutmak lazım. Batılı görevlilerin Türkiye'de öldürülmesine neden olmuş bir Dursun Karataş'ın Avrupa'da rahat rahat dolaşmasını pek mantıkla bağdaştıramıyorum. Bir ara Fransa'da yakalandı sonra kaçırıldı. Genel kanaat Karataş'ın İngiliz Gizli Servisi'yle irtibatlı olduğu yönündedir. Bu tür irtibatlara her terör örgütünde rastlamak mümkündür.

ABD'de, Washington D.C.'de oturan Mehmet Eymür'ün kayıt cihazımıza söyledikleri bundan ibaret. MİT'teki çalışma esasları, Su-surluk sürecine ilişkin şimdiye kadar söylenmeyenler, 28 Şubat'ın kamuoyunca bilinmeyen yönleri ve karmaşık yurtdışı operasyonların açılımıyla bu görüşmenin verimli olup olmadığını düşünürken kayıt cihazını kapatıyorum. Aralık 2000 itibarıyla aynanın bize yansıttıkları işte bunlar...

Susurluk Kronolojisi

5 Kasım 1993: JİTEM'in eski görevlisi Binbaşı Ahmet Cem Ersever Ankara'nın Elmadağ ilçesi yakınlarında ölü bulundu.

3 Mart 1995: Eymür'ün haber kaynağı MİT elemanı Tarık Ümit esrarengiz bir şekilde ortadan kayboldu. Kendisinden bir daha haber alınamadı.

28 Kasım 1995: Tefeci Nesim Malki Bursa'da öldürüldü.

25 Mayıs 1996: İşadamı Mehmet Ali Yaprak Gaziantep'te polis olduğunu söyleyen kişilerce kaçırıldı.

28 Ağustos 1996: MİT'in kullandığı Tevfik Ağansoy, Bebek'te Alaattin Çakıcı'nın adamlarının saldırısı sonucu öldü.

22 Eylül 1996: Abdullah Çatlı'nın Mehmet Özbay kimliğiyle dolaştığını bildiren İkinci MİT Raporu ortaya çıktı. Tıpkı Birinci MİT Raporu gibi bu raporun da yazarı Mehmet Eymür'dü.

3 Kasım 1996: Balıkesir'in Susurluk ilçesi yakınlarında meydana gelen trafik kazası mafya-polis-siyaset üçlemine açığa çıkardı. Kazada polis şefi Hüseyin Kocadağ, gladyatör Abdullah Çatlı ve Gonca Us ölürken, DYP Milletvekili Sedat Bucak yaralandı.

8 Kasım 1996: İçişleri Bakanı Mehmet Ağar görevinden istifa etti.

11 Kasım 1996: DGM Cumhuriyet Başsavcılığı, olayın "Çete kurmak" boyutuyla ilgili soruşturma başlattı.

18 Kasım 1996: Başbakan Necmettin Erbakan da ihbar konularının incelenmesi için Başbakanlık Teftiş Kurulu'na talimat verdi.

20 Kasım 1996: Özel timcilerin Topal cina-

yeti için gözaltına alındıkları, ancak Mehmet Ağar'ın talimatıyla serbest bırakıldıkları ortaya çıktı.

23 Kasım 1996: Yeşil kod adlı Mahmut Yıldırım MİT görevlileri ile birlikte Beyrut'a uçtu. Yeşil'in aynı gün Macaristan Budapeşte'ye gittiği de ileri sürüldü.

24 Kasım 1996: ANAP lideri Mesut Yılmaz Budapeşte'de yumruklu saldırıya uğradı.

5 Aralık 1996: Yeni İçişleri Bakanı Meral Akşener, İstanbul Emniyet Müdürü Kemal Yazıcıoğlu, Yardımcısı Bilgi Ünal ve Özel Harekât Dairesi Başkan Vekili İbrahim Şahin'i açığa aldı.

11 Aralık 1996: Meclis Genel Kurulu'nda yapılan oylama sonucu DYP Elazığ Milletvekili Mehmet Ağar ile Şanlıurfa Milletvekili Sedat Edip Bucak'ın dokunulmazlığı kaldırıldı.

10 Ocak 1997: Kazadan sonra TBMM bünyesinde kurulan Susurluk Araştırma Komisyonu ise üç aylık çalışma süresinde Ankara'da Mesut Yılmaz ve Mehmet Ağar'ın da aralarında bulunduğu 41 kişiyi tanık olarak dinledi.

13 Ocak 1997: İstanbul DGM Cumhuriyet Başsavcılığı Ayhan Çarkin, Oğuz Yorulmaz ve Ercan Ersoy'u tutukladı. Böylece ilk tutuklamalar başlamış oldu.

23 Ocak 1997: Abdullah Çatlı'nın, özel timci Ziya Bandırmalıoğlu'nun oğlunun sünet düğününde İbrahim Şahin'le birlikte çekilmiş fotoğrafları ortaya çıktı.

11 Mart 1997: İbrahim Şahin, Ziya Bandırmalıoğlu ve Ayhan Akça tutuklandı.

19 Eylül 1997: İbrahim Şahin, Ayhan Çarkin, Oğuz Yorulmaz, Ayhan Akça, Ziya

Bandırmalıoğlu ve Ercan Ersoy tutuksuz yargılanmak üzere tahliye edildi.

8 Aralık 1997: Susurluk Komisyonu rapor-törü hâkim Akman Akyürek, TEM Otoyolu Maslak girişinde geçirdiği trafik kazasında hayatını kaybetti.

6 Şubat 1998: Kumarhaneler Kralı Ömer Lütfi Topal'ın ortağı Sami Hoştan tutuklandı.

18 Ağustos 1998: Alaattin Çakıcı Fransa'da yakalandı. Mafya liderinin üzerinden kırmızı pasaport çıktı.

20 Ağustos 1998: Kırmızı pasaportun MİT'ten alındığı anlaşıldı.

26 Ağustos 1998: Çakıcı'ya pasaport verdiği ileri sürülen MİT'çi Yavuz Ataç Türkiye'ye çağırıldı.

23 Eylül 1998: Çakıcı ile ANAP'lı Eyüp Aşık'ın konuşmalarını içeren kaset ortaya çıktı.

5 Ekim 1998: Çakıcı, "Başbakan'ı Eymür yumrukladı," iddiasında bulundu.

6 Ekim 1998: Eymür; Çakıcı'nın "Ben istediğimi bakan yapabilirim," dediğini söyledi.

14 Ekim 1998: Türkbank'ın satışı durduruldu.

12 Şubat 2001: Susurluk davasında 4-6 yıl arasında hapis cezaları verildi.

Ekler | Eymür'ün MİT Raporları

Birinci MİT Raporu

10 Kasım 1987

KONU: Banker Bako Olayı.

Polis içindeki çekişme ve yeraltı-polis-kamu görevlileri ilişkileri.

1. 12 Eylül 1980'den sonra araştırmalar, kaçakçılığın terörün başlıca unsurlarından biri olduğu kanaatini yaratmış ve bu nedenle 23 Aralık 1982 tarihinde Genel Kurmay Başkanlığı'nda Orgeneral Nejdet Öztörün'un başkanlığında Korgeneral Recep Ergun, Korgeneral Nevzat Bölügiray, Korgeneral Burhanettin Bigalı, Koramiral İrfan Tınaz, Tuğgeneral Doğan Solman, Emniyet Genel Müdürü Fahrettin Görgülü, MİT Daire Başkanı Galip Tuğcu'nun katıldığı kaçakçılık ve rüşvetle ilgili bir toplantı yapılmıştır.

Toplantıda o güne kadar kaçakçılık konularının dışında kalan MİT Müsteşarlığı'na da görev verilmiş ve MİT'in buna göre yapılması kararı alınmıştır. Aynı toplantıda bilgilerin MİT arşivlerinde toplanması ve MİT'in KİHBI ve Emniyet Genel Müdürlüğü'yle yakın koordinasyon içinde olayların üzerine gitmesine karar verilmiştir.

6 Mart 1983'te Genelkurmay'da 2. başkanın başkanlığında diğer bir toplantı yapılmış ve Dündar Kılıç'la iltisaklı silah, sahte para ve elektronik kaçakçısı Zeki İnal'ın işbirliği yaptığı ve ilişkili olduğu şahısların durumu değerlendirilmiştir. Bu toplantıda konunun Emniyet Genel Müdürlüğü ve MİT Müsteşarlığı'nca ele alınıp sonuçlandırılması talimatı verilmiştir.

Haziran 1983'te MİT Müsteşarlığı bünyesinde Kaçakçılık Şubesi kurulmuş ve başına şube müdürü olarak bu konuda birikimleri olan Mehmet Eymür getirilmiştir. Kaçakçılık konusunda Atilla Aytek'in başında olduğu Emniyet Genel Müdürlüğü Kaçakçılık İstihbarat ve Harekât Daire Başkanlığı'yla çok yakın koordinasyona başlayan MİT Kaçakçılık Şubesi, 9 Şubat 1984 de terörle yakın ilişkisi bulunduğu anlaşılan Dündar Ali Kılıç, Behçet Cantürk ve Abuzer Uğurlu'nun sorguya alınarak, tecrim edilmelerine çalışılması teklifini Genelkurmay Başkanlığı'na yapmış, teklifin uygun karşılanması üzerine ilk önce Dündar Ali Kılıç, bilahare Behçet Cantürk alınarak sorgulanmış ve Ankara Sıkıyönetim Mahkemesi'ne tevdi edilmişlerdir.

Gözaltına alınmaları ve yargılanmaları büyük tepkiler yaratan ve ifadeleleriyle yüzlerce kişinin daha tevkif edilmesini sağlayan, birçok görevli ve idareciyle ilişkileri su yüzüne çıkaran Dündar Kılıç ve Behçet Cantürk'ten sonra yeraltı dünyasından bu görevi yürüten kişilere karşı sistemli bir yıpratma faaliyeti başlamış, bu faaliyetin en ziyade hedefi MİT'e nazaran daha legal bir şekilde çalışan Emniyet Kaçakçılık Dairesi ve bu dairenin Başkanı Atilla Ay-

tek olmuştur.

Günümüze kadar süren ve özellikle basın yoluyla yapılan bu yıpratma ve yıldırma faaliyetine, yeraltı dünyasıyla menfaat ilişkileri içinde bulunan çeşitli kamu görevlileri de yardımcı ve alet olmuşlardır.

Son günlerde Banker Bako Olayı'yla bazı gizli ilişkilerin yeniden su yüzüne çıkmasından tedirgin olan yeraltı dünyası ve işbirlikçileri, bu kez olayların arkasından MLT'in bulunduğu varsayımından hareketle Atilla Aytek'in yanı sıra MLT'e de yüklenmeye başlamışlardır.

Bunun en iyi misali uzun yıllardan beri sadakatle MLT Müsteşarlığı'na hizmet eden, teröristler dahil birçok kişinin yakalanmasını sağlayan, MLT kanalıyla Emniyet Genel Müdürlüğü'ne aktarılan bilgilerle silah ve uyuşturucu kaçakçılarının yurtdışında kullandıkları sahte kimlik ve pasaportların tespitini sağlayan doküman sahtekarınla ilgili olarak Hürriyet gazetesinde yapılan 4-5-7 Kasım 1987 tarihli yayınlardır.

Banker Bako Olayı ile yeraltı-kamu görevlileriyle ilgili istihbari bilgiler müteakip maddelerde sunulmuştur. İstihbari mahiyetteki bilgileri ihtiva etmesine rağmen bu bilgilerin etüdü, günümüzde yeraltı dünyasının kollarını nerelelere kadar uzattığı hakkında yeterli bir bilgi verecek, tehlikenin önemini anlatacaktır.

2. a) Banker Bako Olayı'nda bağlantılar şöyledir: [rapor metninde çizimli bir anlatım var]

b) Banker Bako'nun arkasındaki esas kuvvet Dünder Kılıç'ın kardeşi İbrahim Kılıç ve adamı Erdoğan Arslan'dır. Bu grup Banker Bako'ya 1980'li yılların başından beri bu işi yaptırmaktadırlar. Banker Bako bunların elinde bir oyuncaktır. İbrahim Kılıç ve Erdoğan Arslan'ın 1984'de Çaybank'a ait çok miktarda sahte senedi Banker Bako kanalıyla piyasaya sürmüşler, ve bu işten milyarlar kazanmışlardır. Halen Pamukbank Nişantaşı Şubesi'nde Tülin Kutlu (Tel: 146 26 48) bu konuda bilgi sahibidir. Tülin Kutlu'nun 1984'de Ganti Bankası Kurtuluş Şubesi Müdürü olduğu devrelerde Banker Bako çok miktardaki sahte Çaybank senedini bankaya tevdi ederek kredi almış, Tülin Kutlu senetlerin sahte olduğunu sonradan anlamıştır.

c) Erdoğan Arslan, DYP İl Başkanı Yaşar Keçeli'nin yeğeni Şeref Keçeli'nin kirvesidir. Yaşar Keçeli'nin diğer yeğeni Hikmet Keçeli'ye İstanbul Emniyet Mali Şube Müdürü Cevdet Saral ve İstanbul Polis şefleriyle yakın irtibatlıdır. Esasında Dünder Kılıç ve yakınları, Dünder Kılıç'ın cezaevinde bulunmasını Başbakan Özal ve Şarık Tarı'ya bağlamakta ve Özal Hükûmeti'nin gitmesini özellikle istemektedir. Kılıç ailesinin Banker Bako kanalıyla piyasaya sürdüğü para miktarı 12 milyar dolayında olup, sahte tahvillerin bir kısmı halen İstanbul'un Hacı Hüsrev semtinde piyasaya sürülmektedir.

d) Yeraltı dünyasının avukatlığını ve bu meyanda Ofluşların (Osman Ceva-

hiroğlu) ve Dünder Kılıç'ın avukatlığını yapmış olan Karadenizli (Samsun) Hüsamettin Cindoruk, eski Ortaköy Şifayurdu sahibi Banker Fikri Erdöş (Ölü) ile de iltisaklıdır. H. Cindoruk'un Bako ilişkisi avukat-sanık münasebetlerinden doğmayıp, H. Cindoruk'un yeraltı ilişkilerinden kaynaklanmaktadır.

Fikri Erdöş'ün 1981-1982 yıllarında Kuruçeşme'de kendine ait gümrük depoları mevcut olup bu depolara Dünder Kılıç ve Oflu Osman'da ortaklırlar.

O zaman ki, MİT İstanbul Daire Başkanı olan Nuri Gündeş'in de Hüsamettin Cindoruk ve Dünder Kılıç'la yakın irtibatı bulunmaktadır. Nuri Gündeş zaman zaman teşkilatın imkânlarıyla Hüsamettin Cindoruk'un özel korumasını da yaptırmıştır.

1982'de Hüsamettin Cindoruk, Fikri Erdöş'ün Kuruçeşme'deki depolarına bir geminin mal boşaltması gerektiğini, ancak İstanbul Gümrüğü'nün buna izin vermediğini ve zorluk çıkarttıklarını söylemiştir.

Bunun üzerine Nuri Gündeş, İstanbul Limanı'nda görevli Gümrük Amiri Erkan Kılıçay'a bir personel yollayarak konunun halledilmesini istemiştir. Erkan Kılıçay, Fikri Erdöş hakkında kalın bir dosyanın bulunduğunu ve bu sebeple gümrük muayenesinin F. Erdöş'e ait depoda yapılamayacağını bildirmiş, Nuri Gündeş'se İstanbul MİT'de kaçakçılık konularına bakan Cengiz Abaoğlu'nu İstanbul Gümrük Başmüdürü Oktay'a göndermiştir. Oktay'ın da zorluk çıkarması üzerine C. Abaoğlu, Oktay'a F. Erdöş'ün Konsey üyelerinden birinin (ismi hatırlanmıyor) yakını olduğunu belirtmiş, bu baskılar üzerine İstanbul Gümrük Müdürü Oktay, geminin Kuruçeşme'deki depoya yanaşmasına izin vermiştir. İzni elde eden Nuri Gündeş, Hüsamettin Cindoruk'a işin halledildiği müjdesini vermiştir.

Banker Bako 1980 harekâtından sonra iflas edince Dünder Kılıç'a sığınmış ve böylece hem borçlarının zorlamalarla ödenmemesini temin etmiş hemde elindeki çek ve senetlerin dünder Kılıç ve adamları vasıtasıyla zoraki tahsilini sağlamıştır. Bako bu arada Fikri Erdöş'ün Fahrettin Aslan kanalıyla Kastelli'den aldığı Kuzguncuk'taki yalıya Dünder Kılıç ve Hüsamettin Cindoruk kanalıyla yerleştirilmiş, 1984 Ağustos ayından itibaren de Dünder Kılıç ve adamlarının bastırdığı sahte Çaybank senetlerinin piyasaya sürülmesinde kullanılmıştır. Bako'nun iflasından sonra da Erdöş-Kılıç ortaklığı devam etmiş, Fikri Erdöş, Dünder Kılıç ve Yahudi Menaim (Meyin) Futsi, yurtdışında bulunan İsmail Hacısüleymanoğlu (Of'lu) Yaşar Yakak ve Osman isimli bir şahıs yurtdışından saç, demir ve çelik boru getirmişlerdir. Bir hesap meselesinden Dünder Kılıç'la arası açılan Fikri Erdöş, yurtdışına kaçınca Dünder Kılıç Kuruçeşme'deki depoları bir müddet çalıştırmıştır.

Süleyman Demirel'e yakınlığı olan Fikri Erdöş, zamanında bu yakınlıktan istifadeyle Yapı Kredi ve İş Bankası'ndan büyük krediler almış, Bako'nun da oturduğu yalı İş Bankası kanalıyla satılmıştır.

e) Cindoruk ve Dünder Kılıç'la yakınlığına değinilen Nuri Gündeş,

MLT'den emekli olup halen Emin Cankurtaran'a ait Taksim Stadyum Palas Kat: 3 17/5 adresi ve 155 70 48 no'lu telefonda ticaretle uğraşmaktadır. Daha önce görevde olduğu tarihte damadı da Emin Cankurtaran'ın yanında çalışan Nuri Gündeş'le birlikte, Dünder Kılıç ve Yaşar Yamak'la (Topal Yaşar) ilişkilerinden dolayı MLT'den ayrılmaya mecbur edilen ve MLT'deyken kaçakçılık konularına bakan Cengiz Abaoğlu çalışmaktadır. Cengiz Abaoğlu aynı zamanda Şehmuz Tatlıcı'nın Kadıköy'deki Şetat isimli bir kuruluşunda görevlidir.

Nuri Gündeş'in Dünder Kılıç'la ilgili soruşturma sırasında Şükrü Balcı, İstanbul Valisi Nevzat Ayaz, ve Fahrettin Aslan'la birlikte gayrimüslimlerden, külliyetli miktarda haraç alınması olayına adı karışmış, ancak bu konu bilahare çeşitli gerekçelerle örtbas edilmiştir. Bu olaya Cengiz Abaoğlu, Nuri Gündeş'in akrabası Hacı Ali Aslan ve diğer birkaç MLT mensubunun da karışmıştır.

Aynı tarihlerde intikal eden bilgilere göre Nuri Gündeş'in:

- 1) Başak Grubu sahipleri Ertan Sert ve Turan Çevik'ten himaye edilmelerine karşı 60 milyon TL aldığı,
- 2) Aynı tarihlerde eski MLT Müsteşar Yardımcısı Nihat Yıldız'ı Başak Holding'e soktuğu,
- 3) Başak Holding'in 300 milyonluk bir borcunu banka müdürüne baskı yapıp ertelettiği,
- 4) Erdoğan Demirören'in Arşimidis işini kapattırdığı,
- 5) Emin Cankurtaran'ın gümrük işlerine yardım ettiği ve bu meyanda Emin Cankurtaran'ın Edirne'de takılan bir TIR'ını Kapıkule Gümrük Müdürü Birol Kalkan kanalıyla kurtardığı, Birol Kalkan'ın bu iyiliklerine karşılık Mataracı davasında korunduğu,
- 6) Dünder Kılıç ve Fahrettin Aslan'dan hediye aldığı ve menfaat temin ettiği, hususları yer almaktadır. Bu ilişkilerde Cengiz Abaoğlu daima yer almıştır.

f) Esasen Banker Bako hayatından endişelendiği için konuşmamakta cezaevinde vurulmaktan korkmaktadır. Erdoğan Arslan ve diğerleri alındığı takdirde Banker Bako'nun da konuşması ve bazı itiraflarda bulunması mümkündür.

g) Banker Bako Olayı'nın arkasındaki diğer güçlerse İstanbul Emniyet Müdürü Ünal Erkan, yardımcısı Mehmet Ağar, Mali Şube Müdürü Cevdet Saral ve İstanbul Emniyet Müdürlüğü'nün diğer üst düzeydeki yöneticileridir. Olayın ortaya çıkması ve mali şube müdürünün telsiz emriyle tayin edilmesi üzerine aynı akşam Ünal Erkan, Mehmet Ağar, Cevdet Saral, Narkotik Şube Müdürü Sarper Baltacıoğlu, İkinci Şube Müdürü Ömer Tüzel, Personel Şube Müdürü Sefer Vurucu ve diğerleri Beylerbeyi'ndeki Polis Evi'nde toplanmışlar ve durum değerlendirmesi yaparak "Hürriyet" gazetesinden Kasım Genç'e Emniyet Genel Müdürlüğü ve İçişleri Bakanlığı yetkililerini "Takunyali"

olarak niteleyen, hükümeti suçlayan ve olayı kapatan mali şube müdürünü öven yazıyı yazdırmışlardır. Ertesi akşam İstanbul valisiyle aynı yerde yemek yiyen Ünal Erkan ve yardımcıları yemekten sonra Çevik Kuvvet Şube Müdürü Necati Altuntaş'ı Kasım Gence'yi bulup gazeteye gitmesi ve Anadolu baskısını alıp gelmesi için görevlendirmişlerdir. Necati Altuntaş da görevi yerine getirmiştir.

"Hürriyet" gazetesinde Kasım Gence'yle birlikte gidip gazeteyi alan N. Altuntaş, "Neler yazmışsınız, başımız belaya girecek" demiş. Kasım Gence'ye gülerek, "Dün akşam sizinkilerle birlikte yazdık. Onlarla birlikte kaleme aldık" şeklinde cevap vermiştir. Gazeteyi Ünal Erkan'a götürən Necati Altuntaş "Müdürüm, bu yazı başımızı ağrıtır" demiş, Ünal Erkan'sa "Merak etme, hiçbir şey olmaz" şeklinde cevaplamıştır. Necati Altuntaş'ın "Hürriyet" gazetesine gidişi Emniyet Genel Müdürü Saffet Arıkan Bedük tarafından öğrenilmiş, neticede N. Altuntaş'ın Urfa'ya tayini çıkmıştır. Ünal Erkan ve Mehmet Ağar'sa emniyet genel müdürüne İstanbul Valisi Nevzat Ayaz'ı şahit göstermek ve yemin etmek suretiyle olayla ilgileri olmadığını söylemişler ve genel müdürü kandırmışlardır. N. Altuntaş bir tertibe kurban gittiğini söylemekte ve Ünal Erkan ile Mehmet Ağar'a çok kızmaktadır.

h) Esasen, Ünal Erkan başkanlığındaki İstanbul Emniyet Müdürlüğü üst düzey kadrosu İstanbul'daki yeraltı dünyasıyla yakın ilişki içindedir. Bu ilişkinin en büyük koordinatörü emekli Cınayet Masası Şefi Ahmet Ateşli ve Müdür Yardımcısı Mehmet Ağar'dır. Ahmet Ateşli 1 Kasım seçimleri için DYP'den aday olmuş, Mehmet Ağar da aynı partiden milletvekili olmayı düşünürken bilahare bundan vazgeçmiştir.

i) Banker Bako Olayı'ndaki gelişmeler ve İstanbul Emniyet Müdürlüğü'ndeki tayinler üzerine Gayrettepe Emniyet Müdürlüğü'nde 8 Ekim 1987 akşamı geç saatte İbrahim Kılıç'ın da katıldığı bir durum değerlendirmesi ve izlenecek strateji toplantısı yapılmış, toplantıya Dünder Kılıç'tan para aldığı için bir ara açığa alınan polis memuru Tuncay Katircioğlu'yla gelen İbrahim Kılıç saat 1.30'a kadar Gayrettepe'de kalmış ve bu saatte Mercedes otosu ile gitmişlerdir. Toplantı Mehmet Ağar'ın odasında yapılmıştır.

j) Banker Bako Olayı'nın açığa çıkmasından sonra Dünder Kılıç'ın kızı ve damadı Uğur (ikisi de aynı isimde) ile kızkardeşi (aynı zamanda Ofllu İsmail'in eşi) Türkiye'yi terk etmişler ve İspanya'ya yerleşmişlerdir.

k) İstanbul Emniyeti'nde ve yeraltı camiasında Bako Olayı ve bu olaya bağlı olarak diğer yolsuzlukların meydana çıkmasından büyük tedirginlik duyulmakta, özellikle Bako Olayı'nın aldığı "politik" şekil rahatsızlık vermektedir.

3. a) Yeraltı dünyasının ünlü isimleri 12 Eylül 1980'den sonra gözaltına alınmaları, aranmaları ve birçok faaliyetlerinin ortaya çıkması neticesinde rahatsız olmuşlar ve özellikle Anavatan Partisi'nin aldığı ekonomik tedbirlerle

illegal gelir kaynaklarını kurutması karşısında bu hükûmete karşı bir tavır alarak muhalif partilere yanaşmışlardır.

Menfaat ilişkilerini her şeyin üzerinde tutan bu grup bir yandan eski İçişleri Bakanı Hasan Fehmi Güneş kanalıyla SHP'ye sızmaya çalışmış, diğer taraftan DYP İl Başkanı Yaşar Keçeli ve Hüsamettin Cindoruk kanalıyla DYP'yle mevcut yakınlığı pekleştirmiştir. Bu meyanda SHP'nin İstanbul Vatan Caddesi'ndeki bir toplantısına İbrahim Cevahiroğlu (Ofu Osman'ın yakını) katılarak Fehmi Güneş'le birlikte oturmuş, aynı toplantıya Ankara Mamak Cezaevi'nde bulunan Dündar Kılıç büyük bir çelenk yollamıştır.

b) Yeraltı dünyasından DYP'ye sızma ve destekle irtibatların fazlalığı nedeniyle daha çok olmuştur. Buna misal olarak, partiye Fatih'ten kaydolan emekli Başkomiser Ahmet Ateşli, emekli İstanbul Mali Şube Müdürü Cevdet Saral'ın yanı sıra emekli İstihkâm Albay Ali İhsan Cesur da gösterilebilir.

1984 yılında yakalanan Ermeni asıllı anneden doğma Liceli uyuşturucu ve silah kaçakçısı Behçet Cantürk'ün ifadelerine istinaden gözaltına alınan ve ifadelerden Behçet Cantürk'ün uyuşturucu kaçakçılığına askeri kamyonlarla destek sağladığı anlaşılan emekli Albay Ali İhsan Cesur bütün dünyaca aranan Sarı Avni (Avni Karadurmuş) ile düdüdür. Ali İhsan Cesur, Mamak Cezaevi'nden tahliye edildikten sonra bir müddet Beşler sucuklarının müdürlüğünü yapmış, daha sonra DYP'ye katılarak Kâğıthane ve Beykoz ilçelerinde faaliyet göstermiştir.

c) DYP-yeraltı ilişkilerine bir diğer örnek Sadettin Bilgiç-Kâğıthanelili Kürt Hasan ilişkisidir. Bu çok samimi ilişkinin yanı sıra Yahya Demirel'in bir ucu Selefyan'a diğer ucu Enis Karaduman'a uzanan ve sayısız irtibatları kapsayan yeraltı ilişkileri sayılabilir.

d) DYP-yeraltı ilişkilerinde diğer bir hatsa İl Başkanı Yaşar Keçeli'nin yetenleri vasıtasıyladır. Petrol Ürünleri AŞ ortaklarından olan Hikmet Keçeli'nin Aytekin Kotil ve Sovyetler'le de ilişkisi olup, Hikmet ve Aytekin Kotil'in 22 Mayıs 1981 günü 34 RF 777 plakalı otoyula İstanbul SSCB Konsolosluğu'na gittiği tespit edilmiştir.

Kaçakçı armatörler Ziya ve Halis Kalkavanlar, altın kaçakçısı Nasrullah Ayan, uyuşturucu ve silah kaçakçısı Behçet Cantürk'le yakın irtibatları olan Hikmet Keçeli, eski tarihlerde Behçet Cantürk'ten 300 milyon lira borç almış, bu borcun senedi Yapı Kredi Bankası, Mecidiyeköy Şubesi'nden muhafaza edilmiştir. Nasrullah Ayan'la hayali ihracat işlerinden ortaklık yapan Hikmet Keçeli'nin tespit edilen bir görüşmede 30-35 bin tişört aldığı, bunları Nasrullah Ayan'ın istediği yere gönderebileceğini söylediği, Nasrullah Ayan'ın da mal yüklü kamyonla ilgili Edirne'de bir sorun çıktığıysa Ankara'dan gelecek arkadaşıyla bunu halledilebileceğini bildirdiği anlaşılmaktadır.

Hikmet Keçeli'nin ortağı Nasrullah Ayan, Sarp Kuray'ın lideri olduğu Partizan Yolu'nun uzun yıllar finansörlüğünü yapmıştır.

4. Yeraltı dünyası ile bürokratlar ve üst kademedeki yöneticiler ve bunların yakınları arasında özellikle İstanbul'dan kaynaklanan önemli irtibatlar bulunmaktadır. Bu ilişkilerin kurulmasında her zaman öncülüğü İstanbul polisinin üst düzey yöneticileri çekmişlerdir. Genellikle tesadüfi gibi görünen tanıştırmalar, küçük ve zararsız hediyeler, kadın, gece hayatı bu irtibatların başlangıcı olmaktadır.

Bu tip irtibatlara misal vermek gerekirse şunlar sayılabilir:

(1) Tahsin Şahinkaya:

Tahsin Şahinkaya, Sarı Avni (Avni Musullulu/Karadurmuş), Behçet Cantürk, Dündar Kılıç, Fahrettin Aslan ile inşaat ve ihale mafyasıyla ilişkilidir. Şahinkaya'nın bu alandaki ilişkilerine ait, Ankara Sıkıyönetim 4 no'lu mahkeme başkanlığında ifadeler, teyp tapeleri ve teyp bantları bulunmakta olup, Selahtin Delidere isimli bir silah ve uyuşturucu madde kaçakçısının konuştuğu (Diyarbakır'da) bir teyp bandında adı geçen Sarı Avni'nin yurtdışında bir villa aldığından bahsedilmektedir. Tahsin Şahinkaya'nın İstanbul Emniyet Müdür Muavini Mehmet Ağar'la yakın irtibatı olup, Mehmet Ağar adı geçen Terzi-elbise temizliği dahil her nevi özel işiyle uğraşmaktadır. Ayrıca Dündar Kılıç'ın avukatlığını yapmış olan Mümin Kavala'nın Tahsin Şahinkaya'nın akrabası olduğu söylenmektedir.

(2) Eski Genelkurmay Başkanı Necdet Üruğ:

Adı geçenin İstanbul 1'inci Ordu komutanı olduğu devrede Şükrü Balcı, Fahrettin Aslan, Hamsi Fuat lakabıyla tanınan Beşiktaş Askerlik Şubesi Başkanı Albay Fuat Dinçer ve eski MİT görevlisi Nuri Gündeş kanalıyla bazı irtibatları olmuştur. İrtibatları arasında Topal Yaşar lakabıyla tanınan silah ve uyuşturucu kaçakçısı Yaşak Yamak bulunmakta olup, bu şahıs bilahare N. Üruğ'un tavsiyesiyle MİT tarafından eleman olarak kullanılmış, ancak herhangi bir faydası olmamıştır. Nitekim 15 Kasım 1981'de Papila isimli turistik bir otelde Hopa emniyet amirinin de bulunduğu içkili toplantıda Yaşar Yamak İstanbul'da tutuklandığını, ancak çok şey bildiğinden ve üst düzeydeki birçok kişinin başını yakacağını söylediğinden serbest bırakıldığını, Tuncay Matarcı'ya da çok haraç verdiğini söylemiştir.

Hamsi Fuat ismiyle tanınan emekli Albay Fuat Dinçer bütün yeraltı dünyasıyla çok yakın ilişkiler içindedir. Üsteğmenliğinde battaniye ve askeri kıyafet satarken yakalanan bu albay, genelkurmay başkanırken Necdet Üruğ'un evine gelip kalan ve senli benli konuşan ender insanlardan biridir.

N. Üruğ, yolsuzlukları kamuoyuna aksetmiş olan Şükrü Balcı'yı ve eski İstanbul Bölgesi Daire Başkanı Nuri Gündeş'i devamlı himaye etmiş ve Şükrü Balcı'yı adeta kahraman gibi empoze ederek Sayın Cumhurbaşkanımız tarafından mükâfatlandırılması sağlanmıştır. Şükrü Balcı'yla ilgili yolsuzluk so-

ruşturmalarının da kapatılmasını sağlayan N. Üruğ'dur.

N. Üruğ'un yeraltı dünyasıyla diğer bağlantıları İstanbul Sıkıyönetim Komutanlığı Adli Müşaviri Fahrettin Aksoy (Deve Fahri) ve Hâkim Albay Şevket Kayıran vasıtasıyladır. Şevket Kayıran, Tuncay Mataracı'nın Gümrük Müdürü Ali Galip Kayıran'ın ağabeyidir.

N. Üruğ'un oğlu Hadi Üruğ yıllarca İstanbul yeraltı Mafyası'yla iç içe olmuş, Dünder Kılıç'ın maden işlerine girmiş, yeraltı dünyasının işlerini takip etmiştir. Nitekim İR 405 ruhsat ve 668 sicil numaralı Balıkesir ili Dursunbey ilçesi Odaköy civarındaki maden ocağının satış ve işletilmesiyle ilgili mukavelelerde Hadi Üruğ'un ismi yer almaktadır.

Nevzat Nas (Mardinli-Kürtçülük Faaliyeti), Mehmet Haddat (Giresunlu), Atıf Keçeci (İstanbul Emniyet Müdürlüğü'nde Affan Keçeci'nin ağabeyi), Fehmi Ayanoğlu, Kenan Nehrazoğlu (Shell'de çalıştı), Selahattin Babüroğlu, Hakkı Mert, Tekin Alkan (Mardinli Süryani), Alaattin Tüylüoğlu (Dünder Kılıç'ın adamı), emekli Süvari Albay Ziya Azak, Işık Finansman (Işık Kâmil Önal), Aziz Güçlü (İzmir'de yeraltı dünyasından), Öznur Taylan (İnci Baba ve Abidin Necmioğlu'nun avukatı), Çetin Güven (DİSK davasına bakan eski hakim binbaşı), Muzaffer Atılcan ve Dünder Kılıç'ın isimlerinin geçtiği bu çok karışık maden işinde Hadi Üruğ, Oğuz Kantaroğlu'ndan madeni satın alan şahıs olarak görülmektedir.

Diğer taraftan bir zamanlar İstanbul Şişli'de Günaydın Apartmanı'ndaki "Randevucu Mükü"ye ait evde sermaye olarak çalışan Gülser Bayer (Gül Gülser Hastan) kendisini N. Üruğ'un yeğeni olarak tanıtmaktadır (dayısı). Uyuşturucu madde kaçakçılığı yapan Sedat Bayer isimli şahısla evlenen ve Londra'da 01.6258381 telefonlu 10 Casterbridge Abbey Road, NW 6 London adresinde oturan ve bilahare kocasından ayrılan Gülser'in bütün yeraltı dünyasıyla ilişkisi mevcuttur. G. Bayer'in annesi İzmir'de oturmakta ve telefonudur. G.Bayer İstanbul'da Ahmet Ateşli'nin basın toplantısı yaptığı Suadiye Otelinde kalmaktadır.

N. Üruğ'un kadınlara düşkün olduğu ve 1981 yılında Fahrettin Aslan'ın İstanbul Sheraton Otelinde özel bir odada kalan N. Üruğ'a Emel Sayın'ı getirdiği, bu tarihte Emel Sayın'ın Fahrettin Aslan'ın oğluyla evli olduğu, söylentiler arasındadır.

(3) Vali Nevzat Ayaz:

Polislikten gelme Nevzat Ayaz, başkomiser olduğu tarihte İstanbul Emniyeti'nde tescil amirliğine bakmış, bu sebeple gazino, kahvehane ve benzeri yerlerin ruhsatlarının verilmesinde Fahrettin Aslan ve diğer yeraltı adamlarıyla ilişkiler kurumuştur. Birçok olayın arkasında olan Vali Ayaz, Şükrü Balcı'yla da sınıf arkadaşı ve yakın dosttur. Fahrettin Aslan'la ilgili uyuşturucu madde kaçakçılığı soruşturması sürdüğü tarihte, Fahrettin Aslan'a plaket

vermek ve bunu basın aracılığı yansıtarak Fahrettin Aslan'ı onurlandırmak suretiyle himaye eden Vali Ayaz, eski genelkurmay başkanının Sayın Cumhurbaşkanımıza müspet empozeleriyle bugüne kadar yerini muhafaza etmiştir.

Şükrü Balcı'nın gayrimüslimlerden baskı suretiyle para toplama işinde de adı geçen Vali Ayaz'ın kendisini bu görevden almak istediğini bildiği Özal Hükûmeti'ne sempatisi yoktur.

Banker Bako Olayı'nın da içinde bulunan Vali Ayaz, Bako Olayı'nın ortaya çıkmasının emareleri gözüküğü tarihte Hüsametdin Cindoruk, Emniyet Müdürü Ünal Erkan ve Cevdet Saral'la birlikte toplanarak, durum değerlendirmesi yapmıştır. Nitekim temmuz ayı ortalarında yapılan bu toplantıdan sonra Emniyet Müdürü Ünal Erkan, basında çıkan yazılarla ilgili olarak Emniyet Müdürlüğü'nü arayan Adnan Kahveci'nin ve diğer üst kademe yöneticilerin kayda geçirilmesi hususunda güvenlik şube müdürüne talimat vermiştir. Amaç bu kayıtların ileride ANAP aleyhinde kullanılmasıdır. Olayın ortaya çıkmasından önce Mali Şube ekipleri Kurtuluş'ta bulunan Bako'ya ait Besa şirketine gidip gelmeye başlamışlar. Olayın soruşturmasının Savcı Oktay Çakır'a tevdi edilmesinden sonra da İstanbul Emniyet ait özel ekipler Savcı Oktay Çakır'ın, Bako ve yeraltı dünyasıyla ilişkisi Banker Engin Can'ın bürosunda arama yaparken İstanbul Emniyet Müdürlüğü'nce görevlendirilen özel ekipler yakın gözetmede bulunmuşlardır.

Vali Ayaz, Bako Olayı'nda Emniyet Müdürü Ünal Erkan ve yardımcısı Mehmet Ağar'ı korumuş, "Hürriyet" gazetesinde çıkan ve Ankara'daki yöneticileri "Takunyalılar" olarak niteliyen yazıyla hiçbir ilgilerinin olmadığını ve yayının hazırlandığı gece birlikte yemekte olduklarını İçişleri bakanı ve emniyet genel müdürüne ifade etmiştir. Esasen İstanbul Emniyet Müdürlüğü'nün çeşitli irtibatları arasında aşırı sağcı unsurlarda bulunmaktadır. Emniyet Müdür Yardımcısı Mehmet Ağar, Süleymancı Kemal Kaçar'ın koordinatörlük yaptığı şirketin sahipleri İbrahim Arslan ve Mahmut Şahin'le yakın temas halinde olup, bu şahıslara gizli kalması icap eden soruşturma ve tahkikatlarla ilgili bilgi vermektedir. İbrahim Arslan'a ait Aslan Nakliyat TIR taşımacılığı yapmakta 150 TIR'ın sahibi bulunmaktadır. İbrahim Aslan Malatya Vali Şoförlüğü sırasında uyuşturucu ve silah ticareti yapmıştır. Mahmut Şahin'e ait Şahlan Nakliyat deniz ticareti ile iştigal etmektedir. Zira I-II-III gemileri bilinmektedir. Şahlan ve Aslan Nakliyat firmalarının genel koordinatörü Süleymancı lider Kemal Kaçar'dır.

Yukarıda bahsi geçen isimlerin dışında yeraltı-güvenlik görevlisi-bürokrat-işadamı ilişkileri yönünden önemli isimlere rastlamak mümkündür. Menfaate dayalı bu çok yönlü ve karışık ilişkileri bir ayrı etüdle tahlil etmek mümkün olabilir. Yeraltı dünyasının çeşitli kesimlerle ilişkilerine dair ilginç örnekler müteakip maddelerdir.

5. İstanbul mali şube müdürünün alınması ve Narkotik Şube Müdürü Sarper Baltacıoğlu'nun da alınacağını gazetelerde çıkması üzerine İstanbul'da yakalanan uyuşturucu madde miktarında bariz bir artış meydana gelmiştir. Yakın tarihte Gebze'de yakalanan ve İstanbul valisi ile emniyet genel müdürünün mükâfatlandığı olayda tahkikatlar tam olarak yapılmamış olayda İran'dan baz morfini taşıyan ve imalatı yapan kişiler yakalanmış, olayın içinde bizzat bulunan ve esas organizasyonu ve finansmanı yapan çiftlik sahibi ve uyuşturucunun Avrupa'daki organizasyonunu yürüten Volkan isimli şahıslar alınmamış, çiftlik sahibinin suçu üstlenen ağabeyi alınmıştır. 3-4 yıldan beri imalat yapılan bu çiftlik İstanbul polisince bilinmekte ve imalata göz yumulmaktadır. Bako Olayı'ndan alınan yara üzerine organizasyonun bir bölümü yakalanarak olay büyük bir muvaffakiyet olarak takdim edilmiştir. Organizasyon da bulunan ve yakalanmayanlar için Hollanda'dan İstanbul polisine külliyetli miktarda para gönderilmiş ve bunun organizasyonunu da Volkan isimli şahıs yapmıştır. Uyuşturucu organizasyonunun arkasında bulunan isimler arasında, Oflu Osman (Osman Cevahiroğlu) ve Oflu İsmail (İsmail Hacısüleymanoğlu) ve Kalkavanlar bulunmaktadır.

6. İstanbul polisi ile Mafya bağlantısını kuran kişi emekli Emniyet Masası Amiri Ahmet Ateşli olup, Ahmet Ateşli'nin halen İstanbul polisi üzerinde emniyet müdüründen fazla bir etkinliği bulunmaktadır. Bu etkinlik İstanbul İkinci Şube'de bariz bir şekildedir. İstanbul Emniyet Müdürü Ünal Erkan ve yardımcıları, Ahmet Ateşli'ye "Baba", "Ağabey" şeklinde hitap etmektedirler. Ünal Erkan daha önce emniyet müdür yardımcılığı yaptığı dönemde, Mehmet Ağar'sa, İkinci Şube Müdürlüğü döneminde Ateşli'yle yakınlaşmalar ve böylece polis-yeraltı ilişkileri pekleşmiştir. Esasen Ankara'da bulunduğu dönemde Kürt Ahmet ve Kemal Horzum'la yakın münasebeti dikkati çeken Ünal Erkan'ın İstanbul'a tayini bir hayli polemiklere sebep olmuş ve Sayın Başbakan Özal'a iyi bir şekilde takdim edilmesi ve başbakanca desteklenmesi üzerine kadrosuyla birlikte İstanbul Emniyet Müdürlüğü'ne verilmiştir. Ünal Erkan'ın, Ahmet Turgut ve Kemal Horzum'la ilişkileri ve bunun mahiyeti hakkında kayıtlarımız da, Kasım 1997 ayı içinde Haydar Koç tarafından yapılan açıklamalar paralelinde bilgiler bulunmakta olup, bu bilgiler eski tarihlerde Cumhurbaşkanlığı'na ve Başbakanlığa not olarak da sunulmuştur. Ünal Erkan'ın ekibine ayak uyduramayan Kemal Yazıcıoğlu kadrodan dışlanmış ve Ankara'ya Teftiş Kurulu'na verilmiştir. Kadro dışındaki Mehmet Ağar'sa Ünal Erkan'ın en yakın mesai arkadaşı haline gelmiştir.

İfade edildiğine göre son 20 yıl içinde bu dönem kadar İstanbul'un kanunsuz ve kontrolsüz kaldığı, yeraltı dünyasının bu kadar himaye gördüğü dönem görülmemiştir.

Adı geçenler kendilerine en büyük destek olan üst makamlarına karşı

dahi, politik olarak zayıfladıklarını tahmin ettikleri ve menfaatleri ağır bastığı zaman oyunlara girme ve çok yönlü hareket etme temayülündedirler.

7. İstanbul Emniyeti emekli olan Ahmet Ateşli'ye İkinci Şube'ye ait 75 model bir Mercedes tahsis etmiş ve bir koruma ile şoför vermiştir. Şoförlüğünü halen İkinci Şube birinci kısımda 4451 kodlu ekipte görevli Karadenizli Mustafa isimli polis memuru yapmıştır. Bu aracın çok dedikodusu yapılması üzerine bir ay kadar önce Mercedes ve görevliler alınmış, bunun yerine yeni bir zeytuni renkli 131 otomobil verilmiştir. İstanbul'da Mafya tarafından işlenen birçok cinayetin "faili meçhul" şekilde kapanmasını ve faillerinin değiştirilmesini sağlayan Ahmet Ateşli'nin yakın tarihte Gündüz Kaptanoğlu tarafından öldürülen "Tilki Selim" in olayını da faili meçhuller arasına soktuğu belirtilmektedir.

Ahmet Ateşli'nin aşağıdaki olaylarda kilit rol oynadığı bildirilmektedir:

- (1) Savcı Marlon Kemal'in öldürülmesi olayı,
- (2) Şarkıcı Esengül'ün ölüm olayı,
- (3) Oflu İsmail'in yurtdışına kaçırılması
- (4) Kaybolan Banker Servet Olayı,
- (5) Kürt İdris'in Boğaz Köprüsünde eroinle yakalanıp salıverilmesi olayı,
- (6) Beyoğlu İtalyan Oteli'ndeki kesikbaşı cinayeti olayı,
- (7) Telemen Olayı,
- (8) Dünder Kılıç'ın yazıhanesinde vurulan Bahriyeli lakaplı şahsın ölüm

olayı,

- (9) Eroinci Başbaşı'nın vurduğu İbrahim Çalışkan Olayı,
- (10) Ziya Kalkavan'ın kızının ölümü olayı,
- (11) Ocak Pastanesi sahibinin yaralanması olayı,
- (12) Tarık Ümit'in vurulması olayı.

1979'da Selefyan'ın teneke ihalesine Dünder Kılıç, Şadan Kalkavan ve Gündüz Kaptanoğlu'yla katılan ve hisse alan Ateşli, bu tarihten sonra Kalkavanlara ortak olmuş ve Şadan Kalkavan'ın silahını taşımaya başlamıştır.

Kalkavanların Gebze Dil İskeleyi'nde bulunan Sedef Gemi İnşaat Şirketi'ne Ahmet Ateşli de ortaktır. 5'inci maddede bahsi geçen çiftliğe yakın olan bu yerden Kalkavanların uyuşturucu madde kaçakçılığı yaptığına dair duyumlar mevcuttur.

Diğer bir duyuma göre Ahmet Ateşli'nin Suadiye Bağdat Cad, Önce Sokak Özlem Apt. No:1 Kat:5 adresini Oflu Osman (Osman Cevahiroğlu) hediye almıştır.

8. Mehmet Açar'ın hemşehrisi Kebapçı Set Kemal'in geçen kış Kürt İdris'in yeğeni Nihat'ı vurma hadisesi ile Kemal'in ağabeyi Kenan'ın bir kişiyi öldürme hadisesi İstanbul polisince kapatılmıştır.

Yakın tarihte öldürülen Fevzi Öz'ün ifadesi bile alınmamıştır. Ayrıca silah ve uyuşturucu kaçakçısı Zihni İpek, hükümlü Lokman Kundakçı, uyuşturucu kaçakçısı Enis Karaduman gibi aranan yüzlerce şahıs İstanbul'da rahatlıkla gezmekte, hatta bazıları gece kulüplerinde ve umuma mahsus yerlerde polislerle oturup gazetelerde yer almaktadır.

Mehmet Ağar, Fındık Kralı diye bilinen Lokman Kundakçı'yı bir yeraltı grubuna dövdürmek ve sonra himayesine almak suretiyle Lokman'la yakınlık kurmuş, keza hayali ihracaatın büyük isimlerinden Turhan Çevik'e de baskı kurdurarak aynı yakınlığı sağlamıştır.

Yeraltı dünyasını Ankara'daki üst düzey bürokratlara da Mehmet Ağar empoze etmekte ve Turan Çevik, Fevzi Öz, Necdet Ulucan gibi ünlü isimleri üst düzey bürokratlarla ve hatta bakanlarla tanıştırtarak bağlantılarını sağlamlaştırmakta, faaliyetini legalize etmektedir.

9. Mehmet Ağar, Nihat Camadan, İsmail Taşkafa, Ziver Öktem ve Necati Altıntaş'ın gayrimeşru paraları Mehmet Ağar'ın dayısı Yılmaz Akçadağ ve ortağı Ekram Gocay'a verilmekte, bu şahıslar da paraları büyük işadamlarına vererek faiz almaktadırlar. Perşembe pazarında otomobil yıkayıcılığı yaparken kısa zamanda demir ticareti ve faizcilikle milyarder olan Ekrem Gocay ve ortağı Yılmaz Akçadağ'ın Kabataş Setüstü'nde yazihaneleri vardır.

Mehmet Ağar'a ait 18 adet ev ve arsa tapusu dayısı Yılmaz Akçadağ'ın boşanmış olan eşi Şükran Akçadağ'ın üzerinedir. Dayısının eski eşi bu tapuların üzerinde gözükmemesinden rahatsızdır.

10. 12 Eylül'den sonra Dünder Kılıç'ın Bandırma'da gözaltına alındığı tarihlerde bir Dev-Sol mensubu İstanbul Sıkıyönetim Komutanlığı'na 12 Eylül'den önce ve sonra Dünder Kılıç ve kardeşi İbrahim Kılıç'la zaman zaman buluştuklarını, her buluşmada adı geçenlerden 200 bin lira para ve 20 kutu mermi aldıklarını ihbar etmiş, ihbarın tahkiki İstanbul Birinci Şube Müdürlüğü'ne verilmiştir. Olaya Elazığlı Kebağcı Set Kemal'in tavassutuyla o tarihte İkinci Şube Müdürü olan Mehmet Ağar ve Birinci Şube Müdürü Tayyar Seven müdahale etmişler ve Birinci Şube Müdür Muavini Mete Altan, Müdür Özgenler ve Başkomiser Celal Altıntaş'ın muhalefetlerine rağmen olayı kapatmışlar, soruşturmayı Başkomiser Celal'den alarak başkasına vermişlerdir. Sorgulamada İbrahim Kılıç'ın ifadesine başvurulmuş, Dünder Kılıç'ın evi ve işyeri usulen aranmış ve İbrahim Kılıç'ın ihbarcıcı cezaevinden tanıdığı ve hastası olduğu için para verdiği şeklindeki beyanına itibar edilerek ve ihbarcıya baskı yapılarak olay kapatılmıştır. Olaydan sonra Başkomiser Celal ve Alican Özgenler pasif görevlere alınmışlar, her ikisi de İbrahim Kılıç'ın kendilerine renkli TV hediye etme teklifini reddetmişlerdir.

Dünder Kılıç ve kardeşi İbrahim Kılıç ile Dev-Sol'dan Paşa Güven, Hüseyin

yin Solgun, Dursun Karataş ve MLSPB'den Hasan Şensoy'un yakın irtibat ve işbirliği olmuştur.

11. Ünal Erkan ve Mehmet Ağar'ın gizli ve önemli buluşmalarını yaptıkları Etiler Ulus Mahallesi'nde ve Kadıköy Bostancı'da iki ev vardır. Ulus Mahallesi'ndeki ev Diyarbakırlı Tekin Aktan'ın üzerine olup, parası Behçet Cantürk tarafından ödenmektedir.

12. Mehmet Ağar'ın yurtdışı bazı bağlantılarını özellikle Arap ülkelerinde dansözlük yapan dostu Yonca Yücel yürütmektedir. Yonca Yücel'in İstanbul adresi: Teşvikiye Caddesi 66/8 Celal Apt. olup, telefonu 141 70 88'dir.

Mehmet Ağar Ankara'ya geldiğinde Yonca Yücel'le telefon no'su 127 58 82 olan konsomatris Nur'un evinde buluşmakta ve kalmaktadır.

Turan Çevik 3 yıl kadar önce Mehmet Ağar'a 5 milyon değerinde bir saat, Lunapark'çı Osman Kavran 1986 yılbaşında 5 adet beşibiryerde ve Aşıcıoğlu Grubu'nun adamı, Kaçakçı ve Kuyumcu Cavit de Mehmet Ağar'ın eşi Emel'e bir Renault 5 almıştır.

Mehmet Ağar İstanbul'da 131 19 10 no'lu telefonda bulunan Pinar isimli bir kadını Emniyet Genel Müdürlüğü'nde üst rütbede bir kişiye sürmüş ve bu şahsın Pinar ile olan ilişkileri ve fotoğrafları İstanbul Emniyeti'nce şantaj olarak kullanılmıştır.

Mehmet Ağar'ın Turan Çevik, Burak Sağman ve bazı bürokratlarla ortak hayali ihracat işleri vardır. Mehmet Ağar'ın bu işlerini Ankara'ya sık sık gidip gelen şoförü polis memuru Necdet takip etmektedir. Necdet'in hakkındaki söylentilerin açığa çıkması karşısında yakın tarihte polislikten ayrıldığı ve Ayvalık'ta belediyeğe ait 160 yataklı bir oteli kiraladığı belirtilmektedir.

13. Turan Çevik, Burak Sağman, bazı bürokratlar ve artist Nazan Şoray 1986 sonlarında Ankara Başkent Gazinosu'nda birlikte görülmüşler, bunu takip eden günlerde Burak Sağman'ın yönetim kurulu başkanı olduğu Atlas AŞ'nin Antalya'da bir gemi de yakalanan 80 milyarlık hayali ihracat olayı meydana çıkmıştır.

Olayın kapanması için Mehmet Ağar ve Turan Çevik'e yakın bir devlet bakanı teşebbüslerde bulunmuştur.

14. Bako Olayı dolayısıyla tayini çıkan ve DYP'den adaylık için müracaatla bulunan Mali Şube Müdürü Cevdet Saral, 1987 içinde Fevzi Öz, Necdet Ulucan, Berber Yaşar, Emin Görpe ve Mehmet Ali Yılmaz isimli yeraltı dünyasının tanınmış isimleriyle ortak olarak 17 milyarlık hayali ihracat işi yapmıştır.

Cevdet Saral ve Mehmet Ali Yılmaz aday listelerinin belli olacağı tarihte Ankara'ya gelmiş ve birlikte Büyük Ankara Oteli'nde kalmışlardır.

Cevdet Saral'ın bir arkadaşıyla kaleme aldığı belirtilen Kalın Kara İnce Beyaz isimli ve Ayceveren imzalı, Bilmen Basımevi tarafından basılan bir kitabın AP'ce finanse edildiği söylenmektedir.

15. Yüksel Kazancı isimli bir şahıs ile İstanbul Emniyet Müdürü Ünal Erkan arasındaki ilişkilerle ilgili bir ihbarda aynen şöyle denilmektedir. (ihbarı yapan şahısla temas kurulması mümkündür.)

"Yüksel Kazancı, yaptığı iş: yurtdışındaki otelcilik, genelevi işletmeciliği, sancak bar (büfe), beyaz kadın ticareti vs. beyaz işi.

Bu konuda Hollanda polisinin bilgisi var. Beyazla ilgili daha önce İstanbul'da vuracaklardı, başaramadılar. Devreye müdür girdi, durumu Şişli Emniyet Amirliği biliyor. Şu anda İstanbul'da bir fabrika açtı, müdür veya yakının bir hissesi olduğu biliniyor. Yüksel Kazancı ve tüm çevresindeki beyaz işi yapanlar müdürle bağlantı içindeler, gelişlerinde ve gidişlerinde müdür özel araba gönderiyor. Müdür ilişkisini, tanıdığım Hollanda'daki bazı polis yetkilileri biliyor. Yüksel Kazancı, müdür İstanbul'a atandıktan sonra tüm bağlantıları İstanbul'da yapmaktadır. İstanbul görüşmelerinden büyük bir kısmı Divan Otel'de yapılmaktadır. Müdürle bağlantıları konusunda daha geniş açıklama yapabilirim. Durumu genel müdüre, Galip Bey'e, bakana, gerekirse başbakanımıza istenildiği şekilde intikal ettiririm."

16. 5 Ağustos 1985 tarihinde Milano'da Bülent Gökben, Mehmet Serdar Alpan, Fikri Parparoğlu, Fahrettin Özdemir isimli şahıslar 10 kilo 230 gram eroinle yakalanmışlardır. İtalya polisi yakalananların üzerinde bulunan telefon numaraları meyanında İstanbul 528 28 14 ve 172 08 08 telefonlarını vermişlerdir. Kaçakçılık Daire Başkanlığı bu telefonların nerelere ait olduğunu İstanbul Emniyet Müdürlüğü'nden sormuş, İstanbul Emniyet Müdürlüğü'ne genel bir cevapla olayı geçiştirmiştir. Esasında her iki telefon da İstanbul Emniyet Müdür Yardımcısı Mehmet Açar'ın makam telefonlarıdır (Sirkeci ve Gayrettepe'deki). Mehmet Açar'ı bu telefonlardan arayanlardan bir diğer şahıs Londra 360 44 84 no'lu telefonda bulunan Halil Peril'dir. Kulüpçülük ve uyuşturucu kaçakçılığı yapan Halil Peril, Kıbrıs'tan Con Aziz adıyla bilinen yeraltı dünyasına mensup Aziz Mehmet Kent'in adamıdır ve Oflu Osman'la (Osman Cevahiroğlu) irtibatlıdır.

17. İstanbul Emniyeti'nde genelev, fuhuş yeri ve kumarhanelerden paraları İkinci Şube Ahlak kısmının ekip amiri Komiser Fikri toplamakta ve bu paralar ahlak kısmı amiri Hasan Ceyhan ve İkinci Şube Müdürü Ömer Tüzel vasıtasıyla İstanbul Emniyeti'nde üst makamlara aktarılıp bölüşülmektedir.

Tahtakale ve Kapalıçarşı'daki döviz ve para işleriniyse İkinci Şube Müdür Yardımcısı Cavit Okçuoğlu organize etmektedir. Eminönü Emniyet Amiri

Haluk Gözen de bu işlere yardımcıdır. Ancak Haluk Gözen bu işlerden rahatsızlık duymaktadır.

Cavit Okçuoğlu'nun Sirkeci Doğubank İş Hanı'nda kuyumculuk yapan Bektaş isimli ortağı vardır.

18. Cevdet Saral'ın "Hürriyet" gazetesinden Kasım Gence'yle ortak, eskiden Hasanpaşa Kuşdili'ne giderken sağ kolda, Söğütlüçeşme Camii altında Evren isimli bir dükkânı olduğu ve kaçak elektronik eşya satan bu dükkânın bilahare Doğubank İş Hanı'na taşındığı bildirilmektedir. Ümraniye'deki NE-TAŞ telefon firmasının süpermarketinin yüzde 97 hissesi de Evren Elektronik şirketine aittir.

19. Jaguar'ın TürkiyeTemsilcisi Zeki Berberoğlu, İsmail Hacısüleymanoğlu'yla (Ofllu) ortaktır. Jaguar'ın eski yıkılan Tarabya Çamlık'taki yeri de Ofllu İsmail'e aittir. Bu yerde daha önce Dünder Kılıç'ın "Cem Boya" fabrikası bulunuyordu.

Güneri Cıvaoğlu, Jaguar Olayı'ndan dolayı "Güneş" gazetesinden ayrılmak zorunda kalmıştır. Zira bu yayın hem olayın arkasında Ofllu İsmail'in ve yeraltı dünyasında olduğunu açığa çıkartmış, hem de Ofllu İsmail'in mülkünün yıkılıp elinden alınmasına sebep olmuştur. Diğer önemli bir hususta yayının Mehmet Ali Yılmaz'ın ihalelerini tehlikeye düşürmesidir.

Zeki Berberoğlu bilahare İzmit'te Ofllu İsmail'in yeğeni Hızır Hacısüleymanoğlu'yla ortak bir büro açmıştır. Bu büronun açılışı Derince'den ro-ro seferlerinin başlaması tarihine tekabül ettiğinden, amacın kaçakçılık faaliyetine yönelik olduğu değerlendirilmektedir.

20. Kamu kesiminde birçok kişinin tanıdığı Terzi Mualla 3 yıldan beri Dünder Kılıç'ın dostuyla (gayri meşru karısı) birlikte ortak konfeksiyon işi yapmaktadır. Terzi Mualla'nın aktör Kadir İnanır'la (Karadenizli) uzun zamandan beri yaşayan kızı Canan Özbek'in, Dünder Kılıç'ın kızı ve damadı Uğur (her ikisi de Uğur) ile yakın ilişkileri mevcuttur. Yeraltı dünyasının yakınları Terzi Mualla ve Canan kanalıyla bazı ilişkiler kurma çabalarında. Terzi Mualla ve Canan ile, türkücü Hülya Süer Emniyet Müdür Muavini Mehmet Ağar ve gazeteci Rauf Tamer de yakın ilişki içindedirler.

21. Bako Olayı'nın ortaya çıkmasından birkaç ay önce Selçuk Kurt isimli bir Rizeli şahıs ile İzmir'de demir ticaretiyle uğraşan Toprak soyadlı bir şahıs, yeraltı dünyasının ülkücü kesiminden bir şahsa bir bavul dolusu sahte devlet tahviliyle giderek bunların piyasaya sürülmesinden ortaklık teklif etmişlerdir. Selçuk Kurt'un aşırı solcu olduğunu ve Yugoslav Komünist Partisi'nden üst düzeydeki şahıslarla irtibatının olduğunu öğrenen ülkücü şahıs bu teklifi ka-

bul etmemiş ve olayı yakını olan kaynağa iletmıştır. Kaynak, senetlerin Yugoslavya'da bastırıldığını ve kâğıdının İtalya'dan temin edildiğini, organizasyonun içinde Yugoslav Komünist Partisi'nden üst düzeyde bir şahsın bulunduğunu ve Selçuk Kurt ile Toprak'ın, İbrahim Kılıç, Erdoğan Arslan ve Banker Bako'yla iltisaklı olduğu kendisine haberi veren arkadaşına atfen bildirmiştir.

22. İstanbul'da yeraltı dünyasıyla ilgili bütün olaylar Şişli Adliyesi'ne intikal etmektedir. Bu adliyedeki savcılardan üçü Trabzonlu olup, Dünder Kılıç ve Oflu grubuyla yakın ilişkileri vardır. Yeraltı dünyasıyla ilgili davalara da hep aynı ağır ceza mahkemeleri bakmaktadır.

23. Yeni Mali Şube Müdürü Orhan Uzeller daha önce Behçet Can-türk'ten rüşvet almaktan soruşturma geçirmiştir. Elazığlı olan Orhan Uzeller'i hemşehrisi Mehmet Açar ve Emniyet Müdürü Ünal Erkân müfettişlere karşı himaye etmişler ve aklanmasını sağlamışlardır. Orhan Uzeller, Şükrü Balcı le-hinde tanıklık yapmıştır. Orhan Uzeller'in Mali Şube'deki odasında Orhan Uzeller, Şükrü Balcı, Tayyar Seven, Cevdet Saral, gazeteci İrfan Ülkü ve Ka-sım Gence toplanarak, Atilla Aytek ve MİT'e karşı yapılacak yayımları planla-maktadırlar. (Böyle bir toplantı 3 Kasım 1987 günü akşamüstü meskûr yerde yapılmıştır)

24. Güvenlik kuvvetlerinin kanuni görevlerinin ifası sırasında zaman za-man çeşitli teknik dinleme yoluna başvurduğu bilinmektedir. Bu cümleden alarak Emniyet Genel Müdürlüğü'nün ilgili birimlerinin ve İst. emniyet müdü-rünün telefon dinleme çalışmaları yaptığı, bu amaçla belirli bir organizasyo-nun bulunduğu da bilinen hususlardandır. Ancak özellikle İstanbul Emniyet Müdürlüğü'ndeki dinlemelere ilişkin uygulamaların görevin ifasından çok, ki-şisel amaçlarla kullanıldığına ilişkin duyumlar intikal etmektedir. Bu durumun çeşitli açılardan komplikasyonlara yol açacağı izahtan varestedir.

25. Yukarıda yer alan ve özellikle İstanbul Emniyet Müdürlüğü mensup-larının faaliyetleriyle ilgili olan iddiaların bir kısmının emniyet genel müdürü-nün bilgisine intikal ettiği anlaşılmaktadır. Buna rağmen emniyet genel mü-dürünün, iddiaların üzerine gittiğine ilişkin hiçbir ibarenin bulunmaması, bu-nun yanı sıra İstanbul emniyet müdürüyle ilgili bir sabıkalının açıklaması üze-rine "maiyetini korumanın" ötesine geçecek şekilde gösterdiği tepkinin üze-rinde düşünölmeye değer hususlardan olduğu değerlendirilmektedir.

26. Mayıs 1987 tarihinde yazılan Şahin imzalı bir ihbar mektubu ile Ahmet Ateşli'nin kapattığı cinayetlerle ilgili bir ihbar sureti ilişikte sunulmuştur. İh-barda "Amir Bey" diye bahsedilen Ahmet Ateşli'dir.

Ayrıca İstanbul İkinci Şube'de 1967'den beri görevli olan ve beş yıl Ahmet Ateşli'nin şoförlüğünü yapmış bulunan Mümin Mandil'le yapılan bir görüşmenin band tapesi ekte sunulmuştur. Kimliği afişe edilmediği ve kendisine bir zarar gelmediği takdirde Sayın İçişleri Bakanına daha teferruatlı açıklama yapabileceğini ifade eden Mandil'in anlattıkları, İstanbul'da polisin himayesinde ve kontrolünde yapılan kanunsuz faaliyeti bariz bir şekilde sergilemektedir.

Mandil, Ahmet Ateşli'nin Suadiye'deki 356 37 68 no'lu ev telefonu ile Şadan Kalkavanların Karaköy'deki yazıhanesi ve bazı önemli isimlerin telefonlarının dinlenmesi halinde bütün faaliyetlerin ve kanunsuz işlerin ortaya çıkabileceğini beyan etmektedir. Mandil'in görüşmesinin ikinci sayfasında bahsettiği orgeneral, muhtemelen Ulusoylarla yakınlığı olan eski Genelkurmay Başkanı Necdet Üruğ'dur. Vali Nevzat Ayaz'ın da Ulusoylarla yakın ilişkisi olup Sinagog Baskını olayını, Vali Nevzat Ayaz, Cemal Ulusoy'un yatıyla Fethiye'de bulunduğu zaman haber almıştır.

27. Netice ve kanaat:

Netice olarak şunu belirtmekte fayda vardır: kaçakçılık örgütlerinin asıl amacı kolay yollardan kazanç elde etmektir.

Kaçakçılık yoluyla bir ülkenin otoritesinin sarsılması, rejimin çökmesi, ekonomisinin yok olması, insanların güçsüz ve amaçsız yetişmesi ülke içindeki kaçakçı örgütlerini pek etkilememektedir. Kaldı ki bu sonuçlara ulaşmak uluslararası kaçakçılığın amaçları içindedir.

Yurtiçinde ve yurtdışında her türlü kaçakçılık faaliyetinde bulundukları bilinen kişilerin maddi durumlarının ve sosyal yaşantılarının çok yüksek düzeyde olması kamuoyunda özendirici bir etki yaratmakta, ekonomik durumları bu denli iyi olan kaçakçı örgüt patronları, sahne ve sinema sanatçılarıyla, yetkili ve etkili kişilerle dostluk kurabilmekte, basının kendilerinden övgüyle bahsetmelerini sağlayarak, toplumun çeşitli kesimleri üzerinde psikolojik etki yaratabilmektedir. Özellikle siyasi partilerde ve bürokraside kilit kişileri etkileyerek yasal engelleri aşabilen bu kişiler, genellikle sosyokültürel alanda çağdaş kişinin altında kalmış, kaçakçılığı, gayri meşru kazancı, bir suç niteliğinde dahi görmeyen ve adeta meslek kabul eden kişilerdir.

Tabiatıyla zamanla devlet organlarının çeşitli kademelerine sızabilen bu kişileri suçlamak kolay kolay mümkün olmamakta, suç sadece zincirin ucunda bulunan piyon elemanlara yüklenebilmektedir.

Günümüzde, kamu görevlileri ve güvenlikle vazifeli kişiler kaçakçılığı somut bir kanunsuz ekonomik kazanç şekli olarak değerlendirmemeli, belli bir ideolojik görüş taşımasalar bile, yıkıcı ve bölücü güçlerin ideolojisine hizmet eden düşman devletlerin hasmane politikalarına yarayan, bu faaliyette müsaade ve müsamaha etmemelidir.

Zamanında bir çok olayın "müesseseler yıpranmasın" felsefesiyle üzerine gidilmemesi, failerin saklanıp olayların kapatılması, müesseseleri kurtarmış, ancak zaman içinde bundan zarar gören devlet olmuştur.

Olayların üzerine gidilirken müesseselerin devlet içinde var olduğu unutulmamalı, yeraltı dünyası ve devlet düşmanlarıyla mücadele eden görevliler yalnız bırakılmamalıdır.

Arz ederim.

Ekler:

- 1- Emekli Albay Ali İhsan Cesur'a ait fotoğraf sureti,
- 2- Gülser Bayer (Hastan) ve Randevucu Mükü'nün resmi,
- 3- Mayıs 1987'de gönderilen Şahin imzalı ihbar mektubu sureti,
- 4- Ahmet Ateşli'yle ilgili bir ihbar mektubu sureti,
- 5- Mümin Mandil'le yapılan görüşmenin tapesi,
- 6- Şükrü Balcı'yla ilgili dosya özeti,
- 7- Kaçakçılık ve devletin güvenliğine etkileri isimli bir konferans notunun ilgili bölümleri.

İstihbari nitelikte olan bu bilgiler hukuki bir delil olarak kullanılmak, dokümanite edilerek kullanılmak istendiğinde, metinde bahis konusu edilmemesi, hususlar kaynak gösterilmeden ilgili kurum ve kuruluşlardan sorularak belgelenir.

İkinci MİT Raporu

Emniyet Genel Müdürlüğü'nce PKK ve Dev-Sol'a karşı faaliyetler için kullanılıyor görüntüsüyle özel bir suç ekibi teşkil edilmiştir. Tehdit, gasp, haraç, uyuşturucu kaçakçılığı, cinayet gibi suçların içinde olan bu grup genellikle eski ülkücülerden teşekkül etmiştir. Grup doğrudan Emniyet Genel Müdürü Mehmet Ağar'a bağlı olup, Emniyet Genel Müdür Müşaviri Korkut Eken tarafından sevk ve idare edilmektedir. Grup üyelerine Emniyet Genel Müdürlüğü'nce polis hüviyeti ve yeşil pasaport verilmiştir. Bahsi geçen grup teröristlere karşı faaliyetlerde bulunma görünümünde Almanya, Hollanda, Belçika, Macaristan ve Azerbaycan'a gidip gelmekte, uyuşturucu kaçakçılığı yapmaktadır. Emniyet Genel Müdürlüğü Özel Harekât Daire Başkanlığı'nda görevli polis memurları Ayhan Akça, Ziya ve Semih bu grupla birlikte çalışmakta ve aynı zamanda grubun himayesini sağlamaktadır. Grubun başlıca isimleri şunlardır:

1. Abdullah Çatlı: Ahmet, Remziye oğlu, 1956 Nevşehir doğumlu. 1977 Ülkü Ocakları Derneği Ankara Şubesi Başkanı, 1978 Ülkü Ocakları 2. Başkanı, 1978'de Ankara Bahçelievler'de 7 TİP'linin öldürülmesi olayı sanığı, Mehmet Ali Ağca'nın kaçışına yardım, 1984 eroin ve silah ticaretinden aranma, papa suikastının planlayıcısı olduğu, idama mahkûm, uyuşturucu kaçakçısı. İş telefonu 0 212 599 37 40/41, ev telefonu 0 212 573 29 00 (yeni ev numarası 0212 663 79 46), cep telefonu 0532 312 73 63, iş adresi, Sultan Tekstil, Küçükçekmece Kanarya yolu, Mehmet Özmen veya Özbey adına kimlik taşımaktadır. Polis kimliği ve Yeşil pasaportu vardır. Bordo Audi bir otomobil kullandığı bilinmektedir. (Çatlı bir ara Küçükçekmece'de Sultan Tekstil Dış Ticaret şirketini işletti. Ardından petrol işine girdi. İzmit'de petrol işi yaparken, Mersin'de de petrol boru hatlarının temizlenmesi ve kalan artıkların fueloile çevrilmesiyle uğraştı ve hatta sahte kimliğiyle BOTAS'tan bir ihale aldı. Çatlı 1994 yılında Emniyet içinde bazı yetkililerle irtibat kurup yurtdışından PKK ve Dev-Sol'a karşı işbirliği önerdi. Bunun üzerine Çatlı ve grubuna sahte kimlikler ve silah temin edildi, Çatlı ve arkadaşları yurtdışına çıktı. Eroin kaçakçılığıyla da uğraşan Çatlı, 25 Mayıs 1996'da Gaziantep'teki yerel Yaprak TV'nin sahibi Mehmet Ali Yaprak'ı fidye için kaçırdı, 31 Mayıs'a kadar Siverek'te Bucaklara ait bir evde rehin tuttu. Dört milyon mark fidye karşılığı serbest bıraktı. Çatlı, yeraltında Drej Ali lakabıyla tanınan Ali Yasak'la irtibatlı. Ali Yasak'ın da Bucak aşiretiyle ilişkisi bulunuyor. Aralarında eski ülkücüler ve uyuşturucu kaçakçıların da bulunduğu grup zaman zaman DYP Şanlıurfa Milletvekili Sedat Bucak'ın TBMM lojmanlarındaki evinde toplanıyor. Tevfik Ağansoy da zaman zaman gelip burada kaldı. Çatlı, 4 Mart 1995'te esrareniz bir biçimde ortadan kaybolan Tarık Ümit'in kaçırıldığı sırada ve izleyen günler içinde Ali Yasak'ı 4,

Sedat Bucak'ı beş defa telefonla aradı. Çatlı aynı dönem içinde halen görevde bulunan bazı polis memurları ve amirleriyle de defalarca görüştü.)

2. Haluk Kırıcı: baba adı Şükrü, ana adı Hafize. 1958 Erzurum doğumlu. Ankara Eğitim Enstitüsü terk, ÜGD militanı, Ankara'da cinayet olayına karıştığı, Ocak 1979 itibariyle Ankara Mamak Askeri Cezaevi'nde tutuklu olduğu, 12 nisan 1988'de idama mahkûm edilmiş, cep telefonu 0532 215 80 85, Sofra Gıda Sanayii Değirmencioğlu Sok. No: 1 Üsküdar Acıbadem, Lokanta adresine kayıtlı,

3. Abdurrahman Buğday (veya Buldav): baba adı Süleyman, 1959 Elazığ Palu doğumlu, Malatya Atatürk Lisesi mezunu, 20 Eylül 1979 tarihinde Malatya'da mühendis Hüseyin Tuluk'u öldürdüğü, 20.12.1979 tarihinde şoför Şahverdi'yi öldürdüğü, 3 aralık 1979 tarihinde Malatya'da Baki Kulaksız'ı öldürdüğü, Barbaros ilkokulu öğretmenlerinden eski TÖBDER üyesi Bektaş Mutlu'nun öldürüldüğü, 1987 itibariyle Almanya, Hollanda, Fransa'da Türk Kültür ve İbadet Derneği'nde faaliyet gösterdiği,

4. Sami Hoşnav (Arnavut Sami): Dev-Sol'la ilişkili, özellikle İspanya, Hollanda ve Kolombiya bağlantılı uyuşturucu kaçakçılığı yapıyor. Ataköy Galleria'da Natural ayakkabı mağazasının sahiplerinden ve İstanbul Sheraton Otelı gazinosunun ortaklarından, grubun finansörü,

5. Sedat Peker, 1983 yılı itibariyle Almanya'da 1992 itibariyle İstanbul'da ülkücü faaliyetler,

6. Mehmet Gözen: Nurettin Güven'in bacanağı, Ülkü1 Derneği üyesi, kaçakçılık suçundan arama,

Bu grup Ali Yasak (Drej Ali), Urfa Siverek'li Bucak Aşireti, yeraltının tanınmış kişileri ve muhtelif kademedeki polislerle yakın ilişkiler içindedir.

Bu grup tarafından gerçekleştirilen faili meçhul olaylardan biri Askar Simitko ve Lazım Esmaili Olayı, diğeri de Tarık Ümit Olayı'dır.

Askar Simitko ve Lazım Esmaili Olayı şu şekilde gerçekleşmiştir:

14 Ocak 1995 akşamı saat 21.30 sularında Ataköy Polat Rönesans Otelindeki Emperyal Gazinosu'na giden İran asıllı uyuşturucu kaçakçıları Askar Simitko ve Lazım Esmaili, 15 Ocak 1995 günü sabaha karşı 3.45 dolaylarında gazinodan çıkıp evlerine giderken yol üzerinde bulunan biri tepe lambalı Renault marka araç olmak üzere üç araçtan müteşekkil uygulama yapan sivil polis ekibi görünümündeki telsizli şahıslar tarafından çevrilerek aramaya tutulmuşlar ve bilahare aynı şahıslar tarafından kendi arabalarıyla birlikte alınarak götürülmüşlerdir. 25 Ocak 1995 günü PKK'nın yayın organı "Özgür Ülke" gazetesi, Asker Tahiroğlu (Askar Simitko) ve Nazo ya da Lazo lakabıyla bilinen Zeya Nazım isimli kişilerin, Kürt işadamlarının öldürülmesine karıştıkları ve Kürt örgütleri ile PKK'nın arasını açmaya çalıştıkları gerekçesiyle ARGK metropol timleri tarafından öldürüldüklerini bildirmiştir. 28 Ocak 1995 tarihinde Askar Simitko ve Lazım Esmaili'nin cesetleri İstanbul Silivri'deki Kerev De-

resi içinde, kulakları kesilmiş ve işkence görmüş vaziyette köylüler tarafından bulunmuştur. Olayın yukarıda bahsi geçen grup tarafından uyuşturucu alışverişindeki anlaşmazlık ve haraç vermeme dolayısıyla gerçekleştirildiği, grubun bu eylemlerinden büyük paralar elde ettiği anlaşılmıştır. Bu eylem tamamen maddi menfaate, uyuşturucu alışverişine dayanmakta olup, olayın ideolojik bir yönü yoktur. Bu olayda faili meçhul olaylarda yakınları öldürülen Kürt asıllı PKK yanlısı uyuşturucu kaçakçıları da gruba yardımcı olmuşlardır. Grubun uyuşturucu faaliyetlerinden dolayı aşağıda isimleri verilen kişilerle irtibat ve işbirliği olmuştur:

7. Hurşit Han: Savaş Buldan'la birlikte faili meçhul bir cinayette öldürülen Hacı Han'ın kardeşi. Baba adı Abdullah, 1955 doğumlu. Hakkâri Yüksekova nüfusuna kayıtlı. Özen Otomotiv Sanayii ve Ticaret Limited Şirketi sahibi. Telefonu 0 216 555 51 20, Kürtçülük, silah kaçakçılığı olaylarına karıştığı, İstanbul'da ikamet ettiği,

8. Nihat Buldan: baba adı Şükrü, doğum yeri Hakkâri Yüksekova, doğum tarihi 1962, 5 Haziran 1979'da Bitlis'te 64 AR 983 plakalı araçta yapılan aramada 17 adet Kalaşnikov marka otomatik tüfek, 2 adet Star marka tabanca, 60 adet 38 kalibre mermiyle yakalandığı, Kürtçü milis olduğu ve kaçakçılıkla uğraştığı,

9. Şefik Karay: Hakkâri Yüksekovalı, eroin ticareti, Kürtçülük, PKK'ya yardım ve yataklık faaliyetlerine karıştığı,

10. Adil Tımarcı: Hakkâri Yüksekova-Kuruköylü, PKK örgütüne adam kazandırmaya çalışanlardan olduğu,

11. Kasım: Diyarbakırlı, dayısı Adnan Yıldırım, Buldan ailesinin yakını.

14 Ocak 1995 günü akşamı Askar Simitko ve Lazım Esmaili'nin Ataköy Polat Rönesans Oteli'ndeki Emperyal Gazinosu'na saat 21.30 sularında gitmelerini müteakip, grup civarda tertibat almış, birinin üzerinde tepe lambası bulunan üç araçla bölgede uygulamada bulunan polis görüntüsünde saatlerce durmuştur. Bu rahatlığı sağlayan polis kimlikleri ve telsizleridir. Grup, Simitko ve Esmaili'nin Emperyal Gazinosu'ndan saat 3.45 dolaylarında çıkışlarını, onları şahsen tanıyan ve Diyarbakırlı olan Kasım'ın cep telefonu ile haber vermesi suretiyle öğrenmişlerdir. Evlerine giden maktulleri durdurarak arayan grup bilahare, Mercedes otomobilleriyle birlikte alarak bölgeden ayrılmıştır. Grubun ne şekilde olduğu tespit edilememekle birlikte bu eylem neticesi bir milyon dolar kadar para elde ettiği anlaşılmıştır.

25 Ocak 1995 tarihinde Kürt-A Haber Ajansı'na atfen PKK'nın yayın organı "Özgür Ülke" gazetesinde konuyla ilgili bir haber yer almıştır. Haberin bir bölümünde şöyle denilmektedir: 'Hatırlanacaktır bu tehditten sonra aralarında Behçet Cantürk ve Savaş Buldan'ın bünyesinde oluşturulan Mehmet Ey-mür'e bağlı yeni birimin ısınma eylemleri olduğu ve Alaattin Çakıcı'nın da bu cinayetlerde bizzat yer aldığı ileri sürülmüştü. Bu cinayetlerle ilgili olarak ya-

ılan bir diğer söylenti de Savaş Buldan ve arkadaşları sorgulanırken, işkencilerin telefonla konuştuğu kişinin Askar Simitko olduğu şeklindeydi.

Askar Simitko ve Lazım Esmaili, Mehmet Ağar ve özel ekibinin listelerinde yer almaktaydı. Bu liste, bir zamanlar Mehmet Ağar ve Korkut Eken ekibiyle birlikte çalışmış olan Tarık Ümit'e de verilmişti. Tarık Ümit daha sonra bu listeyi bazı yakınlarına gösterdi. İranlıların öldürülmesi olayından sonra Tarık Ümit, yakınlarına bizzat Mehmet Ağar'ın kendisine, 'Simitko'yu alıp sorgulamak lazım. Bu adam PKK'ya çalışıyor. Alınması halinde Simitko'nun Ataköy'deki evinin çok iyi bir şekilde aranmasını istiyorum' dediğini söyledi.

Tarık Ümit olayıysa şu şekilde gerçekleşmiştir:

Tarık Ümit 28 Şubat 1995 tarihinde Ankara'da görüştüğü güvenilir tanıdıklarına bir hafta kadar önce İstanbul'da kendisine gelen Mehmet Ağar'ın ekibinden polis memurları Ayhan Akça ve Ziya'nın Dündar Kılıç'a yönelik bir eylem yapma teklifinde bulunduklarını, kendisinin böyle bir eylem neticesinde olayın kimlerin üzerinde kalacağını bildiği için yardımcı olamayacağını bildirdiğini, bunun üzerine Dündar Kılıç'tan vazgeçip listede adı bulunan Cahit Kocakaya isimli uyuşturucu kaçakçısına yönelik bir çalışma yapmasını kendisinden istediklerini, bunu kabul ettiğini, bunun üzerine evinde bulunan Ayhan ve Ziya'nın operasyonda kullanmak amacıyla beyaz bir Renault çaldıklarını ve halen Renault otomobilin plaka işiyle uğraştıklarını belirtmiştir. Tarık Ümit o gün saat 18.30 uçağıyla Ankara'dan İstanbul'a hareket etmiştir. 2 Mart 1995 günü öğlen saatlerinde aynı tanıdıklarını telefonla arayan Tarık Ümit, Mehmet Ağar'la telefonla konuştuğunu, bayramdan sonra kendisini ziyaret edeceğini, Ankara'dan gelecek Korkut Eken ve arkadaşlarıyla buluşacağını belirtmiştir. Tarık Ümit'ten bir daha haber alınamamış, arabasının 4 Mart 1995 günü sabaha karşı İstanbul Çerkezköy'de boş olarak bulunduğu öğrenilmiştir.

Tarık Ümit'i kaybaldığı gün son olarak cep telefonundan saat 19.21'de Ayhan Akça ve Ziya isimli polis memurları 0532 321 16 75 numaralı cep telefonuyla aramışlardır. Bu telefon ekibe yakın olan Avşar Kederoğlu üzerine kayıtlıdır. Tanıdıkları Tarık Ümit'i en son Bağdat Caddesi'ndeki Divan Pastanesi'nin lokanta bölümünde saat 20.30 sularında yemekten görmüşlerdir. Tanıdıklarıyla görüşen Tarık Ümit daha sonra lokantaya gelen ve yemeğinin bitimine kadar masasında oturan Ayhan Akça ve Ziya isimli polis memurlarıyla birlikte Divan Pastanesi'nden ayrılmış ve kendisinden o saatten sonra bir daha haber alınamamıştır. Tarık Ümit, 1994 yılı başına kadar Emniyet Genel Müdürlüğü'ne bağlı bu grup ve Kaçakçılık Dairesi'yle birlikte çalışmış, bir yandan uyuşturucu kaçakçısı Kürtler hakkında bilgi toplarken, bir yandan da uyuşturucu madde yakalanmasına yardımcı olmuştur. Bazen faaliyetlere bizzat katılan Tarık Ümit'e bu faaliyetleri sırasında kullanılmak üzere bizzat Mehmet Ağar tarafından pasaport dahil tüm olanaklar sağlanmış, hatta ken-

disine Mehmet Ağar imzalı bir özel belge ile 34 ZU 478 no'lu plaka verilmiştir. Belgede, '34 ZU 478 no'lu plaka, bu araca can güvenliği nedeniyle verilmiştir, Mehmet Ağar' ibaresi bulunmaktadır. Keza grup tarafından Tarık Ümit aracılığıyla ilişkiye geçilen Nurettin Güven ve Yaşar Öz isimli uyuşturucu kaçakçılarına da Emniyet Genel Müdürlüğü tarafından yeşil pasaport verilmiş, vize almalarında ve yurtdışına çıkmalarında kolaylıklar sağlanmıştır.

Emniyet Genel Müdürü Mehmet Ağar'a bağlı olan ekip, çoğunluğu kaçakçılardan oluşan 50 kişilik bir liste hazırlamış, listedeki bu şahısların bazılarında muhtelif tarihlerde ceman 30-40 milyon doları bulan miktarda para almışlardır. Para hesapları Korkut Eken tarafından pay edilip bazen özel banka hesaplarına yatırılmıştır. Bazı uyuşturucu kaçakçıları öldürülme tehdidiyle haraca bağlanmış, böylece bunların uyuşturucu kaçakçılığına da göz yumulmuştur. Bu organizasyonun belli bir kısmında yer alan Korkut Eken'le çok samimi bir ilişki içinde olan Tarık Ümit, kendi zırhlı Ford marka arabasını Korkut Eken'e hediye etmiş, ancak sonra menfaat ilişkilerindeki uyuşmazlıklar dolayısıyla araları açılmıştır. Daha sonra Korkut Eken, Tarık Ümit vasıtasıyla tanıdığı ve özel ekip için Emniyet Genel Müdürü'nün bilgisi ve onayı dahilinde Menemen'de bomba/silah konusunda eğitime tabi tuttuğu Cavit isimli bir şahsı Tarık Ümit'i öldürmek üzere talimatlandırmış ve adı geçene silah vermiştir. Cavit, Tarık Ümit'e gelip bunu anlatmıştır. Korkut Eken, ayrıca Tarık Ümit'in Cihangir'deki bürosuna telefon ederek orada bulunan Ali isimli büro görevlisine, 'Tarık'a söyle, bizi sattı; kendisi de satılıktır. Bunun hesabını bana verecek' şeklinde tehditte bulunmuştur. Ayrıca Abdullah Çatlı ve adamları Tarık Ümit'i öldürmek üzere araştırmalar yapmış, bu gruptan iki kişi evine kadar gelip tetkikte bulunmuşlardır. Tarık Ümit yakınlarına bunun üzerine Düzcü'ye gidip kendini korumak üzere bazı tedbirler aldığını, İstanbul'a bazı yakınlarını getirdiğini belirtmiştir. Ancak Tarık ve Korkut daha sonra Mehmet Ağar'ın devreye girmesiyle olaydan bir hafta kadar önce barışmışlardır.

Tarık Ümit, Korkut Eken'le ihtilafı sırasında yakınlarına, bu grup tarafından kendisi hakkında asılsız birtakım iddiaların ortaya atıldığını, bütün sorunun asıl görevi terör ve Mafya'yla mücadele olan bu grubun zaman içinde bu amaçtan uzaklaşarak maddi çıkar ve politik güç elde etmek çabası içine girmiş olmasından kaynaklandığını, bu grubun belli Mafya liderlerini pasivize edip kendi adamlarını iktidar yapmaya çalıştıklarını belirtmiştir. Kaybolmasından sonra medyada 'Behçet Cantürk ve Savaş Buldan'ın yakın arkadaşı', 'Dündar Kılıç'ın ortağı', 'MIT muhbiri' şeklinde takdim edilen Tarık Ümit'in, Abdullah Çatlı ve ekibi tarafından sorguya tabi tutulduğu, 6-7 Mart tarihi itibarıyla sağ olduğu ve uyuşturucu ve silah kaçakçısı Sami Hoşnav'ın çiftlik evinde alıkonulduğu, Abdullah Çatlı'nın olayın olduğu tarihlerde evine birkaç gün boyunca hep sabaha karşı geldiği, kimseyle görüşmediği tespit edilmiştir. Kaybolma olayından sonra Tarık Ümit'in yalnız yaşadığı Kızıltoprak'taki

evinde hiçbir dokümanın bırakılmadığı, telefon rehberlerinin dahi alındığı tespit edilmiştir.

Olay İstanbul Jandarma Alay Komutanlığı'nca soruşturulmuş, özel ekip-ten Haluk Kırıcı ile polis memuru Ayhan Akça jandarmaca yakalanmış, ancak daha sonra Emniyet Genel Müdürlüğü'nden yapılan baskılarla serbest bırakılmışlardır. Yakalanma olayı üzerine özel ekipte büyük bir telaş yaşanmış, ekip dağıtılmış, Abdullah Çatlı Ankara'ya getirilmiş ve polislerden birinin evinde korumalı olarak kalmaya başlamıştır. Korkut Eken görevle Güneydoğu'ya yollanmış, ekip mensuplarının Azerbeycan'a yollanmaları ve bir müddet ortadan kaybolmaları kararlaştırılmıştır.

Netice itibarıyla bu eylemler, devlet üniformasının koruması altında yürütümlen uyuşturucu kaçakçılığı çok büyük meblağlardaki çıkar ilişkileri ve cinayetler zincirinin bir halkasıdır. Önlenmediği takdirde bu ekibin gelecekte siyasal cinayetlere de tevessül etmesi mümkün görünmektedir."

EYMÜR'ÜN AYNASI

Elinizdeki kitabın başarısı, gazeteci **Ferhat Ünlü**'nün, eski MİT yöneticisi **Mehmet Eymür**'ün açıklama ve anlatımları temelinde Türkiye'de askeri ve sivil bürokrasi alanında yakın tarihte ortaya çıkmış, bir kısmını çoğumuzun az çok bildiği, ama hep bölük pörçük parçalar halinde algıladığımız olayları birbirleriyle ilişkilendirme, bütünleme çabasında yatıyor. Kuşkusuz Eymür'ün yakın tarihe tuttuğu bu ayna, olduğu gibi salt gerçeği yansıtan bir ayna değil, gerçeğin bazı unsurlarını gizleyen, dışavurduğu unsurlarını da yorumlayarak, değiştirerek, hatta kimi zaman içeriğinden soyutlayarak sunan bir ayna...

"Ama yine de bir ayna," diyor Ferhat Ünlü, "kamuoyu, Yeşil kod adlı Mahmut Yıldırım ya da Abdullah Çatlı gibi isimler özelinde MİT'in hangi yöntemlerle çalıştığını anlamıştır. Diğer güç temsilcileri de konuşmalıdır. En çok susulması gereken yerde konuşmayı neredeyse ilke edinen askeri-sivil bürokratik güçler ve siyasi odaklar, en çok konuşulması gereken yerde susmamayı bilmelidirler. Aynanın halihazırdaki sırlarını gerçek anlamda çözmenin, şimdiki yansımaların taşıdığı yanlışlıkları, eksikleri gidermenin tek yolu budur."

Metis Siyahbeyaz

ISBN 975-342-301-2

Metis Yayınları, İpek Sokak 9, 80060 Beyoğlu, İstanbul